

Fedőlap

Az előterjesztés közgyűlés elé kerül

Az előterjesztés tárgyalásának módja: Nyílt ülés

Az előterjesztés tárgyalásának napja: 2026. 02.12.

Az előterjesztés címe: Javaslat a felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadására

Előterjesztő: Pintér Tamás polgármester

Az előterjesztést véleményezte:

Jogi, Ügyrendi, Pénzügyi és Városgazdálkodási bizottság 2026. 02.10.

Oktatási, Kulturális és Társadalmi Kapcsolati bizottság 2026.02.10.

Meghívott: -

Az előterjesztés rövid tartalma:

A város öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját (2024-2029) a közgyűlés 36/2024. (I.25.) határozatával elfogadta. A programot két évente át kell tekinteni és szükség esetén módosítani. A törvényi előírásoknak megfelelően a felülvizsgálat 2026. évben esedékes.

Az előkészítő adatai:

Szervezeti egység neve: Személyügyi Osztály

Iktatószám: KP/3848-10/2026.

Ügyintéző neve:

Szabó Márta

Szervezeti egység vezető aláírása:

.....
Dr. Rontó Mónika osztályvezető

Az előterjesztés ellenőrzése:

1. Törvényességi véleményezésre bemutatva:

Ellenőrzés dátuma: 2026. február 3.

.....

2. Költségvetési ellenőrzésre bemutatva:

Ellenőrzés dátuma: -

3. Közbeszerzési ellenőrzésre bemutatva:

Ellenőrzés dátuma: -

Szerződéstár iktatószám (szükség esetén):

.....

.....

.....

JAVASLAT

a felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadására

Tisztelt Közgyűlés!

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata 2024-2029-re vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban HEP) a 36/2024. (I.25.) határozatával fogadta el.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) alapján minden magyarországi települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet kétfévente át kell tekinteni, szükség esetén pedig felülvizsgálni, illetve módosítani. 2021. július 1-től a BM által közzétett módszertani útmutató alapján kell elvégezni a HEP időarányos áttekintését és felülvizsgálatát, valamint az új HEP elkészítését is.

Az Ebktv. vonatkozó rendelkezései, továbbá a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 24/2021. (VII.30.) BM rendeletben foglaltak alapján szükségessé vált a hatályban lévő HEP felülvizsgálata, ill. módosítása.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése alapján a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel **a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára** - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben (a továbbiakban: HEP IT) meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók célkitűzéseinek összhangjáról.

A jelenleg hatályos HEP felülvizsgálata megtörtént. A felülvizsgálat keretében 2026. január 27-én megrendezésre került a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum, amelyre meghívást kaptak a Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervének (a továbbiakban: HEP IT) megvalósításába bevont önkormányzati fenntartású intézmények, civilszervezetek és települési partnerek, többek között, az önkormányzat által korábban életre hívott Szociális Kerekasztal résztvevői is.

A HEP IT-ben a helyi esélyegyenlőségi program céljai, a helyzetelemzés következtetései alapján célcsoportonként a feltárt problémákhoz kapcsolódóan kerültek meghatározásra, valamint a meghatározott célok elérését szolgáló intézkedések, az elvárt eredmények, a fenntarthatóság, a végrehajtáshoz szükséges erőforrások, és a végrehajtás ütemezése és felelősei is.

A Fórumon résztvevők kitértek a korábbi HEP IT-ben foglalt feladatok megvalósulásának értékelésére, majd a HEP IT-ben meghatározottak sorrendjében megtették javaslataikat az intézkedési terv és a határidők módosítására. Az előterjesztés mellékletét képezi a felülvizsgálat szöveges dokumentuma és a módosításra került intézkedési terv.

Az előterjesztést a Jogi, Ügyrendi, Pénzügyi és Városgazdálkodási bizottság, és az Oktatási, Kulturális és Társadalmi Kapcsolati bizottság 2026. február 10-i ülésén megtárgyalta. A bizottságok véleményét a bizottsági elnökök a Közgyűlésen szóban ismertetik.

Fentiekre figyelemmel, az alábbi határozati javaslatot terjesztem a Tisztelt Közgyűlés elé:

HATÁROZATI JAVASLAT

**Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének
.../2026. (II. 12.) határozata**

a felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról

1. Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 36/2024. (I.25.) határozatával elfogadott 2024-2029-re vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban HEP) kétéves felülvizsgálatát elvégezte és a felülvizsgált programot a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.
2. Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése felkéri a polgármestert az 1. pontban foglaltak szerint szükséges intézkedések megtételére.

Felelős: - a határozat végrehajtásáért:
a polgármester
- a határozat végrehajtásában való közreműködésért:
a személyügyi osztály vezetője
a sajtó iroda vezetője

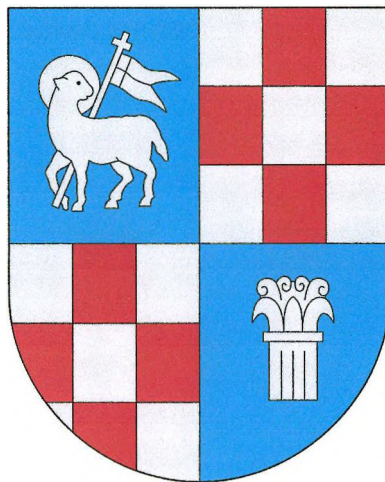
Határidő: 2026. február 28.

Dunaújváros, 2026. február 3.

Pintér Tamás
polgármester

Helyi Esélyegyenlőségi Program

**Dunaújváros
Megyei Jogú Város Önkormányzata**

**2024 -2029
2026. évi felülvizsgálat**

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	12
Célok	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása	13
2. Stratégiai környezet bemutatása	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	38
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	68
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	76
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	90
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	98
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	103
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	104
1. A HEP IT részletei	104
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	104
Jövőképünk	106
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális) Hiba! A könyvjelző nem létezik.	
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	107
3. Megvalósítás	113
3.1 A megvalósítás előkészítése	113
3.2 A megvalósítás folyamata	113
3.3 Monitoring és visszacsatolás	115
3.4 Nyilvánosság	116
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	121
3.6 Érvényesülés, módosítás	117
4. Elfogadás módja és dátuma	118

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az Esélyegyenlőségi Program tartalmazza a település feladatellátásához illeszkedő, az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt területek vizsgálatát, és az ide vonatkozó feltételrendszer szerinti áttekintését.

Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban Ebktv.) 31. §-a alapján a települési önkormányzatoknak ötévente, öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadnia. Az esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, és szükség szerint felül kell vizsgálni, és a változó helyzetnek megfelelően módosítani.

Figyelemmel az Ebkvt. 64. §-ában foglaltakra, amely kimondja, hogy 2012. november 1-et követően meghirdetett pályázatokra a települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiről, az uniós forrásokról, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó egyedi döntés alapján, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

Az esélyegyenlőség, fontos érték, minden nemzet polgára számára. Az egyenlő esélyek biztosítása az Európai Unió és annak tagjaként Magyarország egyik legfontosabb társadalompolitikai célja. Magyarország, az Országgyűlés által deklarált Ebktv. rendelkezéseinek elfogadásával elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, valamint a törvény elfogadásával, elismerte, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása állami feladat.

A külső és belső gazdasági körülmények kedvezőtlen változása, az ún. „szét nyíló olló szűkítése”, ezáltal a társadalmi egyenlőségek folyamatos növekedése fontos, és egyben sürgető feladat Magyarország számára. A gazdasági változók, az öregedő társadalom, a lakhatási megélhetési problémák orvoslása, a mikrokörnyezetben a családok létbiztonságának megteremtése, a makro környezetben a társadalmi szolidaritás erősítésében rejlik. Az állam létfontosságú feladata a családok életkörülményeinek javítása létbiztonságuk megteremtése, az egyre nagyobb mértékű lakhatási válság megoldása, a foglalkoztatottság növelése, és a Magyarország jövőjének zálogát képező fiatalok elvándorlásának megakadályozása érdekében az megfelelő magas színvonalú oktatás, egészségügyi ellátó rendszer, valamint lakhatásuk megoldása.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata** Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban:HEP) célcsoportjai a következők:

- a település egészét érintő problémák
- mélyszegénységben élők és/vagy romák,

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

- gyermekek,
- nők,
- idősek,
- fogyatékkal élők

Dunaújváros Megyei Jogú Város bemutatása

A mezőföldi lösztábla Duna menti peremén, 150 méter tengerszint feletti magasságban települt várost keleten a Duna mintegy 10 km-es hosszan határolja, nyugat felől szelíd dombvidék övezi. Az 1951. előtt Dunapentele, 1951–1961. között Sztálinváros majd Dunaújváros, Budapesttől 67 km távolságra délre. Fejér vármegye második legnépesebb települése, 1990-től megyei jogú város, járási székhely.

Az ókorban a területén feküdt a rómaiak Intercisa nevű települése (Dunapentele).

A mai iparváros Dunapentele község közigazgatási területén, a falutól délre húzódó löszfennsíkon épült fel. Az egykori csendes kis település múltja több ezer évre nyúlik vissza. A Római Birodalom Kr. előtt 11-ben terjesztette ki fennhatóságát hazánk területén a Duna vonaláig. A határ a limes különböző katonai létesítményei Fejér megye területén is kiépültek a Kr. u. I. század második felében.

A népvándorlás során egymást váltották a terület gazdái: hunok, germánok, majd avarok lakták. A Duna medrében található szigeten görög szerzetesek által működtetett monostort Szent Pantaleon tiszteletére emelték.

A város három nagyobb részre tagolódik. Északon a patakok szabdalta mélyebben fekvő részen helyezkedik el Dunaújváros óvárosa, az ún. *Pentele városrész*, mely az egykori Dunapentele évszázadok óta beépített belterületi részét jelenti. Az Óvárostól délre épült fel, magasan az Óváros fölé emelkedő Pentelei-fennsíkon az új város.

A település életében bekövetkező jelentős változást, és az új város kialakulását, egy 1949. év decemberében hozott döntés hozta meg, amely egy kohászati kombinát és az új város építésének megkezdéséről döntött, amely Dunapentele szomszédságában épült fel. 1950-ben megkezdődött a nagyközség szomszédságában a vasmű és a hozzá kapcsolódó város építése. A településre addig elsősorban jellemző mezőgazdasági tevékenységet, a területek kisajátítása miatt az építőipar, majd jellemzően az ipari tevékenység váltotta fel. 1951-ben megalakult a városi tanács, amely ún, szovjet mintájú közigazgatás kialakítását kapta a feladatul a központi hatalomtól az egyre növekvő városi népesség elhelyezésére lakhatási és egyéb kérdések megoldására. Az 1950-es években kialakult személyi kultusz eredményeként Sztálin 70. születésnapja közeledtével tettek javaslatot a város és a vasmű átnevezésére, amely hosszas pártegyeztetés eredményeként az első ötéves terv megkoronázásaként 1951. november 7-én valósult meg. Az 1956-os forradalom eseményei jelentős mértékben befolyásolták a település további életét. A forradalom idején megfogalmazott igények a változtatásra, annak leverése ellenére sem tűntek el a történelmi sülyesztőben. Az 1956-ban már első ízben megfogalmazódott igény teljesülése a város nevének megváltoztatására 1961-ig váratott magára. Aztán 1961. novembere hozta el az újabb, várva várt névadót. A patinás Pentele azóta Dunaújváros. S a régi és új településrész együtt alkotva egy szerkezeti egészet éli mindennapjait a mai napig.

A város helyzete napjainkban

A város bár földrajzi fekvése infrastruktúrája tekintetében kiváló, a megye második legnagyobb városaként, járási székhelyként és munkaerő-piaci szempontból is jelentős szerepet tölt be, mind Fejér megye, mind a Dunaújvárosi Járás, mind egyéb körzetközpont tekintetében. A Duna híd és az autópálya közelsége számos lehetőséget biztosít az agrár múlttal rendelkező településből kinövő iparváros számára.

Dunaújváros gazdasági helyzete azonban a kimagasló fejlődési ciklusokat követően, a teljes csőd állapotába került. Az állam által ígért segítség, az új tulajdonos tevékenysége nem váltotta be azokat a reményeket, amelyek a helyi acélipar, és a Dunafer megmentését tűzték ki célul. Mára a vállalatcsoport szinte, az acélgyártásban dolgozó összes alkalmazottját elbocsátotta közel fél év leforgása alatt, csak az

állagfenntartás és a felszámoló által kijelölt szervezetek látnak el különböző tevékenységet a korábbi Dunaferre területén. A terület felhasználási lehetőségeiről sem a kormányzati szervek, sem a felszámoló semmilyen tájékoztatást nem adott a városvezetés, sem a volt dolgozók és a városi lakosság számára. A különböző várospolitikai egyeztetések révén ún. barnamezős beruházással kívánják megoldani a terület hasznosítását, azonban a munkavállalók további foglalkoztatásának megoldása még várat magára. A mintegy 3800 fő felszabadult humánerőforrást, a helyi, jellemzően a vasmű, munkaerőfelvő szerepére építő ún. egy lábbon álló munkaerőpiac nem képes semmilyen formában felvenni. Ennek okai elsősorban a munkaerőpiacra kikerült munkavállalók speciális kohászati képesítésében, vagy a képzettség hiányában keresendők. A kialakult helyzet megoldása érdekében az állami foglalkoztatási szervek saját kirendeltséget biztosítottak a volt vasműs munkavállaló álláskereső fogadására. Az átképzések mielőbbi elindítása érdekében speciálisan, a volt Dunaferres dolgozóknak elkülönített átképzési csomag biztosítja, hogy az álláskereső a tanfolyamok elvégzését követően ismét munkába állhassanak. Dunaújváros Önkormányzata egy, az Európai Unió pályázat révén kíván segítséget adni a munkát keresők számára. Egyrészt a pályázat részeként mentál higiénés tréningek szervezésével, majd az állami foglalkoztatási palettában nem szereplő ingyenes képzések nyújtásával segíti a munkavállalók visszakerülését a munkaerőpiacra. A munkanélküliségi mutatók a fenti problémák ellenére jelentősebb változást nem prognosztizáltak, amely feltehetően annak köszönhető, hogy az álláskereső jelentős része még átképzésben vesz részt, de a regisztrált álláskereső számából következtetni lehet arra is, hogy a felszabadult munkaerő egy része, más településen keresett, és talált munkát, a megélhetés biztosítása érdekében.

A településen lábukat megvetett kisebb foglalkoztatók a vasmű helyzete által felszabadult munkaerőt nem képesek teljes mértékben beintegrálni. A város északi határában megtalálható Hankook Tire Magyarország Kft. az állam által kiemelt gazdasági övezetté nyilvánítás következtében már nem biztosít akkora iparűzési adó formájában érkező bevételt a városnak, mint a vállalat indulásakor. A jelenlegi gazdasági helyzetben a településen megvalósult kisebb beruházások, már nem biztosítják az élhető, környezetbarát és okos várost az itt élő emberek számára.

Bár a város vezetése, a gazdasági szereplők a települési intézmény hálózat, a civilszervezetek valamennyien kiveszik a részüket a települési szociális, lakhatási, foglalkoztatási problémák megoldása érdekében, egyelőre még rengeteg feladat várja őket, hogy Dunaújváros egy új növekedési pályára kerüljön.

Városkép, építészet

Dunaújváros városképe jellemzőek a tágas zöld területek, virágos parkok, amelyek jól tompítják az egyes épületek monumentalitását. Az ipari területeket is erdős részek választják el a várostól. A természetes környezet jelenléte biztosítja a település ökológiai egyensúlyát.

Dunaújváros építészeti öröksége ugyan nem mérhető a nagy történelmi városokéhoz, mégis fontos alkotóeleme a magyar építészettörténetnek. Kiválóan nyomon követhetők itt az 1950-es évektől iparszerűvé vált hazai építészet stílusváltásai. A város legrégebben készült épületei a modernizmus hagyományait ápolják - finoman jelezve, hogy a város első főépítésze a Dessau-i Bauhaus Intézetben végzett Weiner Tibor volt -, az ötvenes évek második felének lakóházai és középületei az akkor "kötelező" szocreál stílusban épültek. Ezek a részek az országban egyedül álló módon, mintegy szabadtéri múzeumként mutatják be a korszakra jellemző építészeti irányzat törekvéseit. Az Óváros védett értékei közül kiemelendő a több mint háromszáz éves barokk szerb ortodox Rác templom, és a másfél évszázados neoromán stílusú Szentháromság katolikus templom.

A modern magyar építészet számos Ybl-díjas épülete található Dunaújvárosban, úgy mint a Szent Pantaleon Kórház és Rendelőintézet, vagy a Fabó Éva Sportuszoda, illetve több épület Ybl-díjjal elismert tervező munkája.

A Duna parton sétálgatva nem csak a gyönyörű panorámát, valamint az immár arborétumok növénytársulásainak sokféleségét idéző parkot csodálhatjuk meg, hanem azt a mintegy hatvan szobrot is, amelyek az 1974 óta kisebb-nagyobb rendszerességgel szervezett Nemzetközi Acélszobrász Alkotótelep és Szimpózium zsűrizett alkotásai.

Somogyi József Martinász szobra a város egy korábbi címerében is feltűnt. Somogyi másik szobra az Aratók a felső Duna parton látható.

A város egyik fontos mozaikja, többek között Iván Szilárd és Matteoni Eszter készítette Allegória című műve, a Bartók Béla téren, az üzletház falán található.

Kultúra

A **Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza** két tagozattal, a Bartók Kamaraszínház Társulattal, valamint a Dunaújvárosi Bartók Táncszínház tagozatával, a színházi események helyszíne. Az intézmény a mezőföldi kistérség meghatározó színházi – művészeti intézménye, és tájékoztatóival jelen van az ország számos pontján. Egy korábbi felújítás révén két korszerűen kialakított és jó technikával felszerelt játszóhellyel rendelkezik (380 fős nagyterem, 90 fős stúdióterem), aulája hangulatos koncertek és társelművészeti tárlatok helyszíne. További fejlesztések révén a színház mögötti parkban szabadtéri játszóhely jött létre színpaddal és zenepavilonnal.

A Polgármesteri Hivatal szomszédságában áll az **Intercisa Múzeum**, ahol Dunaújváros történetéről állandó kiállítást tekinthet meg az odalátogató. Különösen gazdag a tárlat római kori leletanyaga. Az intézmény az állandó kiállítások mellett időszakos bemutatókat, előadásokat és kulturális rendezvényeket is szervez, továbbá működteti a Római kori kőtárat és a Római fürdőt.

A **Kortárs Művészeti Intézet** a modern képzőművészet egyik jelentős magyarországi intézménye. A közalapítvány saját gyűjteménye nemzetközi hírű. A város büszke kulturális életére, hiszen az országos hírű szoborparkunk végighúzódik Duna-parti sétányunkon. Nagyon sok képzőművész alkot a városban, többen is Munkácsy díjat kaptak, a város humán alpolgármestere, Gombos István is képző- és iparművész, Ferenczy Noémi-díjas ötvösművész.

A belvárosban található Magyarország egyik legkorszerűbb filmszínháza a **Dózsa Mozicentrum**, mely egy nagy- és egy kamarateremmel rendelkezik, 3D-s premier filmeket vetít, valamint művészfilmek videotékáját működteti.

Az öntevékeny alkotói és önművelő csoportok legjelentősebb bázisa a **Munkásművelődési Központ (MMK)** - az intézmény kiállítási helyszíne a Folyosógaléria, s többek között itt lelt otthonra az immáron hatvan éves Dunaújvárosi Vasas Táncegyüttes. Több kulturális eseménynek ad otthont az 1951-ben alapított **József Attila Könyvtár**, ahol a hagyományos szolgáltatások mellett ma már a digitalizáció kínálja lehetőségekkel is élhet a könyvtárlátogató.

Oktatás

Dunaújváros általános és középiskolai köznevelési intézményeiben magas szakmai színvonalon történik a fiatalok pallérozása, ezen felül alapítványi tehetséggondozás, és alapfokú zenei oktatás területén is kiemelkedő a város. A Dunaújvárosi Egyetem a belvárosban található, az autóbusz-állomás közelében. Az iskolát neves hazai és nemzetközi cégek támogatják, képzéseiben folyamatosan megújulva alkalmazkodik a kor változó kihívásaihoz.

Sport

Dunaújváros a Nemzet Sportvárosa, több olimpikon itt bontogatta szárnyait, legyen úszás, atlétika, kézilabda, vízilabda, foci, jégkorong, küzdősport vagy sportlövészet, mindegyik területen kimagasló eredményekkel szerepelnek a városi sportolók. Dunaújváros számos fejlesztési lehetőség előtt áll, hogy a jelenkor elvárásainak minél hatékonyabban megfelelhessen, továbbá a régi vidámpark területe is megújulásra vár, melyen szabadidő- és sportcentrum létrehozásán fáradoznak. Jelenleg Nyakacska Zsolt vezetésével működik a városban a Kézilabda Akadémia, ahol a képzett fiatal közösség számára a felnőtt csapat húzóerőt, példát jelenthet.

Közlekedés

Dunaújváros remek közlekedési adottságokkal rendelkezik, az M6-os autópályának köszönhetően még gyorsabban megközelíthető városunk, a Pentele-híd elkészültével pedig, mely a készülő M8-as autópálya egyik átadott szakasza, jelentősen lecsökken a menetidő, egyébiránt megerősíti a kelet-nyugati irányú közúti közlekedési tengelyt.

A város jól kiépített közúthálózattal bír, valamint vasúttal is jól megközelíthető, Rétszilas, illetve Pusztaszabolcs felől egyaránt. A Budapest–Dunaújváros viszonylaton a MÁV új FLIRT motorvonatai

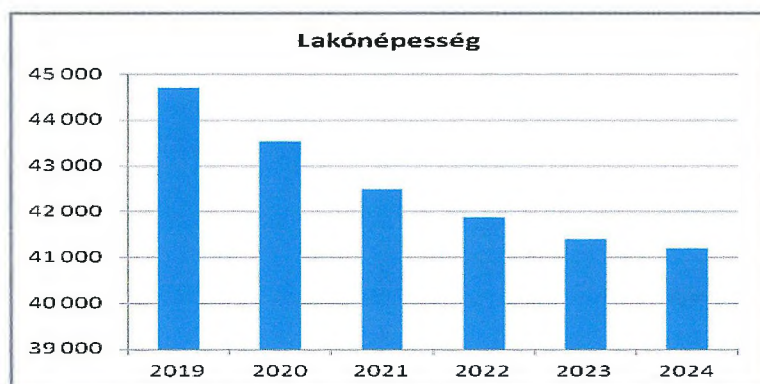
közlekednek (leginkább) gyorsított vagy normál személyvonatként. A várost a keleti részen észak-dél irányban szeli át a Duna, így vízi úton is megközelíthető. Rendelkezik egy hajóállomással, egy rév kikötővel és egy ipari kikötővel. Dunaújváros tömegközlekedését a Középnagyat-magyarországi Közlekedési Központ látja el elsősorban helyi, másodsorban pedig helyközi és távolsági autóbusszjáratokkal.

Demográfiai adatok:

A település népessége, az 1950-től 1980-ig viharos gyorsasággal növekedett 1980-ban a városban élő állandó népesség elérte a 60736 főt. A 2011. évi népszámlálás adatai alapján, a város állandó népessége 48484 fő volt, ami Fejér megye akkori lakosságának 11,4-át tette ki, és a fejér megyei települések tekintetében a legsűrűbben lakott települési címmel büszkélkedhetett. Ezt követően az országban és helyi viszonylatban bekövetkező jelentős gazdasági változások, mind a foglalkoztatás, mind a mindennapi élet terén, úgy a népesség számának alakulásában is jelentős változást hoztak. A város népessége napjainkig folyamatosan csökken.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2019	44 689	bázis év
2020	43 527	97,40%
2021	42 482	97,60%
2022	41 873	98,57%
2023	41 394	98,86%
2024	41 193	99,51%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az adatok áttekintésekor, nem lehet megfigyelni az országosan, és megyei szinten tapasztalható népesség csökkenéséről sem. Ennek okai a teljes magyar társadalom elöregedésének demográfiai mutatóiban keresendők. Másrészt a környékbeli közeli települések családi házas övezetei jelentős vonzással rendelkeznek a kiköltözni vágyók számára.

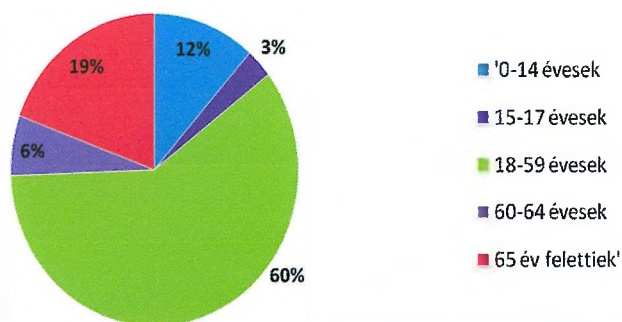
Az állandó népesség korcsoport és nemek szerint összetétele illeszkedik az országosan tapasztalható adatokhoz.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2022)

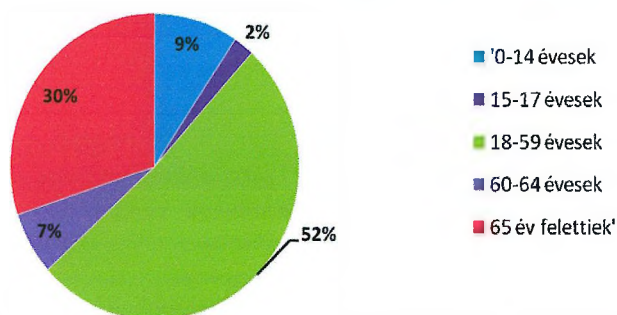
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	19 620	22 148	41768	46,97%	53,03%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			806	1,93%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	2 265	2 087	4352	5,42%	5,00%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	589	506	1095	1,41%	1,21%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	11 745	11 419	23164	28,12%	27,34%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	1 224	1 475	2699	2,93%	3,53%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	3 797	6 661	10458	9,09%	15,95%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

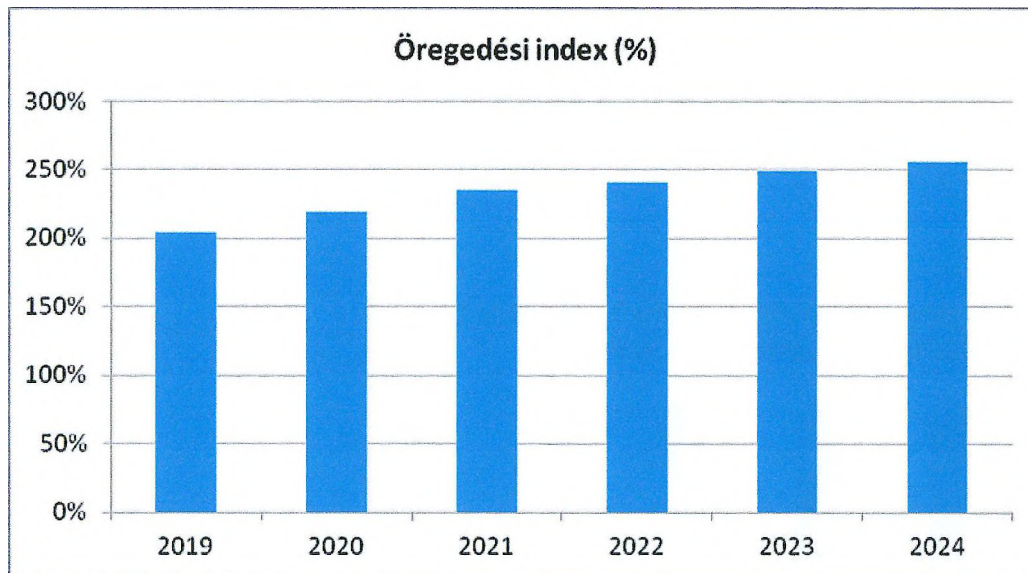
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

Az adatok vizsgálatakor jól látható, hogy a férfiak és nők aránya a lakosságon belül egészen a 60 éves korig közel azonos, majd az életkor előre haladtával, ez az arány teljes mértékben megváltozik a nők javára. Az öregedési index a (65 –X éves) az ún. időskorú népesség és a gyerekkori népesség arányát hivatott vizsgálni, amely évek óta folyamatosan növekvő tendenciát mutat. Sajnos az országos trendhez hasonlóan itt is érzékelhető az öregedő társadalom problematikája.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2019	10 247	5 014	204,37%
2020	10 485	4 791	218,85%
2021	10 486	4 473	234,43%
2022	10 458	4 352	240,30%
2023	10 463	4 204	248,88%
2024	10 432	4 089	255,12%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index vizsgálatakor figyelemmel kell lenni a 0-14 év közötti korcsoport számának alakulására is. A vizsgált időszakban számszerűen jól látható, hogy a 0-14 éves korú lakosság száma mintegy felét sem teszi ki a 65 év feletti korcsoportéhoz képest. Ezen értékek alakulása fontos feladatot irányoz elő, mind az egész társadalom mind a családok számára.

Dunaújvárosban az élve születések számát 2012-től folyamatosan meghaladja a halálozások száma. Ez a tendencia folytatódik a fenti táblázatban látható adatok alapján napjainkban is.

Dunaújváros tipikus példája annak a trendnek, amely sok magyar iparvárosra is jellemző. A népességfogyás mellett az elöregedés is komoly kihívást jelent. Ha nem változnak a jelenlegi trendek, a város **társadalmi és gazdasági szerkezete jelentősen átalakul** a következő 10–20 évben.. A születésszám további csökkenése, a fiatalok mobilitása mind-mind azt mutatja, hogy egyre nagyobb lesz az idős emberek aránya Dunaújvárosban. Megoldás, még csak elméleti szinten sem jelent meg eddig. A magyar átlaghoz képest is sokkal gyorsabb a város, erre vonatkozó statisztikái szerint az elöregedés. Ez azt jelenti, hogy a város lakóinak **közel egynegyede idős**, miközben a születések száma alacsony. A szakemberek többször tanácskoztak ebben a témában, de teljesen nyilvánvaló, hogy a tények megállapításán kívül, még az Idősügyi Stratégia elkészítése ellenére sem történt semmi annak érdekében, hogy mihez kezdenek az egyre gyarapodó idős emberrel.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2019	-9,21
2020	-8,98
2021	-13,28
2022	-10,79
2023	-9,42
2024	-10,20

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A lakosságszám csökkenése a korábban vizsgált adatok alapján folyamatosnak mondható. A demográfiai adatok kedvezőtlen alakulása a továbbiakban jelentős mértékben befolyásolhatja a település fejlődését. Dunaújvárosban a belföldi vándorlások tekintetében az újonnan ideköltözők és az elköltözők aránya a 2012-es évtől kezdődően folyamatosan negatív egyenleget mutat. A mélypontot a 2020. ill. 2021-es év jelöli, majd jól látható 2022-ben a mutatók pozitív irányú változása.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2019	-10,49
2020	-15,01
2021	-15,07
2022	-8,39
2023	-6,53
2024	0,31

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A stratégiai környezet vizsgálatának összegzéseként megállapítható, hogy Dunaújváros népessége az elmúlt öt évben is csökkent. A lakosság korösszetétele, és az öregedési index vizsgálata alapján, az országos trendhez hasonlóan megjelent az öregedő város problematikája. Ez a tény, jelentős mértékben befolyásolhatja a város további jövőjét.

Értékeink, küldetésünk

Dunaújváros Esélyegyenlőségi Programja az ide vonatkozó előírások szerint a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére. Meggyőződésünk, hogy a város további fejlődése csak a társadalmi szolidaritás megerősítésével, a társadalom megújuló képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el.

Az esélyegyenlőségi programunk a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott maradna a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Az esélyegyenlőségi helyzetelemzés és a belőle következő intézkedések kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportjainak a romákat, a nőket és a fogyatékkal élő személyeket tekinti.

Az esélyegyenlőség előmozdítása konkrét, a hátrányok kiegyenlítését segítő intézkedések végrehajtásával érhető el. Ezzel kapcsolatos feladatunk, hogy keretet biztosítsunk az olyan intézkedéseknek, amelyek a közösségi erőforrások leghatékonyabb felhasználását teszik lehetővé.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Dunaújváros település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- a köznevelési és szakképző intézményeket érintő intézkedések érdekében együttműködik a Dunaújvárosi Tankerületi Központtal (a továbbiakban Tankerületi Központ), a Dunaújvárosi Szakképzési Centrummal (Dunaújvárosi SZC) valamint a Dunaújvárosi Óvodával.

A HEP célja a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP Intézkedési Terének célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a Korm. rendelet, valamint a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” (a továbbiakban: Módszertani Útmutató) határozza meg. Az elkészítés során az alábbi jogszabályok előírásaira is figyelemmel kellett lenni:

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben

elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Költségvetési koncepció

– az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében a jegyző által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-áig - a helyi önkormányzati képviselőtestület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - benyújtja a képviselőtestületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá.

Gazdasági program

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. §-a értelmében a képviselő-testület nem átruházható feladata a településfejlesztési eszközök és a településszerkezeti terv jóváhagyása

A településfejlesztés és településrendezés célja és eszközei:

Célja:

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 7. § (1) szerint a településfejlesztés és a településrendezés célja a lakosság életminőségének és a település versenyképességének javítása érdekében a fenntartható fejlődést szolgáló településszerkezet és a jó minőségű környezet kialakítása, a közérdek érvényesítése az országos, a térségi, a települési és a jogos magánérdekek összhangjának biztosításával, a természeti, táji és építészeti értékek gyarapítása és védelme, valamint az erőforrások kíméletes és környezetbarát hasznosításának elősegítése.

Eszközei:

Településfejlesztési koncepció: A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

Dunaújváros MJV Közgyűlése a 222/2014. (VI.19.) határozatával fogadta el Dunaújváros településfejlesztési koncepcióját.

Integrált településfejlesztési stratégia:

Az integrált településfejlesztési stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését. Dunaújváros MJV Közgyűlése a 309/2014. (IX.23.) határozatával fogadta el Dunaújváros integrált településfejlesztési tervét.

Településszerkezeti terv:

A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. Dunaújváros MJV Önkormányzata Közgyűlése a 299/2016. (V.19.) határozatával fogadta el Dunaújváros településszerkezeti tervét.

Helyi építési szabályzat:

Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban kell megállapítania. Dunaújváros MJV Közgyűlésének 15/2016. (V.20.) önkormányzati rendelete szól a város helyi építési szabályzatáról.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Dunaújváros térségi központ szerepet tölt be, mind földrajzi, min közigazgatási szempontból. Ennek okán a közszolgáltatások széles körét biztosítja mind a város lakói, mind a környező kistépülések lakói számára. A közszolgáltatások biztosítása érdekében több önkormányzati társulás jött létre.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének alapjául szolgáló adatbázisok:

- KSH – Központi Statisztikai Hivatal – adatbázis
- TEIR – Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer
- Helyi Önkormányzati adatbázis
- Önkormányzati fenntartású intézmények beszámoló
- Helyi adatgyűjtés

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2019	54,90	26,50
2020	53,13	25,44
2021	51,09	19,86
2022	52,86	18,84
2023	54,56	19,56
2024	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az alacsony jövedelemmel rendelkező népesség aránya 2018-tól, bár kis mértékben, de csökkenést mutat, amely feltehetően összefügg a foglalkoztatottsági adatok alakulásával.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A foglalkoztatás és a munkavégzés az esélyegyenlőség kulcselemei, hozzájárulnak a településen élők gazdasági, társadalmi életében való teljes jogú részvételéhez.

Mindezek ellenére a munkaerőpiac számos példáját hordozza a hátrányos megkülönböztetésnek a foglalkoztatás során.

Ennek orvoslására az önkormányzat az Ft-ben meghatározott feladatainak ellátása során:

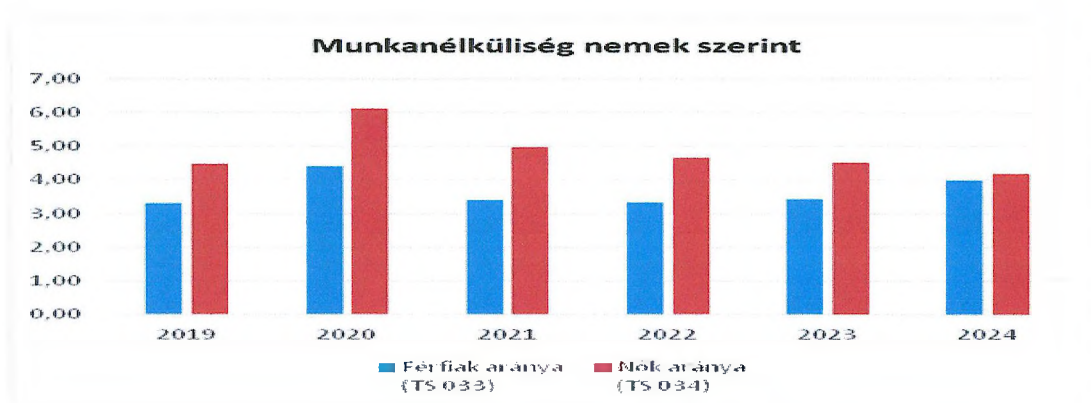
- közfoglalkoztatást szervez,
- folyamatosan monitorozza a helyi foglalkoztatás mutatóit,
- az általa hozott döntéseknél figyelembe veszi azok alakulását, és a helyi munkaerőpiacra gyakorolt hatásait,
- együttműködik az állami foglalkoztatási szervvel, támogatást nyújt működéséhez, fejlesztéséhez. változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A KSH adatai alapján 2017.évben a magyarországi munkanélküliek száma elérte a 191 ezret, a munkanélküliségi ráta 4,2 %-os volt. Az alábbiakban látható táblázat alapján Dunaújváros munkanélküliségi rátája csak 0,38%-kal kevesebb, mint az országosan megadott érték. Azonban a mutatók 1,2%-kal magasabb értéket mutatnak a nők esetében, amely a vizsgált öt éves időszak alatt folyamatosan érzékelhető. A 2020-as év esetében a mutató kiugró emelkedést jelez, mind a férfiak, mind a nők esetében.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2019	3,29	4,45	3,87%
2020	4,38	6,10	5,24%
2021	3,40	4,96	4,18%
2022	3,32	4,66	3,99%
2023	3,42	4,50	3,96%
2024	3,97	4,17	4,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

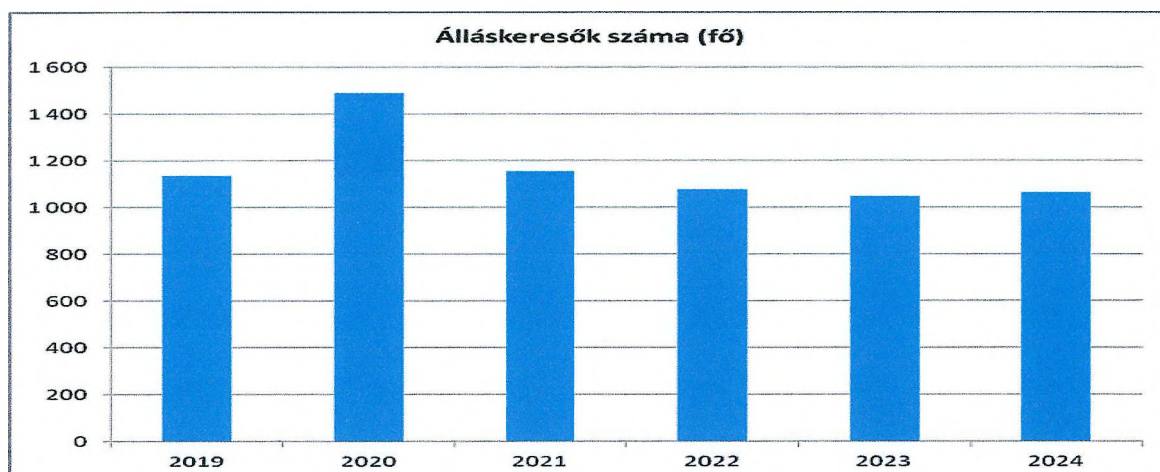
A nyilvántartott munkanélküliek száma 2017. évben 1193 fő volt Dunaújvárosban. A vizsgált időszakban a mutató a következő két évben csökkent, majd a 2020-as év adata már enyhébb emelkedést mutat. A 2022. évi mutató -119 fő eltérést jelez a 2017-es adathoz képest. A korcsoporti eloszlás tekintetében a munkatapasztalattal még nem rendelkezők esetében nem érzékelhető indokolható emelkedés, de az életkor növekedésével, különösen a 40 év feletti munkavállalók esetében ez az adat szintén emelkedést mutatott.

A 2020-as adatokhoz képest bekövetkező százalékos csökkenés mindkét nem esetében fellelhető. A 2024. évi adatok vizsgálatakor, a nemek közötti különbség lassú kiegyenlítődést mutat.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen	1 135	1 488	1 152	1 074	1 045	1 062
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	50,00	59,00	35,00	38,00	23,00	40,00
	%	4,41%	3,97%	3,04%	3,54%	2,20%	3,77%
21-25 év (TS 038)	Fő	94,00	130,00	82,00	91,00	62,00	60,00
	%	8,28%	8,74%	7,12%	8,47%	5,93%	5,65%
26-30 év (TS 039)	Fő	117,00	153,00	103,00	80,00	84,00	70,00
	%	10,31%	10,28%	8,94%	7,45%	8,04%	6,59%
31-35 év (TS 040)	Fő	105,00	142,00	110,00	88,00	97,00	96,00
	%	9,25%	9,54%	9,55%	8,19%	9,28%	9,04%
36-40 év (TS 041)	Fő	104,00	149,00	94,00	102,00	103,00	90,00
	%	9,16%	10,01%	8,16%	9,50%	9,86%	8,47%
41-45 év (TS 042)	Fő	148,00	187,00	134,00	95,00	111,00	91,00
	%	13,04%	12,57%	11,63%	8,85%	10,62%	8,57%
46-50 év (TS 043)	Fő	130,00	168,00	137,00	136,00	121,00	146,00
	%	11,45%	11,29%	11,89%	12,66%	11,58%	13,75%
51-55 év (TS 044)	Fő	122,00	160,00	119,00	132,00	113,00	121,00
	%	10,75%	10,75%	10,33%	12,29%	10,81%	11,39%
56-60 év (TS 045)	Fő	127,00	152,00	133,00	125,00	118,00	135,00
	%	11,19%	10,22%	11,55%	11,64%	11,29%	12,71%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	138,00	188,00	205,00	187,00	213,00	213,00
	%	12,16%	12,63%	17,80%	17,41%	20,38%	20,06%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

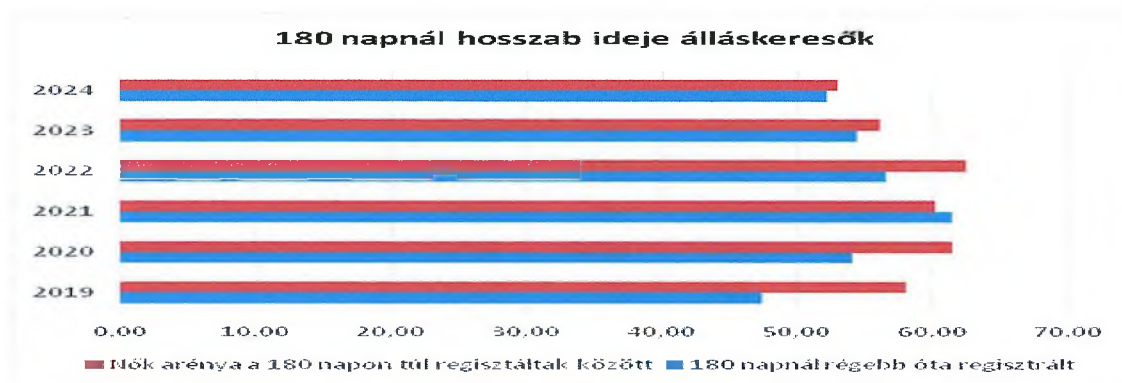
Összességében megállapítható, hogy a munkanélküliségi ráta alakulásában jelentős szerepet játszik a munkavállalók életkora.

A regisztrált álláskereső adatainak áttekintésekor a 2020. évben nagyobb mértékű növekedés tapasztalható a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső esetében a korábbi évekhez képest. A nemek szerint eloszlás tekintetében a nők aránya, szintén a 2020-as évben a legnagyobb 7,41%-kal magasabb, mint a férfi álláskereső esetében. Az 2021-es évben ez a szám majdnem kiegyenlítődik, majd a következő évben majdnem eléri a 2020-as adatot (5,92%).

A statisztikai adatok áttekintésekor fontos támpont, hogy a vizsgált időszakban a jogszabályi környezet jelentősebb mértékben nem változott. 2011. év óta az álláskeresői járadék folyósításának időtartama maximum három hónap. Ha figyelembe vesszük a gazdasági környezet jelentős átalakulását, és ez által a foglalkoztatók számának évről évre való csökkenését, továbbá a foglalkoztatási trendek változását, akkor azt kell megállapítanunk, hogy a fenti folyamatos változások ellenére, továbbra is vízvázasztó a foglalkoztatásban a 40-45 közötti életkor. A 46-50 éves korig, és az azt követő korosztályok esetében a kimutatott arányszám hasonlóan alakul a korábbi évekhez képest. Tehát a magyarországi és a helyi foglalkoztatók sem preferálják a jelentős tapasztalattal rendelkező, ugyanakkor idősebb korosztályt.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2019	47,40	57,99
2020	54,03	61,44
2021	61,46	60,17
2022	56,52	62,44
2023	54,45	56,06
2024	52,17	52,89

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A város munkaerő-piaci mutatói tekintetében megállapítható, hogy majdnem teljes a foglalkoztatottság, amely egy részt az agglomerációból, a környező településekről érkező munkavállalóknak köszönhető, másrészt a helyi viszonylatban működő munkáltatóknak.

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott ún. tartós álláskeresők esetében a vizsgált időszak végére a férfiak és nők százalékos aránya csaknem kiegyenlítődött. Az álláskeresők hossza nem mutat összefüggést a bejelentett üres betölthető álláshelyek számával. Feltehetően a munkaerőpiac által igényelt betölthető munkakörök nem egyeznek a munkaerő kínálat képzettségével.

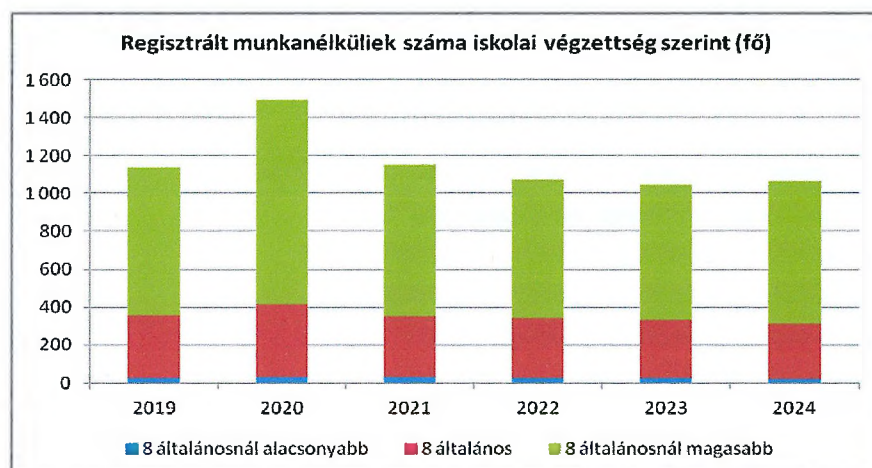
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A vizsgált időszakban a regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség szerinti megoszlásában jelentős eltérés nem, de enyhe átrendeződés tapasztalható. Az álláskereső munkanélküliek mintegy 31,75%-a még 2022-ben is a 8 általánossal nem rendelkező, és az általános iskolai végzettséggel rendelkezők köréből került ki.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2019	1 135	28	2,47%	327	28,81%	780	68,72%
2020	1 488	31	2,08%	382	25,67%	1 075	72,24%
2021	1 152	30	2,60%	322	27,95%	800	69,44%
2022	1 074	26	2,42%	315	29,33%	733	68,25%
2023	1 045	26	2,49%	306	29,28%	713	68,23%
2024	1 062	19	1,79%	293	27,59%	750	70,62%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A gazdaságban és ez által a munkaerő-piacon gyorsuló ütemben bekövetkező technológiai változások, valamint a munkaerő-piac igényeit gyorsan lekövetni képes, a gazdasági szereplők által elfogadott képzési rendszer iránti igény, nemcsak a szakképzés átalakulását, hanem a korábban létrehozott OKJ felnőttképzési rendszer teljes átalakítását is eredményezte.

Az új strukturális átalakítás a szakképzés tekintetében, azonban nem hozta meg, a munkaerő-piaci igények hatékonyabb, magasabb színvonalú kielégítését, mivel az átalakítás elsősorban a képzők igényeit vette figyelembe, és nem a gazdaság generálta munkaerő kereslet megfelelő képzését, átképzését. A vizsgált időszak adatai alapján jól látható, hogy a regisztrált álláskeresőket jelentős százalékát továbbra is a nyolc általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresőket teszik ki. A helyi munkaerőpiac alakulásában fontos momentum, hogy mennyire képesek a piaci szereplők egymás igényeire kölcsönösen fókuszálni, mivel a hatékony együttműködés eredményeként a helyi gazdasági mutatók is pozitív töltetet kapnak.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A különböző közfoglalkoztatási programok évek óta segítik a város munkanélküli lakosságának jövedelemhez való jutását esetlegesen az elsődleges munkaerő-piacra való visszakerülését. A település és a munkavállalók szempontjából jelentősebb hasznosságot produkálnának e programok, ha célzottan vennék figyelembe a helyi munkaerő-piac sajátosságait, és a korábban már az Ft. által biztosított más támogatásokkal együtt segítenék a munkáltatók foglalkoztatási hajlandóságát.

A foglalkoztatási hajlandóság növelésének erősítésében Dunaújváros Önkormányzata is jelentős részt vállal. A közfoglalkoztatókkal kötött együttműködési és feladat ellátási megállapodások kötésével, az intézményi szféra közfoglalkoztatásának anyagi támogatásával kívánja a foglalkoztatást növelni.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai

Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2019	378	108
2020	675	70
2021	158	54
2022	84	34
2023	74	28
2024	173	23

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat által kínált aktív foglalkoztatás-politikai eszközök célja a munkanélküliség megelőzése vagy csökkentése, a munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolása, illetve a hátrányos helyzetűek elsődleges munkaerőpiacra való visszajuttatása. Főbb típusai a képzések, bér- és mobilitási támogatások, valamint a vállalkozóvá válás ösztönzése.

Településünkön az aktív eszköz igénybevételevel támogatottak száma, a vizsgált időszakban évről évre csökkent, de ugyanez a tendencia jellemezte a közfoglalkoztatási mutatókat is. Míg az első mutatók esetében egyértelmű cél az elsődleges munkaerőpiacra való visszakerülés, addig a közfoglalkoztatás ún. ennek az előszobája.

A közfoglalkoztatási rendszer kialakításával az a foglalkoztatáspolitikai célkitűzés született, hogy lehetőséget teremtsen a körülményeik, iskolai végzettségük, életkoruk és egyéb tényezők miatt, az elsődleges munkaerőpiacról kizorult álláskereső számára, hogy a munkavállalás lehetőségével esélyt teremtsen a megélhetéshez.

A településen a különböző közfoglalkoztatási programok támogatásával jelentős mértékű munkavállaló került vissza a munka világába, majd bizonyítva rátermedtségét, teljes idős határozatlan idejű munkaviszonyba. A vizsgált időszak végére, mind a aktív eszközöket igénybevevők, mind pedig a közfoglalkoztatásban résztvevők száma is jelentősen csökkent. Ennek oka egyrészt a foglalkoztatottak számának növekedésébe, másrészt az aktív eszközök szabályrendszerének kedvezőtlen változása, a közfoglalkoztatás állami támogatásának hiányában rejlik.

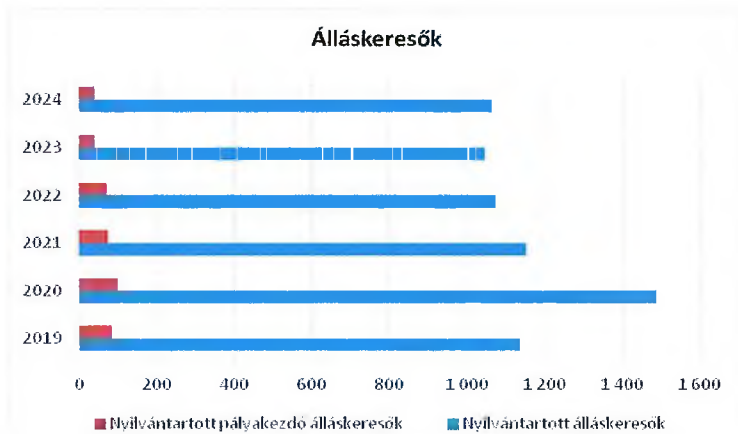
- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;**

Dunaújváros magas színvonalú helyközi és helyi tömegközlekedési lehetőségekkel rendelkezik, amelyek lehetővé teszik a szomszéd, sőt a távolabbi településekről a munkavállalók városba történő utazását, munkavállalását. Ugyanakkor a főváros irányába való közlekedés is mind busszal, mind vasúton megoldott. A vidéki munkavállalók egy része azonban a szociális és oktatási intézmények miatt –gyermeküket is hozzák magukkal – a személygépkocsik használatát részesíti előnyben. A település számos oktatási, nevelési intézménnyel rendelkezik. A városban több áruházlánc, ipari park megtalálható, kisebb, és nagyobb üzletek vendéglátóhelyek kínálnak munkalehetőséget az álláskereső számára.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;**

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	Fő	Fő
2019	1 135	84
2020	1 488	98
2021	1 152	73
2022	1 074	69
2023	1 045	39
2024	1 062	39

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő munkanélküli kategóriába azon fiatal álláskeresők sorolhatók, aki nem töltötték be a 25., felsőfokú végzettség esetén 30. életévüket. A pályakezdők munkavállalásának problémáit egyrészt a nem megfelelő szintű és tartalmú iskolai vagy szakképzettség, vagy annak teljes hiánya –rossz szakmaválasztás – és a szakmai tapasztalat teljes vagy jelentős mértékű hiánya okozza.

Sajnos folyamatosan felmerülő probléma, hogy a gazdasági szereplők és a piac által generált igényeket a munkaerő-piac, és a közép- felsőfokú oktatási intézmények, valamint a kialakított szakképzési rendszer sem tudja kielégíteni. Ennek okán az oktatási rendszerből kikerülő fiatalok azzal szembesülnek, hogy az általuk szerzett, tanult szakma már nem felel meg, a jelen munkaerő-piaci elvárásainak.

A munkaerő-piaci kereslet-kínálati problémáinak megoldása érdekében, már a szakmaválasztásnál szerencsés lenne az államilag is támogatott pályaválasztási tanácsadási rendszer igénybevétele, amelynek lehetőségeiről és működéséről sok esetben, a felvételi folyamatokban résztvevő oktatási intézmények sem elég tájékozottak.

Az elmúlt évek során a szakképzésből kikerülő fiatalokat érintő probléma, a szerzett szakma megfelelő munkaerő-piaci keresleti oldalának, sajnos már a diplomával rendelkező ifjú munkavállalókat is érintik. Fontos tényezővé vált, hogy a köziskola befejezését követően milyen felsőoktatási intézményben folytatják a fiatalok tanulmányaikat, és milyen diplomával a kezükben indulnak el állás keresni.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A munkanélküliek, álláskeresők ellátást a Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya koordinálja. A Foglalkoztatási Osztály az álláskeresési ellátás megállapításán és a munkaközvetítésen túl folyamatos figyelmet fordít a munkanélküliek képzésére/átképzésére, amelyek jó lehetőségeket kínálnak az alacsony, vagy a munkaerő-piaci szempontból nem megfelelő végzettséggel rendelkező munkavállalók tanulására, és új szakma elsajátítására.

Dunaújváros Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya és a város önkormányzatának támogatásával folyamatosan indít képzést az általános iskola befejezésére. A Dunaújvárosi Óvoda munkaerőhiányának pótlása nagy részben az általuk képzett dajkákkal történt. *A komplex képzéssel ötvözött közfoglalkoztatási programok megszűnésével előtérbe kerültek az olyan képzések, amelyek a helyi Szakképzési Centrum által kerültek megszervezésre, és ingyenesen biztosítottak tanulási lehetőséget az érdeklődő, vagy pályamódosítók számára. A konkrét képzettséget, csak ún. tanúsítványt adó néhány órás tanfolyamok szervezésében jelentős szerepet kaptak a helyi civilszervezetek is.*

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A város Roma Nemzetiségi Önkormányzata Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata, A DVG Zrt együttműködésének eredményeként a DHH Nonprofit Kft. számos tartósan munkanélküli személy részére kínál munkalehetőséget a város köztisztasági parkgondozási feladatainak elvégzésére.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az egyenlőbánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz. Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Egyenlő Bánásmódért Felelős Főigazgatósága a hátrányos megkülönböztetés tárgyában eljárást folytat le. A hatóság honlapján az adott évre vonatkozó jogesetek megtalálhatók, de területileg nem kerültek megjelölésre. Tekintve, hogy a munkáltatók vonatkozásában esélyegyenlőségi referenci hálózat nem működik, így semmilyen e tárgyú adatról a város szempontjából nincs tudomásunk.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Napjaink alapvető elvárása, hogy a társadalom minden tagja rendelkezzen az élethez, a munkához a tanulóhoz szükséges digitális kompetenciákkal. A digitális kompetenciák megszerzése az oktatás keretein belül az azonos nevű tantárgyon, és a nemzeti alaptanterv részeként megjelölt informatikai oktatáson keresztül történik. A különböző eszközök technológiák használatát a mai generációk, már ún. „az anyatejjel szívják magukba” az így megszerzett tudás fejlesztését hivatott az általános és középszintű oktatás folytatni.

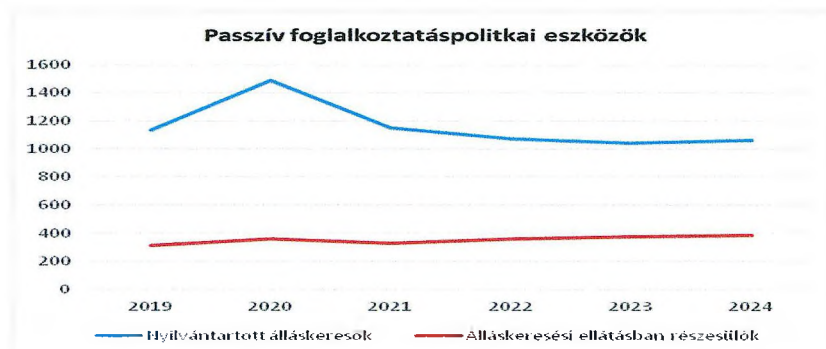
A felnőtt lakosság oktatására sajnos a kormány nem fordít ekkora figyelmet. A helyi Szakképzési Centrum, vagy más szervezet pályázati úton megvalósított képzésén túl a felnőtt lakosság csak jelentős pénzügyi befektetések –felnőttképzési tanfolyamok – segítségével jut megfelelő szintű tudáshoz.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az álláskereső támogatása során elengedhetetlen az egyenlő bánásmód követelményének megtartása, azonban ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a munkaerő-piacon hátrányos helyzetben levőket többletjogosultságok illessék meg. Az Ft. pontosan rögzíti a munkanélküliek ellátására vonatkozó formákat: álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, költségtérítés. Azonban az Európában is legkisebb mértékűnek és időtartamúnak (90 nap) számító álláskeresői járadék nem biztos, hogy mankót biztosít a kiesett jövedelemre, és a lejárt előtti új munkalehetőség megszerzésére.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2019	1135	3,86%	311	27,40%
2020	1488	5,27%	359	24,13%
2021	1152	4,19%	330	28,65%
2022	1074	3,97%	361	33,61%
2023	1045	3,91%	373	35,69%
2024	1062	3,98%	385	36,25%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az önkormányzatok által 2013-ig irányított, és a továbbiakban a járási hivatalok által felügyelt pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentős mértékben átalakult.

Az álláskeresői ellátás lejártaát követően a járási hivatal által megállapítható pénzbeli támogatások a következők:

- időskorúak járadéka
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
- gyermekek otthoni gondozási díja
- ápolási díj

Az időskorúak járadéka a megélhetéshez szükséges jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújt támogatást.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújt támogatást. A jogosultsági feltételek fennállása esetén foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy/és egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás állapítható meg.

A gyermekek otthoni gondozási díja a tartós betegségből eredő, vagy súlyos fogyatékosságból eredően önellátásra nem képes gyermeket gondozó szülő részére nyújtható támogatási forma.

Az ápolási díj pedig a gondozásra szoruló hozzátartozó otthoni ápolását végző személy részére biztosít anyagi hozzájárulást.

A járási hivatal által nyújtott természetbeni ellátások:

- közgyógyellátás
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére egészségi állapota megőrzése érdekében és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

Az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából a feltételek fennállása esetén szociális rászorultsági alapon állapítható meg, melynek igazolására hatósági bizonyítvány kerül kiadásra.

Helyi rendelet alapján az önkormányzat által nyújtott pénzbeli támogatások:

- lakhatási támogatás
- gyógyszer-támogatás
- rendkívüli támogatás

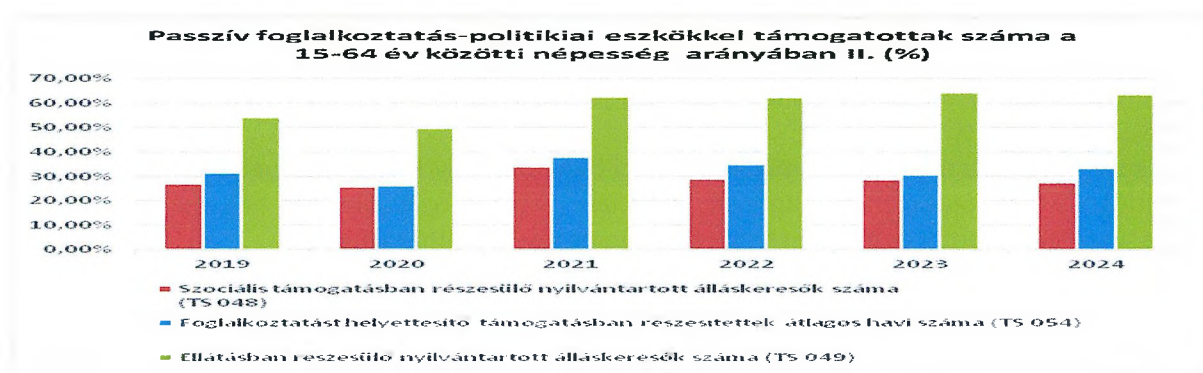
Természetbeni ellátások:

- gyermekintézmények étkezési térítési díjának kifizetéséhez nyújtott támogatás
- tűzifa támogatás
- születési támogatás

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2019	303	26,70%	355	31,26%	614	54,10%
2020	379	25,47%	385	25,87%	738	49,60%
2021	390	33,85%	434	37,71%	720	62,50%
2022	307	28,58%	373	34,76%	668	62,20%
2023	297	28,42%	318	30,43%	670	64,11%
2024	288	27,12%	353	33,20%	673	63,37%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A vizsgált időszak adataiból jól látható, hogy 2022. évre már a népesség közel 60%-a részesült valamilyen passzív támogatásban. Ez lehet az aktív ellátás idejének lerövidülése, vagy az ezen idő alatti újbóli elhelyezkedésének hiánya miatt. [Az arányok közel azonosak a 2024. adatai tekintetében is.](#)

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2019	79
2020	85
2021	88
2022	83
2023	83
2024	88

Forrás: TeIR, KSH

A két ellátási forma esetében az évek előre haladtával – kivétel a 2021-es év lassú emelkedés tapasztalható. Az adatok vizsgálatakor a 2022-2023-mas stagnálást követően az ellátást igénybevevők száma folyamatosan növekszik. Az adatok arra engednek következtetni, hogy a gazdasági problémák a társadalom megélhetési problémáit eredményezték.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

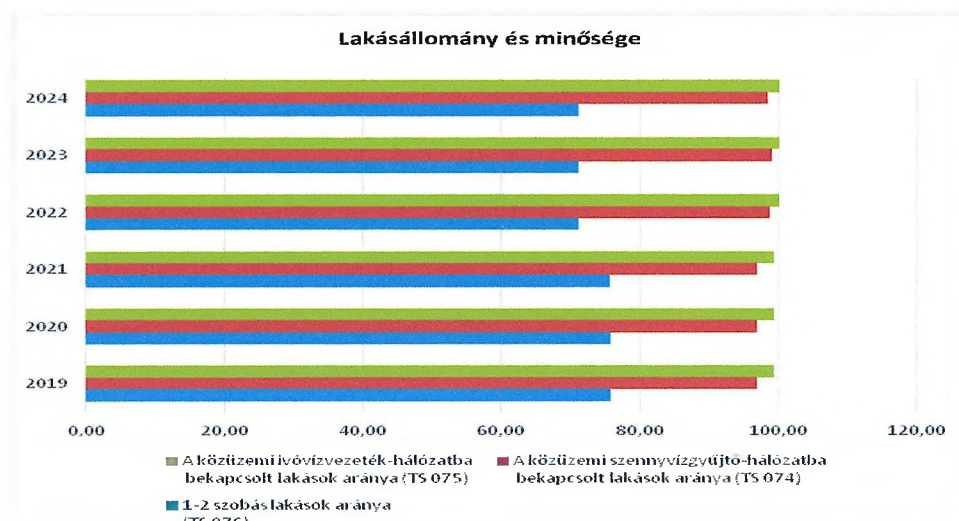
E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2019	23058	16	0,69	75,77	96,86	99,38
2020	23070	13	0,56	75,72	96,81	99,33
2021	23081	11	0,48	75,69	96,81	99,36
2022	23048	9	0,39	71,16	98,76	100,00
2023	23054	6	0,26	71,14	99,07	100,00
2024	23057	3	0,13	71,13	98,44	100,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A megyei jogú városban a lakásállomány az elmúlt öt évben emelkedést, majd kis arányú csökkenést mutat. A lakásállomány jelentős hányadát (72 %-át) a 1-2 szobás lakások teszik. A lakásállomány 96,83%-

át a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolták, 99,34 %-uk a közüzemi ivóvízvezetékkel rendelkezik. Az épített lakások aránya a kapott mutatók szerint nem jelentős.

a) bérlakás-állomány

Lakbér szerinti megoszlás:

Kényelmi szint	Szociális helyzet alapján bérlakás v. lakbértámogatással kiadott		Költségelven bérlakás		Piaci alapon bérlakás		Egyéb (fecske-ház, nyugdíjas-ház)		Összes	Átlagos		
	lakás											
	db	átlagos Ft/m2	db	átlagos Ft/m2	db	átlagos Ft/m2	db	átlagos Ft/m2			db	Ft/m2
	a	b	c	d	e	f	g	h			i	j
Összkomfortos	280	280	10	360	2	780			292	286		
Komfortos	57	200							57	200		
Félkomfortos												
Komfort nélküli												
Szükség lakás												
Összesen, db / átlagos Ft/m2	337	266	10	360	2	780			349	272		

A határozatlan időtartamú – közel 30-45 éve kötött – bérleti szerződések (139 db) felülvizsgálatát is tervezzük az új rendelettel összhangban. Ennek bevétel növelő eredménye is lehet, ha a jövedelmi viszonyok változása miatt egyes bérlők már nem jogosultak szociális bérlakásra, tőlük emelt (költségelvi, vagy piaci) lakbér szedhető.

Még nem elterjedt, de lehetőség van nem szociális helyzet szerinti bérbevételi ajánlat benyújtására is, melynek szintén a magasabb lakbér megfizetése a feltétele.

A bérbevételi ajánlat alapján történő bérbeadás helyett/mellett mód van pályázati eljárás keretében is bérlakások hasznosítására.

Bérlakások száma szerződés jogcímei szerint:

Üres lakás (db)	30
Határozatlan szerződés (db)	127
Munkaviszony idejére (db)	26
Féléves szerződés (db)	3
1 éves szerződés (db)	153

3 éves szerződés (db)	2
5 éves szerződés (db)	35
Jogcím nélküli vagy végrehajtás alatt lévő bérlő (db)	16
Magyar Mentőszolgálat Alapítvány (db)	9
Összesen:	401

Önkormányzat és szervezeti	49
Műterem lakások	6
Pálhalmi BV Intézet	30
Fejér Megyei Rendőrfőkapitányság	5
Honvédelmi Minisztérium	1
Összesen:	96

b) szociális lakhatás

A bérlakások bérbeadásáról, ill. annak feltételeinek meghatározásáról önkormányzati rendelet rendelkezik, amelynek alapján a szociális rászorultságra tekintettel költségelven, vagy piaci alapon adhatóak a lakások bérbe. A bérbeadásról a kialakított szociális bírálati rendszer kritériumainak figyelembe vételével döntenek, amelynek az igénylő és a vele egy háztartásban élők egészségügyi, szociális és munkaképességi körülményeit is vizsgálják a döntést megelőzően.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

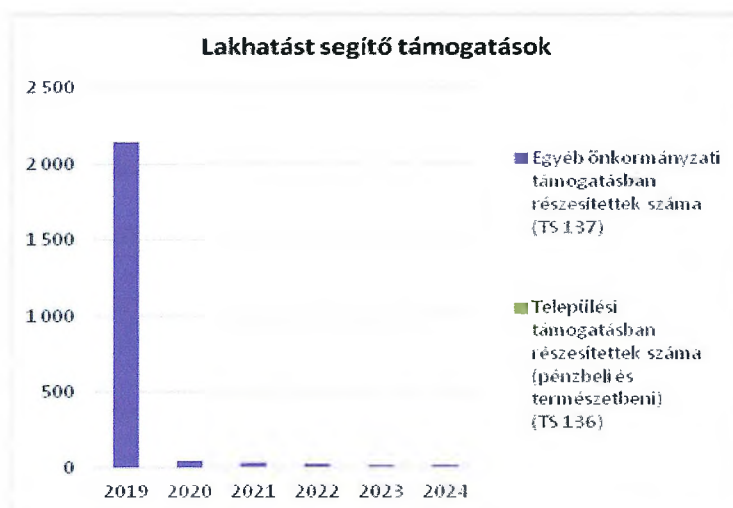
Az önkormányzat tulajdonában egyéb lakás céljára használt nem lakáscélú ingatlanok nincsenek.

e) lakhatást segítő támogatások

Az önkormányzat rendeletében meghatározottak szerint, a megfelelő feltételek fennállása esetén lakhatási támogatást nyújthat. A lakhatási támogatás szociálisan rászoruló személyek részére a saját háztartásukban velük együtt élők által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai – víz-, villany-, fűtés, gázfogyasztás, csatornadíj, lakbér közös költség – viseléséhez nyújtható.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2019	n.a.	2 144
2020	n.a.	42
2021	n.a.	25
2022	n.a.	15
2023	n.a.	9
2024	n.a.	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Dunaújváros Önkormányzata az eladósodottságra vonatkozó adatgyűjtéssel, adatokkal nem rendelkezik. A településen a korábbi időszakban elsősorban a rezsihátralékkal (fűtés) rendelkező igénylők a Védőháló Alapítványt kereshették fel, de az alapítvány megszűnt.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Dunaújváros tekintetében a szegregációs kérdéskör nem releváns.

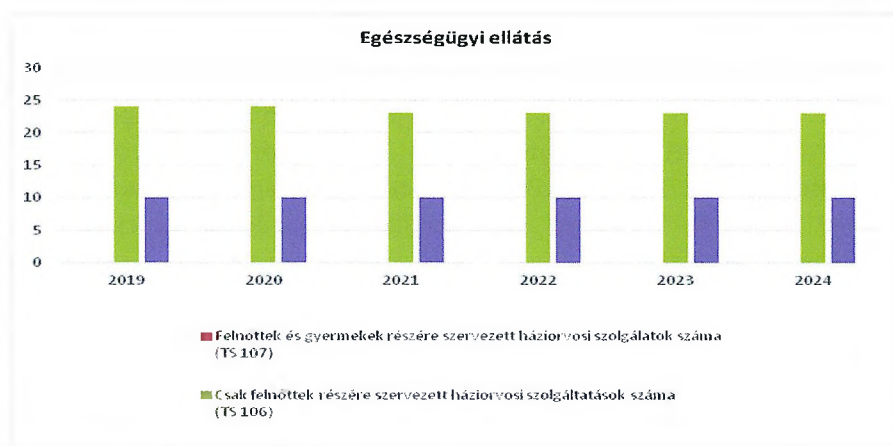
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A településen igénybe vehető egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférhetőséget az alábbi táblázat mutatja.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2019	0	24	10	12	824	73,34
2020	0	24	10	12	794	69,95
2021	0	23	10	12	762	65,31
2022	0	23	10	12	779	63,50
2023	0	23	10	12	764	60,41
2024	0	23	10	12	732	62,55

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Eütv. előírásainak megfelelően a települési önkormányzat feladatkörében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az iskolai védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról

A házi orvosok és a házi gyermekorvosok folyamatos ellátást biztosítanak a lakosság számára, egészségük megőrzése, valamint betegségeik kezelés és gyógyítása érdekében. Az országosan tapasztalható orvoshiány problémája, már a város ellátási rendszerében is megjelent. A betegség, nyugdíjba vonulás, vagy elhalálozás miatt megüresedő praxisok feladatainak ellátása helyettesítéssel történik. A 23 háziorvosi körzetet 16 fő házi orvos látja el, 6 fő a saját körzetén felül más körzetben helyettesként is folytat háziorvosi tevékenységet. A 10 házi gyermekorvosi körzetet 8 házi gyermekorvos látja el, 2 körzetben helyettesítéssel. A Fogorvosi ellátás 11 körzetben 10 fő orvossal, és 1 helyettesítéssel gondoskodik a betegekről. Az anya-, és gyermek ellátáshoz tartozó védőnők, az ellátott körzetekkel együtt 2023-tól a megyei kórház fennhatósága alá kerültek, és a továbbiakban így látják el a feladataikat. Az iskola-egészségügyi feladatokat Dunaújváros területén 22 általános és középiskolában 8 iskolavédőnő és 1 fő iskolaorvos végzi. A város lakosságának járó-beteg ellátását a Szent Pantaleon Kórház Szakorvosi Rendelőintézete végzi. A településen működő Szent Pantaleon Kórház látja el a járás városi kórház szintű feladatait jelentős nagyságú betegkörrel.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az Ebktv. rendelkezései értelmében a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott szociális, gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése biztosítása esetén is figyelni kell az egyenlő bánásmód követelményeinek betartására.

A prevenció szűrő programok esetében jelentős szerepet vállal maga az önkormányzat, a házi orvosok és a Magyar Vöröskereszt helyi szervezete is. A település önkormányzata fontosnak tartja a város népessége egészségének megőrzését, a betegségek kialakulásának megelőzését.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen élő gyermekek és a felnőtt lakosság körében is folyamatosan növekszik azon személyek száma, akik nem megfelelő fejlődésük, vagy kialakult visszafordíthatatlan betegségük okán fejlesztő és/vagy rehabilitációs segítséget igényelnek. A szociális és köznevelési feladatot ellátó bölcsőde és óvoda jelzései alapján, bár konkrét statisztikával nem rendelkezünk - egyre több az SNI-s vagy más ideg- vagy mozgásszervi rendellenességgel diagnosztizált gyermek. Velük a betegség súlyosságától függően gyógypedagógus pszichológus szakorvos foglalkozik. A felnőttek rehabilitációját a helyi

szakrendelések, a szociális intézmények végzik. Sok esetben a kórház tözsomszédságában működő egészségfejlesztési iroda is kiveszi a feladatokból a maga részét.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat által biztosított intézményi és a szünidei étkeztetés, továbbá a szociális és népkonyha keretében az adott csoport élettani szükségleteinek, valamint az egészséges táplálkozás követelményeinek – a közétkeztetés keretein belül a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 327/2014. (IV.30.) Korm. rendelet alapján a csoport számára elkészített étlap összeállításánál fokozott figyelmet kell fordítani az adott korcsoport optimális és kiegyensúlyozott tápanyag-ellátására, a változatosságra, amely az egészségmegőrző és betegségmegelőző táplálkozásra vonatkozó szemlélet érvényesülését szolgálja. Fontos a koragyermekkorban kialakult diabétesz, vagy a glutén-érzékenységgel küzdő személyek diétás támogatásának segítése.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatának kiemelt célja, hogy magas színvonalú sportolási lehetőségeket biztosítson a városlakók, és az ide látogató vendégek számára. A változatos sportolási lehetőségek megteremtése, és további biztosítása érdekében önkormányzati beruházásokkal segíti az egészségtudatos, és sportolni vágyók életét. A különböző létesítmények, jégpálya, kézilabdacsarnok, a radari sporttelep, az uszoda és élményfürdő az egészségmegőrzésen kívül kellemes szórakozást biztosítanak. A város felnőtt lakosságán kívül, a fiatalabb korosztályok is megtalálhatják a számukra kedves, érdekes sportolási lehetőségeket. A Dunaújvárosi Óvoda több tagóvodája rendelkezik, a különböző társadalmi szervezetek segítségével és az önkormányzati nyertes pályázatok eredményeként létrehozott többfunkciós pályával. Az önkormányzat segítséget nyújt a kicsik számára megfelelő sporteszközök beszerzésében, ezzel is segítve egészséges fejlődésüket. A jelenlegi városi beruházások közül, a zöldváros projekt szervesen illeszkedik sportoló város koncepciójába, a kerékpárutak teljes körű városszintű kialakítása, amely egyrészt a környezetszennyezés hatását kívánja enyhíteni, másrészt ily módon kívánja csökkenteni a városban igen magas fokú légszennyezést. Ugyanakkor mind az egyének, mind a családok számára lehetőséget biztosít a szabadidő hasznos egészségtudatos eltöltésére.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális alap és szakellátások formái Dunaújvárosban elsősorban az önkormányzat fenntartásában működő intézmények feladatellátásában valósulnak meg. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CXXXIX. törvény elkülöníti az önkormányzat kötelezően, és önkéntesen vállalt feladatait. A helyi szinten megoldásra váró feladatok nemcsak az önkormányzatokat állítják kemény próba elé, de az állami és a magán vagy egyházi fenntartási intézményekre is jelentős terhelést helyeznek. A kötelezően ellátandó feladatok, mint a családsegítés, étkeztetés, és a házi segítségnyújtáson felül önként vállalt feladat az elsősorban nagyobb településeket érintő utcai szociális munka. A szociális alapszolgáltatások tekintetében mind az állami, mind az egyházi és magánkézben lévő intézmények is kiveszik a részüket az étkeztetés, a jelzőrendszeres segítségnyújtás, a pszichiátriai betegek közösségi ellátása és az egyéb támogató szolgáltatások tekintetében. A személyes gondoskodást nyújtó nappali szolgáltatások elsősorban az önkormányzati szociális intézményeket terhelik (idősek nappali ellátása, fogyatékos személyek nappali ellátása, hajléktalan személyek nappali ellátása stb.). Az ápolást, gondozást nyújtó intézmények összefoglalva, a szociális szakosított ellátások nyújtása, kötelező és önként vállalt feladatként az állam és az önkormányzat által működtetett időotthonban, de az egyházi és magán intézményekben is történhet. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények feladatellátása a szociális szféra mind önkormányzati, mind állami, és privát vagy egyházi színterén is történhet kötelező és önként vállalt feladatként egyaránt (időkorúak gondozóháza, fogyatékos személyek gondozóháza, éjjeli menedékhely, hajléktalan személyek átmeneti szállása).

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A szenvedélybetegség, a szerhasználat felfedezésében jelentős szerep jut, már az iskolai védőnőknek, és az oktatási intézményekben tevékenykedő iskolapszichológusoknak is. A megelőzésre való megfelelő időben történő felhívással, a kamaszok számára feldolgozhatatlan traumák kibeszélésével elkerülhető már az alkalmoszerű könnyűdrogok használata is. Megfelelő időben, megfelelő helyen és a megfelelő személy által megtett lépések segítik, hogy az érintett fiatal az évek hosszú sora elteltével ne váljon a szertől teljesen függővé.

Az MRE Újváros Drogambulancia 2012. március 1-én kezdte meg működését Dunaújváros Megyei Jogú Városban. Dunaújvárosban és környékén első intézményként nyújtanak szenvedélybetegek számára szociális, közösségi és alacsonyküszöbű ellátást, illetve drogterápiás elő- és utógondozást. Az intézmény alapelve szerint a kábítószer-, alkohol-, vagy viselkedéses függőségekkel küszködő embertársainknak feltétlen tiszteleten és elfogadáson alapuló segítséget, a szermentes élet alternatíváját kell kínálni, illetve a szerfüggőség ártalmait csökkenteni.

Az MRE Újváros Drogambulancia Dunaújvárosban, a Petőfi S. u. 1. alatt az épület alsó szintjén található. Itt kerültek kialakításra az alacsonyküszöbű szolgáltatás helyiségei, iroda a közösségi ellátás koordinációjára, privát konzultációs szobák, orvosi rendelő és addiktológiai gondozó csoportszobával.

A függőséget olyan betegségnek és rabsági helyzetnek tartják, mely az ember egész egzisztenciáját érinti, s messze túlmutat a drog biokémiai hatásmechanizmusain. A drogprobléma nem egyetlen meghatározója a kábítószer-használó személyiségének, hanem jelzést ad arról, hogy a személyiség működése kóros, elégtelen.

Az intézményben dolgozók küldetésüknek tekintik, hogy a kábítószer-függő, kábítószer-használó, szenvedélybeteg embertársaikat elkísérjék azon az úton, melyen elérhetik a teljes testi, lelki és szociális jólét fenntartásának és fejlesztésének képességét, felismerve, hogy az ember élete túlmutat azon, hogy drogokat használ-e.

Fontosnak tartják, elsősorban a fiatalok körében végzett prevenciók tevékenységet és egészségmegőrzést. Ennek érdekében folyamatosan dolgoznak olyan közösségi programok kidolgozásán, melyek a szabadidő hasznos eltöltését, az egészségügyi és életmódbeli információk átadását, életvezetési stratégiák gyakorlását segítik elő. Önismereti és kreatív csoportfoglalkozásaikba bevonják azokat a veszélyeztetett fiatalokat, akik a legfokozottabban ki vannak téve a függőség és marginalizáció veszélyének. Céljuk, hogy az általuk elért fiatalok olyan élményekkel gazdagodjanak, melyek pozitív irányban változtatják megküzdési készségeiket.

A tevékenységük részletes számszerű ismertetése:

- vállalják, a csoportban történő utógondozást, eddig kb. 15 főt értek el.
- Prevenciók tevékenységek: iskolai egészségfejlesztő programokon eddig 17 dunaújvárosi iskolában és kollégiumban vettek részt, kb. 1200 13-17 éves fiatalt értünk el közvetlenül.
- Szendélybetegek nappali ellátása: legújabb ellátásuk 2015. május 6-tól működik, 40 fő nappali ellátását tudják biztosítani, a következő szolgáltatásokkal: tisztálkodási, étel melegítési és fogyasztási lehetőség, szabadidős tevékenységek (bibliaóra, filmvetítés, kézműves műhely), mosási lehetőség, pszicho-szociális támogatás
- Szendélybetegek támogatott lakhatása: ellátásuk 2014 februárjától működik, jelenleg 6 fő befogadására van engedélyük, s újabb 6 fő ellátását tervezik a közeljövőben. A lakhatás feltételei: teljes absztinencia, munkahely vagy aktív munkahelykeresés, a lakbér fizetése, az Szendélybetegek közösségi ellátása: 2013-ban 2013. szeptember 30-ig 73 regisztrált közösségi ellátottal rendelkeztek.
- Szendélybetegek alacsonyküszöbű ellátása: 2013. szeptember 30-ig 475 klienslátogatást jegyeztek fel
- Tűcsere: tűcsere programjuk célja, hogy az olyan szerhasználókat is ellátásba vonása, akik egyenlőre még nem motiváltak a leszokásra, de idővel azok lehetnek. A kiadott tűk száma 2013. szeptember 30-ig 560.
- Elterelés/megelőző-felvilágosító szolgáltatás: jelenleg 32-en végzik a 6 hónapos, 12 alkalmas programot, s büszkéek rá, hogy többen a kötelező 12 alkalom után is maradnak klienseik és részt vesznek szabadidős programjaikon és önismereti csoportjukban.

- Rehabilitációs előgondozás: Bentlakásos intézményekbe történő előgondozás során adminisztrációs segítséget nyújtanak a kötelező orvosi vizsgálatok elvégzésére, rendszeres konzultációk során segítik kiválasztani a megfelelő intézményt és terápiás formát.
- Rehabilitációs utógondozás: munkatársi kapacitás híján csak időnkénti egyéni konzultációt utógondozó csoportban való részvétel, a házirend és az ellátási feltételek elfogadása.

Az intézmény mottója magáért beszél: **“Ahol megnövekedett a bűn, ott még bőségesebben kiáradt a kegyelem.” (Róm 5,20b)**

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata által működtetett ellátórendszer elemei mindenki számára hozzáférhetők nemi, faji és egyéb hovatartozástól függetlenül. Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása kapcsán a hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra, szankció megállapítására nem került sor.

j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A településen élő szociálisan rászorulóknak részére az önkormányzat fenntartásában működő Útkeresés Segítő Szolgálat –Hajléktalanok Átmeneti Otthona, és a Magyar Mentőszolgálat Alapítvány – Hajléktalan Ellátó Centruma nyújt segítséget.

Az alapítvány által működtetett népkonyha és szociális étkeztetés 2011. év novemberétől várja a rászorulókat. A szociális étkeztetés a Balogh Ádám utcában, a zálogház melletti kis tálalóhelyiségben kap helyet - innen csak elvinni lehet az ételt. Két-háromféle menüből választhatnak majd a vendégek, de lehetőség van diétás ebéd beszerzésére is. A szociális étkeztetésre írásbeli kérelmet kell benyújtani, s jövedelmük alapján differenciáltan fizetnek érte az alacsony bevételekkel rendelkezők - 270 és 490 forint között.

A két helyen összesen mintegy 600 adag ételt osztanak ki. A népkonyha kapacitásának nagy részét a város éjjeli menedékhelyein, átmeneti szállóin, valamint az utcán élő, jellemzően jövedelem nélküli hajléktalanok használják majd ki. A szociális étkeztetésre folyamatosan várják az alapítvány munkatársai a jelentkezőket. Várhatóan közel hatszáz adag meleg ételt osztanak az arra rászorulóknak.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.
2023	n.a.
2024	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

A Népkonyha működéséről kért adatokat, sajnos az önkormányzat mai napig sem kapta meg a Magyar Mentőszolgálat Alapítvány részéről.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2022)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	79 829	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Dunaújváros Önkormányzata, és a városi elődöknek köszönhetően egy világos átlátható szerkezettel rendelkező települést kaptunk tőlük madártávlatból kitekintve. A település különböző városrészein áthaladva, minden városrészben megtalálható legalább 1 db közoktatási intézmény és a közvetlen mellette megtalálható az óvoda, és többnyire egy bölcsőde is. A jól elhatárolt, de átlátható szerkezeti rendben kialakított városrészek esetében a városrész elengedhetetlen kelléke egy megfelelő, az ott lakók igényeit kiszolgáló kereskedelmi egység, és természetesen háziorvosi-fogorvosi, és gyermekorvosi rendelő is. A mindennapi megélhetéshez szükséges feltételeken túl a település számos közművelődési intézménnyel rendelkezik. A Városháza tőszomszédságában található az Intercisa Múzeum, amely állandó kiállításain túl, igyekszik a múzeumlátogatóknak mindig, valamilyen újdonsággal szolgálni. A Modern Művészetek Háza nem kell nagyon messze keresni, szintén a városmag szerves része. A városban a modern művészeti irányzatok képviselőinek köszönhetően létrejött alkotó közösség műveiből összeállított tárlat bemutatásával az ide látogató csak ámul, az elé táruló sokrétű színeiben technikájában és ízlésvilágában gazdag műalkotásokat megpillantva. A város méltán lehet büszke a városépítő ősökre, akik arról is gondoskodtak, hogy az 1950-es években meghonosodott szocreál stílusáról híres város köztéri szobrai, már-már híres és közkedvelt szökőkútjait megtekintve. A belvárosban tovább haladva jobbról a Kultik mozi pillantjuk meg, de a térre vigyázó szobrok mellett megtaláljuk, a minden dunaújvárosi gyermek kedvenc szökőkútját, a békákat is, ahol a kicsik vidám kacaja közepette várakoznak a nagyobbak az aktuális film vetítésére. Az összegyűlő mamák és nagyik pedig megvitatják az előttük közvetlenül történő eseményeket. A város kedves virágos zenepavilonnal ellátott parkjának szomszédságában megtaláljuk a színházat és névadójának szobrát csendesen álldogálva. A park és a benne található zenepavilon, a színház által szervezett magas színvonalú nyári programok színtere is. A Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza, a legtöbb kisvárosi színházzal szemben, nagyon sokrétű, a drámától a komédiáig terjedő műsorpalettát biztosít nézőközönségének. Az intézmény kihasználva gyönyörű szocreál stílusú auláját, rendszeresen mutatja be az ifjú szárnyaikat bontogató képzőművészek alkotásait is. A dzsesszkedvelők rendszeresen látogatják a szintén az aulában megrendezett koncerteket is. A Városháza tértől északi irányban haladva, az Aranyvölgyi út jobb oldalán található Munkás Művelődési Központ, és szomszédságában a dunaújvárosi József Attila Könyvtár is. A művelődési központ helyiségei helyet biztosítanak számos közösségi kiállításnak, művészeti és tudományos előadásnak, jubileumi és egyéb rendezvénynek. A szomszédságban megtalálható könyvtár csendes levegős termeiben már a digitalizáció következményeként élvezhetjük rég óta nem lelt kedvenc könyveinket. A gyermek könyvtár földszinti vidám helyiségében, láthatunk süni kiállítást, élvezhetjük kedvenc költőnk és más ismert emberek előadásait. A fiatal generációk, a kultúra mellett nagyobb figyelmet fordítanak az egészség megőrzése érdekében a rendszeres sportolásra és a különböző sportegyesületek mérkőzéseinek látogatására. A Barátság városrészben sétálva találjuk meg a röplabda, majd a kézilabda csarnokot,

amely számos győztes mérkőzés, nemzetközi díj elnyerésének volt a helyszíne. A város területén egyedülálló a Duna-parti sétány, és a folyóig terjedő terület, amely a sportolni vágyók és a lassú sétát kedvelőknek is megfelelő programot biztosít.

Számos országos és helyi program kerül megrendezésre az év folyamán (a teljesség igénye nélkül):

- Parázs Varázs
- Rock Maraton
- Múzeumok Éjszakája
- Európai Mobilitási Hét
- Bringatúra
- Fut a város
- Egészségügyi szűrőprogramok
- Idősek világnapja
- Mindannyian mások vagyunk rendezvényei
- Adventi forgatag
- Nyárbúcsúztató
- Államalapítási ünnepélyes kenyérszelés

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A város területén nem igazán jellemzőek az együttélés szabályait veszélyeztető incidensek. A városokra jellemzően lazultak a közvetlen szomszédi kapcsolatok. A nagy mennyiségű népesség lakhatását biztosító épületek rengetegében, nem keresik az emberek egymás társaságát. Különösen igaz ez a Covid világjárványt követően. A városvezetés a közösségi események, koncertek és egyéb rendezvények megszervezésével a közösségi összetartozást kívánja erősíteni. Nyílt etnikai konfliktusok a város területén nem ismertek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Dunaújváros lakossága nagy hangsúlyt fektet a közösségi szolidaritásra. A világjárvány megjelenésével a bölcsődék bezárása miatt felszabadult munkaerők szervezték meg a városvezetéssel egyeztetve az idős beteg és egyedül élő emberek étel- és gyógyszer ellátását. Az Útkeresés Segítő Szolgálat munkatársai minden év karácsonya előtt gyűjtenek „cipődoboz” ajándékot a rászoruló gyermekeknek. Rendszereznek a ruha és ételmentesgyűjtési akciók. Augusztusban a füzetek és az iskolaszerek beszerzését oldják meg a használt tanszerek gyűjtésével és újra felosztásával. A városban nagy számban találhatók önkéntes csoportok, amelyek tagjainak összefogásából sok gyermeknek jut ajándék sportszer, vagy játék karácsonyra, az időseknek ételmentes. Az önkéntesek részt vesznek a közösségi események megszervezésében és lebonyolításában. Ha kell a zöld város kialakítása érdekében fát, és más növényt ültetnek.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A város területén élő nemzetiségeinek segítésére, kulturális sokszínűségük, identitásuk megőrzésére érdekében a településen nagyobb számban élő horvát, lengyel, roma, ruszin, szerb és ukrán származású emberek, az általuk megalapított nemzetiségi önkormányzatok segítségével őrzik hagyományait és segítik a helyi és az anyaország közösségeit, és a köztük lévő kapcsolatok megtartását.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A civil szervezetek a település társadalmi, kulturális életének fontos mozgatórugói. A települési önkormányzat döntéseinek előkészítésében és a feladatok elvégzésében is jelentős szerepet játszanak. Az önkormányzat által működtetett Civil ház folyamatosan biztosít programokat a nemzetiségek számára.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködését egy együttműködési és feladat ellátási megállapodás szabályozza. Az önkormányzat helyiséget biztosít a nemzetiségi önkormányzat számára. Jogi segítséget nyújt a nemzetiségi önkormányzat törvényes működése érdekében. Minden évben anyai támogatást nyújt a nemzetiségi önkormányzat közfoglalkoztatási programjának lebonyolításához. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat a város legnagyobb közfoglalkoztatójaként a speciális program indításával megszervezi a 8 általánossal nem rendelkezők számára, hogy sikerrel fejezhessék be általános iskolai tanulmányaikat. A nemzetiségi önkormányzat fent említetteken túl, számos képzési programot indított, a Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya valamint az önkormányzat segítségével. A tanfolyamon sikeresen vizsgázók a szakképzettséget igazoló oklevél átvételét követően (dajkák) zömében a Dunaújvárosi Óvoda tagóvodáiban helyezkedtek el orvosolva az óvoda munkaerő-hiányát.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a krízis helyzetbe került családok nehezen oldják meg átmenetileg a lakhatásukat	a Családok Átmeneti Otthonában külső férőhelyek telepítése pályázati forrás igénybevételével
Folyamatosan növekszik az igény élelmiszer- és ruházati segélyekre, adományokra	Az élelmiszerbank kapacitásának növelése, újabb adományozók felkutatása a jótékonyági tevékenység hatékonyságának növelése érdekében
Az emelkedő élelmiszer és energiaárak egyre nehezebb helyzetbe hozzák az alacsony jövedelemmel rendelkező családokat	A pénzügyi és természetbeni támogatási rendszer folyamatos monitorozása az önkormányzat költségvetési lehetőségeinek figyelembevételével

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 14. § (2)-(3) bekezdése szerint a gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. E törvény 15. §-a értelmében ezen feladatok a következők:

- **Pénzbeli és természetbeni ellátások:**
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) a gyermekétkeztetés,
 - c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - d) az otthonteremtési támogatás.
- **A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:**
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása
 - d) Biztos Kezdet Gyerekház.
- **A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:**
 - a) az otthont nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- **A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:**
 - a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
 - b) a védelembe vétel,
 - c) a családbafogadás,
 - d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - e) a nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,
 - h) az utógondozói ellátás elrendelése,
 - i) a megelőző pártfogás elrendelése.

A gyermekvédelmi törvény alapján a gyermekvédelmi ellátások célja hozzájárulni a gyermekek testi, lelki, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a kialakult szocializációs hátrányuk csökkentéséhez, az esetleges veszélyeztetés csökkentéséhez, megszüntetéséhez. és az első számú szocializációs egységből, a családból való kiemelés elkerüléséhez.

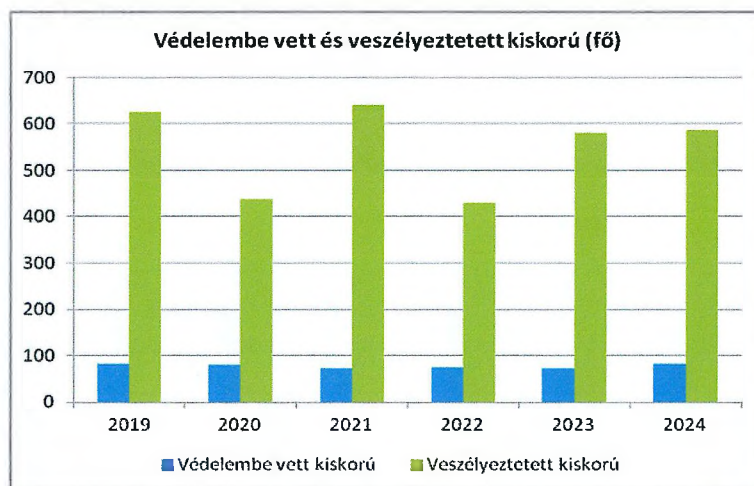
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	19 620	22 148	41768	46,97%	53,03%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			806	1,93%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	2 265	2 087	4352	5,42%	5,00%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	589	506	1095	1,41%	1,21%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2019	81	625
2020	79	437
2021	71	641
2022	73	429
2023	72	580
2024	82	587

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata, a családban kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a családdal és a gyermekkel közösen végzett szociális munkával elősegíteni a gyermek problémáinak megoldását és a családban fellépő működési zavarok ellensúlyozásának, a fellépő konfliktusok megoldásának elősegítését. Különösen egy bekövetkező válás, egy a gyermek számára újabb traumát okozó gyermekelhelyezés és az elvált szülővel való kapcsolattartás megfelelő kialakítása érdekében.

Veszélyeztetettség definíciója: olyan –a gyermek vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja (Gyvt.)

Védelembe vétel: ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével nem tudja megszüntetni, vagy nem akarja, de megalapozottan feltételezhető, hogy külső segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezet fenntartásával mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság felhívja a gyermekjóléti központot a védelembe vételhez kapcsolódó gyermekjóléti feladatok esetenedzselésének ellátására és intézkedést kezdeményez a veszélyeztetettség okának megszüntetésére.

Az ábrák alapján jól látható, hogy a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma többszörös értéket mutat a védelembe vett kiskorú gyermekekéhez képest. A 2019 és 2021 évhez képest a veszélyeztetett kiskorúak számának csökkenése érzékelhető.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult természetbeni kedvezmények igénybevételére (gyermekétkeztetés, tankönyvtámogatás, normatív kedvezmények).

Amennyiben a jogosultság a tárgyi év augusztus 1-én, ill. november 1-én fennáll, a tárgyév augusztusára, november hónapjára tekintettel pénzbeli ellátásban részesül.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2019	411
2020	326
2021	359
2022	310
2023	234
2024	244

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma a vizsgált időszak első évében 2017-ben a legmagasabb arányú. Ugyanakkor a 2020. évi és a 2022. évi adatok minimálisan eltérőek, de lényegesen kevesebb igénylésre mutatnak rá.

A 2022-es év utáni nagyobb mértékű csökkenést követően lassú emelkedés tapasztalható a kedvezményt igénybevevők számának alakulásában.

A város önkormányzata a következő támogatási formákat biztosítja a gyermek, ill. a kiskorú gyermeket nevelők családok számára.

Születési támogatás

Egyszeri születési támogatásra (újszülött 6 hónapos koráig igényelhető) az a gyermeket saját háztartásában nevelő szülő, törvényes képviselő jogosult, akinek családjában az egy főre jutó nettó jövedelem nem haladja meg a 142.500.- Ft-ot. A támogatás összege gyermekenként 25.000.- Ft. 2017-ben 169 szülőnek tudtunk segíteni a születési támogatással 4.325.000.- Ft összegben.

Iskolakezdési támogatás

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 35/2015. (XII. 18.) önkormányzati rendelet 39. §-a alapján iskolakezdési támogatásra az a szülő vagy törvényes képviselő jogosult, akinek a gyermeke az általános iskola, középiskola első osztályát először kezdi meg, és családjában az egy főre jutó jövedelem nem

haladja meg a 85.500.- Ft-ot, gyermekét egyedül nevelő személy esetében a 99.750.- Ft-ot. Az iskolakezdési támogatás összege gyermekenként 15.000.- Ft. 2017. évben 121 gyermek részére összesen 1.815.000.-Ft került utalásra.

Első újszülött támogatása

Mint minden évben, úgy önkormányzatunk 2022-ben is oklevéllel, valamint egyszeri pénzbeli támogatásban részesítette az esztendő első dunaújvárosi polgárát. A kezdeményezés 2024-re már hagyománnyá vált.

Szociális természetbeni juttatással kapcsolatos információk

Önkormányzatunk természetbeni kulturális juttatásként nyújtja 2014 szeptembere óta az „ingyenes mozijegyeket” azon személyek részére, akik a szociális osztály hatósági nyilvántartásában szerepelnek, és tárgyévben jogerős határozat alapján valamilyen szociális ellátásban részesültek, illetve részesülnek.

Az adatok azt mutatják, hogy havonta átlagosan közel 740 fő veszi igénybe a szolgáltatást. 2017. évben 8.815 db mozijegyet adtak át a rászorultaknak. Az említetteken túl – az önkormányzat és a Dózsa Mozi Centrum Kft. között létrejött szerződés alapján – külső filmvetítések is megvalósulnak a Dunaújvárosban működő szociális és gyermekjóléti intézményekben (pl.: ESZI, MRE Drogambulancia, Családok Átmeneti Otthona, Hajléktalan Ellátó Centrum). Az intézményekben bonyolított külső vetítésre 2017-ben 7 alkalommal került sor.

Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat

2017. évben Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése a 608/2017. (IX. 21.) határozatával csatlakozott az Emberi Erőforrás Minisztérium Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által meghirdetett Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2017. évi fordulójához.

Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat „A” típusára pályázatot összesen 42 fő felsőoktatásban részt vevő hallgató nyújtott be, melyből Dunaújváros Megyei Jogú Város Polgármestere – a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság javaslatára – 36 főt a 2017/2018. tanév II. félévében és a 2018/2019. tanév I. félévében, összesen 10 hónapon keresztül támogatásban részesített. A fenti tanulmányi félévekre 2018. évben az Önkormányzat a nyertes hallgatók részére összesen 2.560.000.- Ft támogatást biztosít.

A Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság javaslata alapján a legkisebb támogatás 5.000.- Ft, míg a legmagasabb támogatás 10.000.- Ft. A pályázók átlagosan 7.111.- Ft ösztöndíjban részesülnek.

Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat „B” típusára pályázatot 2 fő érettségi előtt álló diák nyújtott be. Egy fő pályázót Dunaújváros Megyei Jogú Város Polgármestere – a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság javaslatára – a 2018/2019. tanév I. félévétől kezdődően 2020/2021. tanév II. félévéig, összesen 3 x 10 hónapon, azaz 3 tanulmányi éven keresztül támogatásban részesített. A fenti tanulmányi félévtől kezdődően az Önkormányzat a nyertes diák részére tanulmányi évenként összesen 70.000.- Ft támogatást biztosít.

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő **Útkeresés Segítő Szolgálat** (Dunaújváros, Bartók B. út 6/b.) az alapító okiratában foglaltaknak megfelelően az önkormányzat számára kötelező feladatként látja el:

- **Család- és gyermekjóléti központ**
- **Család- és gyermekjóléti szolgálat**
- **Családok átmeneti otthona**
működtetését.

Család- és Gyermekjóléti Központ

Dunaújváros Megyei Jogú Városban a család- és gyermekjóléti központ, az Útkeresés Segítő Szolgálat intézményi keretein belül, mint önálló szakmai egység működik.

Illetékességi területe: Dunaújváros Járás településeire terjed ki: Dunaújváros, Rácalmás Kulcs, Nagyvenyim, Perkáta, Besnyő, Beloianisz, Iváncsa, Adony, Nagykarácsony, Előszállás, Daruszentmiklós, Kisapostag, Baracs, Pusztaszabolcs, Mezőfalva

Tárgyi feltételek: A család- és gyermekjóléti központ az Útkeresés Segítő Szolgálat központi épületében működik a Bartók B. u. 6/B. szám alatt.

Az intézmény 1 db személygépkocsival rendelkezik, mely megkönnyíti a járás településeinek ellátását, az infrastrukturálisan fejletlenebb területek bejárását. Minden dolgozó rendelkezik szolgálati mobiltelefon készülékkel, amely hatékony kollegiális kapcsolattartást és kríziskezelést tesz lehetővé, valamint növeli a munkatársak biztonságérzetét.

A család- és gyermekjóléti központ törvényben meghatározott feladatai:

A Gyvt. értelmében a család- és gyermekjóléti központ feladata a gyermek családban nevelkedésének elősegítése. A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a Gyvt. 39. §, a 40. § (2) bekezdése és a Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl a következő feladatokat végzi:

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosítja az alábbi ellátásokat:

- Utcai/lakótelepi szociális munka
- Kapcsolattartási ügyelet
- Kórházi szociális munka
- Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat
- Jogi tájékoztatásnyújtás és pszichológiai tanácsadás
- Családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia
- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében:
- Szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.
- Az ellátottak vonatkozásában a KENYSZI rendszerben nyilvántartást vezet.

A család- és gyermekjóléti központ statisztikai adatai

Hatósági intézkedések, javaslatok száma 2017-ben a Dunaújvárosi Járás területén		
Hatósági intézkedések	Érintett gyermekek száma	Érintett családok száma
Védelembe vétel	344	299
Megelőző pártfogás	12	12
Ideiglenes elhelyezés	28	22
Nevelésbe vétel	244	176
Harmadik személynél történő elhelyezés	1	1
Családba fogadás		
Összesen	665	539

A központnál ellátott, családon belül bántalmazott kiskorúak száma 2017-ben:

	Fizikailag	Lelkileg	Szexuálisan	Összesen
Szülő által	31	22	1	54
Testvér által	2	3	-	5
Egyéb rokon által	3	9	5	17
Összesen	36	34	6	76

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

Az intézmény által ellátandó család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait továbbra is a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint a gyermekek védelméről

és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) tartalmazza, a 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről, és az 1/2000. (I. 07.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről, továbbá a Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének önkormányzati rendeletei alapján végzi. Az új feladatmegosztás fokozott együttműködés kialakítását követeli meg a szolgálat és a központ között.

A család-és gyermekjóléti szolgálat önálló szakmai egységként végzi tevékenységét.

Illetékességi területe: Dunaújváros közigazgatási területe.

A szolgálat a központtól elkülönített nyilvántartási rendszert vezet. A 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet alapján létrejövő „Gyermekeink védelmében” elnevezésű adatlap-rendszer használata kötelező.

2016. január óta a gyermekjóléti szolgálat és a családsegítés szakmai feladatait egy munkacsoport végzi. Fontos szempont maradt, hogy a szolgálathoz forduló családok igényeit lehetőségekhez képest is magas színvonalon tudják kielégíteni.

A szolgálat ügyfélkörének összetételében is megfigyelhető a folyamatos változás. Eddig inkább elszegényedett, szegregált társadalmi rétegek segítése volt jellemző, míg az elmúlt évben megjelentek közép és felső osztálybeli ügyfelek, családi-kapcsolati elakadásuk miatt, ahol minden esetben gyermekük volt az úgynevezett tűnethordozó.

2017-ben 10 családsegítő végezte az alábbi feladatokat:

- gondozás együttműködési megállapodás alapján – 641 fő, ez 284 család,
- segítő munka együttműködési megállapodás nélkül – de legalább 6 létrejött személyes találkozás a családdal – 1670 fő, ez 377 család,

A fentiekben felsorolt segítő tevékenységeken túl speciális szolgáltatásokat is nyújt a szolgálat Dunaújváros területén élő egyének, családok számára.

Családsegítés

A családsegítés az Szt. 64. §-ban szabályozott módon kötelező szociális alapszolgáltatás a településen.

„A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.”

Önkéntességen alapuló egyéni esetkezelés

Családgondozás

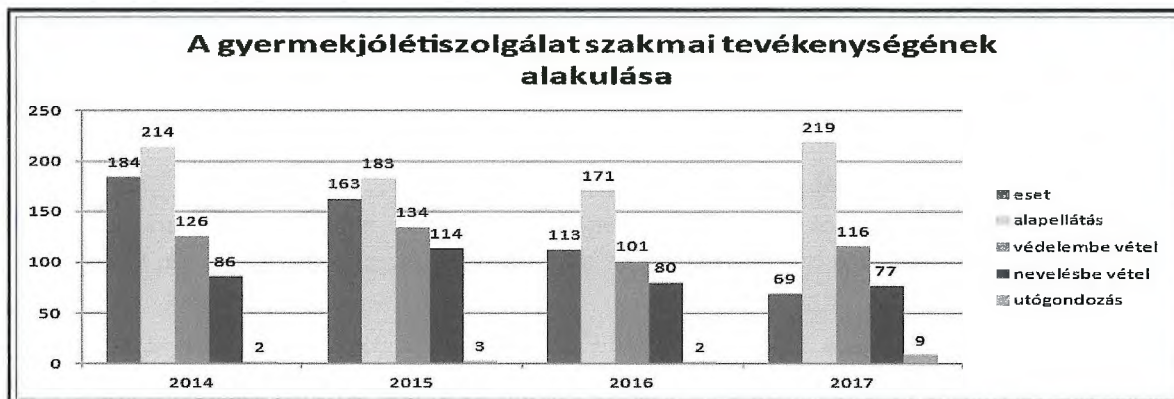
A családsegítő szolgálat legfontosabb alaptevékenysége a családgondozás, amely személyre szabottan, egyéni esetfelelős vezetésével zajlik. A családgondozás hosszabb, megtervezett, strukturált interaktív tevékenység, amelyben a segítő és a probléma megoldásban aktív szerepet vállaló kliens egyenrangú partnerként vesz részt. A család problémáját komplex módon kezelve, holisztikus – rendszerszemléletű megközelítésre törekedve, zajlik az integrált segítségnyújtás, figyelembe véve a család valamennyi tagját és az őket körülvevő társadalmi és intézményes környezetet. A családgondozás során a szociális, illetve mentális problémákat együttesen kezelik a családsegítők, és koordinációs szerepet is ellátnak a segítő folyamatba bevont intézmények, személyek között. A családgondozás része a terepmunka. A családlátogatás nem azonos a környezettanulmánnyal, célja a segítségnyújtás hatékonyságának növelése.

Gyermekjóléti szolgáltatás

A szolgálat a Gyvt. 39. § (2)-(4) bekezdése és a 40. §-a szerinti feladatokat látja el. A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális, személyes, szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységének alakulása

2017. évben a gyermekjóléti szolgálatnál családgondozásban részesülő gyermekek száma 490 fő volt.

/1. ábra/ A gyermekjóléti szolgálat családokkal végzett szakmai tevékenységének bontása.

Jelzőrendszer működtetése

A család- és gyermekjóléti szolgálat egyik alapvető célkitűzése, hogy hatékonyan működő jelzőrendszert szervezzen. 2017-ben a szolgálathoz 0-17 évesekkel kapcsolatosan megküldött jelzések száma 550 volt. Hatékonyságát az is bizonyítja, hogy az előző évhez képest 320 jelzéssel több érkezett.

/2. ábra/ 2017-ben a szolgálathoz 0-17 évesekkel kapcsolatosan megküldött jelzések megoszlása.

Esetkonferencia

Az esetkonferencia az esetmegbeszélés egyik formája. Egy adott család ügyében tartott megbeszélés, amelybe a családot és a családdal foglalkozó szakembereket is be kell vonni (15/1998. (IV. 30.) NM rendelet). 2017-ben a szolgálat 131 esetkonferenciát szervezett előmozdítására.

Család- és gyermekjóléti központ szolgáltatásaiba delegált szolgáltatások

Tanácsadások

A szolgálat és a központ a speciális szolgáltatások nyújtása és igénybevétele céljából folyamatosan együttműködött. A város lakossága jogi tanácsadást, valamint aki a Szolgálattal együttműködési megállapodást kötött, szükség esetén pszichológus és a gyógypedagógus által kínált szolgáltatást vehette igénybe.

A család- és gyermekjóléti szolgálat speciális tanácsadásai

A családterápiát/családkonzultációt, az adósságkezelési tanácsadást, a családsegítés mellett végzik a speciális végzettséggel rendelkező családsegítők. (a családterápiát/családkonzultációt önkéntes budapesti szakemberek is segítik.)

Családterápia/családkonzultáció

A szolgálat a családok működőképességének fenntartása, javítása, illetve az elkövetkező generációk egészséges fejlődése érdekében nyújt családterápiás/családkonzultációs szolgáltatást.

E szolgáltatás családterápiás elméletet és módszertant használt fel a még csak tüneteket mutató (nem beteg), kapcsolati zavarral küzdő családok részére

Munkavállalást segítő tanácsadás

A tanácsadás célja a szolgálattal kapcsolatban álló álláskereső ügyfelek segítése a munkaerő-piacon történő elhelyezkedésben. Egyéni konzultáció keretein belül, az ügyfél jelenlegi élethelyzetéhez igazodva a segítő megkereste az elérhető tréningeket, tanfolyamokat, továbbtanulási lehetőségeket. Az ügyfél és a segítő közösen fényképes önéletrajzot készített, továbbá az ügyfelek számára motivációs levél is készült.

Csoportokkal, közösséggel végzett tevékenységek

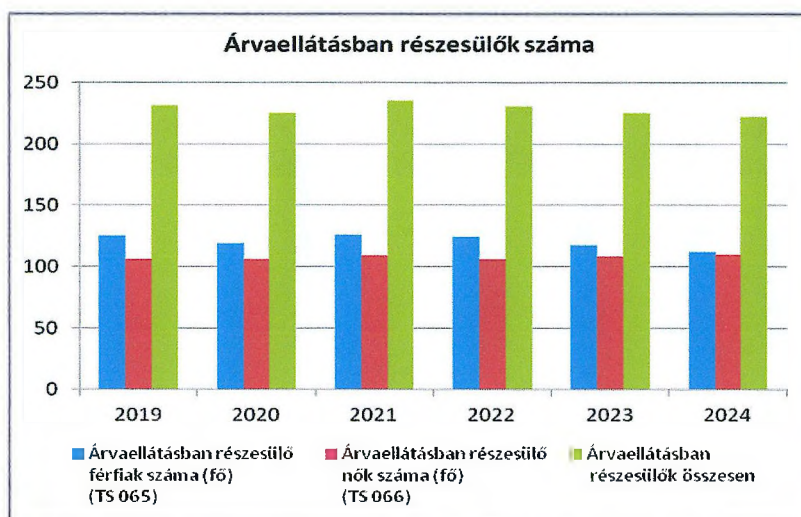
A szolgálat a segítő munka tapasztalatai alapján felmerülő problémák kezelésére önszorgú, illetve szociálisan mentálhigiénés csoportokat működtetett meghatározott tematika mentén. A csoportok egy része több évtizedes hagyományra tekint vissza.

A szegregált magányos embereknek, az időskorúaknak, továbbá a gyermekeknek kézműves csoportokat szerveztek a szakemberek.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2019	125	106	231
2020	119	106	225
2021	126	109	235
2022	124	106	230
2023	117	108	225
2024	112	110	222

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A településen árvaellátásban részesülők száma a 2019- és 2024 év közötti időszakban 33 fővel csökkent.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Az önkormányzat nem rendelkezik erre vonatkozó adattal.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Az önkormányzat nem rendelkezik erre vonatkozó adattal.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Az önkormányzat nem rendelkezik erre vonatkozó adattal.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Dunaújváros településen a korábbi években szegregációra utaló mutatók megszűntek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2019	26	n.a.	-
2020	27	n.a.	-
2021	27	n.a.	-
2022	26	n.a.	-
2023	0	n.a.	-
2024	25	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Dunaújvárosban a várandós és gyermekágyas anyák, és a csecsemők ellátása a védőnői körzetekben történik. A védőnői szolgálatok személyi és tárgyi feltételeit az önkormányzat biztosította, a szolgálatok megyei kórházhoz való csatolásának időpontjáig. A védőnők által végzett programok, amelyek a kora gyermekkori fejlesztést célozzák meg, lehetőséget biztosítanak arra, hogy felismerjék a kisgyermek esetleges fejlődési lemaradását, és célzott egyéni fejlesztéssel növeljék a gyermek esélyeit a fejlődési lemaradás leküzdésére, és a minél sikeresebb felnőtt élet elérésére.

A főállású iskolavédőnők feladata az oktatási intézményekbe járó gyermekek egészségügyi ellátása, szűrése, egészségnevelési felvilágosítása. Munkájukat az oktatási intézményekkel egyeztetett munkaterv szerint végzik, mely tartalmazza a szűrővizsgálatok, védőoltások tervezetét, az iskola tervezett egészségfejlesztési programjait. Egész évben folyamatos az ifjúságvédelmi felelőssel a kapcsolattartás, a gondozott diákok nyilvántartásba vétele, valamint a veszélyeztetett tanulók állapotának nyomon követése.

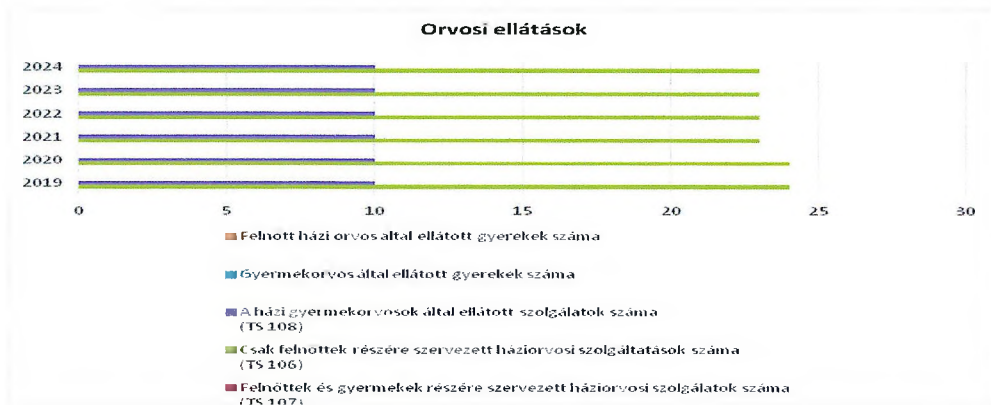
Egyre gyakoribb a családokon belül a szociális probléma, emelkedik a mentális problémákkal küzdők száma, ugrásszerűen nő az iskolai agresszivitás, a magatartási problémákból adódó konfliktusok száma. Sajnos emelkedik a képi anyaggal vagy videó felvételekkel való visszaélések száma, a közösségi médiában felelőtlenül és nem megfelelő tartalmak megjelentetése.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2019	0	24	10	n.a.	n.a.
2020	0	24	10	n.a.	n.a.
2021	0	23	10	n.a.	n.a.
2022	0	23	10	n.a.	n.a.
2023	0	23	10	n.a.	n.a.
2024	0	23	10	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A 23 háziorvosi körzetet 16 fő háziorvos látja el, 6 fő a saját körzetén felül más körzetben helyettesként is folytat háziorvosi tevékenységet. A 10 házi gyermekorvosi körzetet 8 házi gyermekorvos látja el, 2 körzetben helyettesítéssel. Az anya-, és gyermek ellátáshoz tartozó védőnők, az ellátott körzetekkel együtt 2023-tól a megyei kórház fennhatósága alá kerültek, és a továbbiakban így látják el a feladataikat. Az iskola-egészségügyi feladatokat Dunaújváros területén 22 általános és középiskolában 8 iskolavédőnő és 1 fő iskolaorvos végzi. A város lakosságának járó-beteg ellátását a Szent Pantaleon Kórház Szakorvosi Rendelőintézete végzi. A településen működő Szent Pantaleon Kórház látja el a járás városi kórház szintű feladatait jelentős nagyságú betegkörrel.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az önkormányzat fenntartásában működő Dunaújvárosi Bölcsőde biztosítja az Nkntv által megjelölt ún. sajátos nevelési igényű gyermekek bölcsődei ellátását. *Az elmúlt 2 évre vonatkozóan folyamatosan növekszik az SNI-s, és gyógypedagógiai fejlesztésre szoruló gyermekek száma. Az egyetlen speciális bölcsődébe (Hétszínvirág Bölcsőde) a Pedagógiai Szakszolgálatról folyamatosan járnak ki a fejlesztőpedagógusok annak érdekében, hogy a szükséges fejlesztést biztosítsák a gyermekek számára. Ugyanakkor a többi (négy) bölcsőde, ugyan fogadja a sérült gyermekeket, de speciális fejlesztést a gyermekek nem kapnak, csak 1-1 esetben látogat el megfelelő szakember ezekbe az intézményekbe. Nagy segítség lenne a kisgyermeknevelőknek, megfelelő képzettségű fejlesztő pedagógus biztosítása annak érdekében, hogy az szakszerű tanácsaival segítse a fejlődésben elmaradt gyermekek gondozását-nevelését, valamint a kisgyermeknevelői munka során az egyes gyermekeknél tapasztalt problémák szakmai megerősítését.*

d.) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

e.) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.
2024	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2019	35	32	0	0	0	0	376	366
2020	35	34	0	0	0	0	384	354
2021	35	39	0	0	0	0	384	318
2022	35	35	0	0	0	0	384	333
2023	35	34	0	0	0	0	384	349
2024	35	36	0	0	0	0	384	341

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Gyermekek napközbeni ellátása

A Bölcsődék Igazgatósága Dunaújváros (2400 Dunaújváros, Bólyai u. 2.) intézmény biztosítja a Gyvt. 94. §-a alapján az Önkormányzat által kötelezően biztosítandó feladatai közül a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretébe tartozó gyermekek napközbeni ellátása szolgáltatástípusba tartozó **bölcsődei ellátást**

A bölcsődék működésének jogszabályi háttere

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény az alábbiak szerint szabályozza a bölcsődék működését:

42. § (1) A bölcsődei ellátás keretében – ha e törvény kivételt nem tesz – a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

(2) Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.

(3) Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető.

(4) A bölcsődei ellátás keretében az (1) bekezdés szerinti ellátáson túl – szolgáltatásként – speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. Ezeket a szolgáltatásokat a gyermek hatodik életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

(5) A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

42/A. § (1) Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható

a) az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a (2) bekezdésben meghatározott időpontig,

b) a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek esetén a (3) bekezdésben meghatározott időpontig,

c) az a) és b) pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét

ca) január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig,

cb) szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

(2) Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében nevelhető-gondozható a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

(3) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

(4) Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem nevelhető-gondozható.

Az 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásáról lehetővé tette, hogy a gyermek 1 éves kora után a GYED folyósítása mellett az édesanya kereső tevékenységet folytasson.

Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló törvény szerint:

A bölcsődében ellátott:

- fogyatékos gyermek után a fajlagos összeg 150%-a,
- hátrányos helyzetű gyermek után a fajlagos összeg 105%-a,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermek után a fajlagos összeg 110%-a igényelhető.

Az ellátottak számának meghatározása:

- tervezéskor a beíratott gyermekek naponként figyelembe vett éves becsült létszáma osztva 230 nappal,
- elszámoláskor a ténylegesen gondozott gyermekek naponként figyelembe vett éves tényleges létszáma osztva 230 nappal.

A beíratott és a támogatás szempontjából figyelembe vett gyermekek létszáma egyetlen alkalommal és összesen sem haladhatja meg a szolgáltatói nyilvántartásban, működési engedélyben szereplő férőhelyszámot. Az adott hónapban valamennyi nyitvatartási napon figyelembe vehető az a gyermek, aki 10 napnál többet a hónapban nem hiányzott. Nem vehető figyelembe ugyanakkor az adott hónap egyetlen nyitvatartási napján sem az a gyermek, aki a hónapban 10 napnál többet hiányzott.

A Gyvt. a gyermekétkeztetés normatív kedvezményét igénybe vehetők körét, a 328/2011. (XII. 29.) Kormányrendelet a jogosultság igazolásának módját szabályozza.

Ingyenes étkezésre jogosultak:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők,
- a tartósan betegek, vagy fogyatékosak,
- akiknek családjában tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- akiknek a családjában 3, vagy több gyermeket nevelnek,
- nevelésbe vételüket elrendelték,
- akiknek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett, azaz nettó összegének 130 %-át.

Az intézménybe felvett gyermekek átlagosan **50,5%-a ingyenes étkezésben részesült**. Az ingyenes étkezésben részesülők száma csökkenő tendenciát produkált a 2016-os évhez (62%) viszonyítva, mely annak tudható be, hogy az édesanyák a GYED folyósítása mellett kereső tevékenységet folytathatnak, így magasabb ezen családok jövedelme.

Az intézmény bemutatása:

Dunaújvárosban a 0-3 éves korosztály bölcsődei ellátását, valamint a 0-6 éves korú gyermekek speciális gondozását a Bölcsődék Igazgatósága intézmény 5 telephelyen 376 férőhellyel biztosítja.

Dunaújváros Bölcsődék Igazgatósága tagbölcsődéi		
Bölcsőde neve	férőhelyszám	Ellátott városrész
Zengő-Bongó Bölcsőde	78	Technikum, Dózsa
Napraforgó Bölcsőde	66	Belváros
Liszt F. Kerti Bölcsőde	66	Római, Óváros
Hétszínvirág Bölcsőde	32	Barátság (spec. ell. egész város)
Makk Marci Bölcsőde	134	Béke, Kertváros, Újtelep
összesen:	376	

Az intézmény kihasználtságának adatai

Dunaújvárosi állandó lakcímmel és a munkavégzésről szóló igazolással rendelkező valamennyi édesanya, család igényét ki tudta elégíteni az elmúlt évben az intézmény, gyermekeik számára bölcsődei férőhelyet biztosítottak.

Nagyon fontos szem előtt tartani azt, hogy a táblázatban szereplő adatok **éves átlagot** jelentenek, az őszi időszakban alacsonyabb a létszám egyrészt a fokozatos beszoktatás, másrészt az óvodába menők miatt, míg nyáron a szülők szabadsága befolyásolja a számokat. Januártól május végéig közel telt házzal üzemelt mindegyik tagintézmény, a nyári hónapok alacsonyabb mutatóit a Makk Marci Bölcsőde TOP – 6.2.11-2016-00001 pályázati projekt megvalósulásának is betudható, mert a felújítás három hónapja alatt a nevelt-gondozott gyermekek csökkentett létszámban a négy tagintézményben voltak elhelyezve, ellátva.

Bölcsődei férőhelyek száma 2019-2025							
egység	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Zengő-Bongó Bölcsőde	126	126	78	78	78	78	78
Napraforgó Bölcsőde	60	60	66	66	66	66	66
Liszt Ferenc kerti bölcsőde	60	60	66	66	66	66	66
Hétszínvirág bölcsőde	40	40	40	40	40	40	40
Makk Marci bölcsőde	134	134	134	134	134	134	134
Összesen	420	420	384	384	384	384	384

A feltöltöttségi mutatók az éves tényleges nyitvatartási nappal szerepelnek. Kihasználtsági mutatóinkat rontja a munkanap áthelyezés, a szombatonként ledolgozott munkanapok nagyon alacsony részvételt jelentettek, a szülők szabadságot vettek ki aznapra, vagy más módon oldották meg gyermekük elhelyezését, nem hozták bölcsődébe őket. A karácsony és az újév közötti napokban nem volt igénylő. A felvett gyermekek átlagos száma közel azonos az előző évvel. A korábbi évekhez képest kis mértékben emelkedett a bölcsődei férőhelyek száma. *Az ellátó egységek esetében a súlypont a két felújításon ill. bővítésen átesett bölcsődei egységre helyeződik. Fontos szerepet kap a bölcsődei egységek városon belül elhelyezkedése, megközelíthetősége is, hiszen a szülők ennek függvényében választják meg a gyermekük számára megfelelő gondozási egységet.*

Feltöltöttség (fő)	2024.	2023.	2021.	2020.	2019.
Zengő-Bongó	82	57	58	69	69
Napraforgó	53	39	51	50	62
Liszt Ferenc Kerti	52	33	54	52	61
Hétszínvirág	25	17	26	31	32
Makk Marci	83	56	87	86	104
Összesen	294 fő	202 fő	276 fő	285 fő	328 fő

Szakmai munka

Bölcsődei nevelés-gondozás

A bölcsődék működésének legfontosabb része a nevelő-gondozó munka. A családban nevelkedő 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végzi, feladata a 0-6 éves korú speciális gondozást igénylő gyermekek rehabilitációs célú ellátása, korai fejlesztése, gondozása, fejlesztő felkészítése (a szakemberek átkerültek a Pedagógiai Szakszolgálathoz, de a fejlesztést a bölcsődében végzik), és a mindezekhez szükséges szolgáltatások nyújtása.

A bölcsőde egészségügyi, egészségnevelési, nevelési, szociális és családsegítő funkciót tölt be. A jelenlegi társadalmi helyzetben egyre erősebb a gyermek- és családvédelmi szerepe is. Létfontosságú azon

hátrányos helyzetben levő családok számára, akiknél elengedhetetlen a többfajta segítség, a különböző szociális támogatás mellett a kisgyermekek bölcsődei elhelyezése.

Kiemelten fontos szakmai célok:

1. az egészséges testi fejlődés elősegítése,
2. az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése,
3. a megismerési folyamatok fejlődésének segítése,
4. az egészségmegőrzés,
5. a rehabilitációs célú ellátás.

A célok megvalósulását biztosító feladatok:

1. saját kisgyermeknevelői rendszer kialakítása,
2. a folyamatos napirend alkalmazása,
3. a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése,
4. egyéni igények kielégítése,
5. kultur-, higiénés szokások kialakítása,
6. derűs légkör biztosítása,
7. szeretetteljes érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakítása,
8. közös élmények szerzése,
9. a gyermek életkorának megfelelő tevékenységek szervezése,
10. a kreativitás támogatása,
11. ismeretnyújtás,
12. viselkedési minták nyújtása,
13. orvosi ellátás, gyógyszeradás, elsősegély,
14. levegőzés,
15. mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű táplálék összeállítása,
16. ünnepek megtartása,
17. hagyományőrzés.

Az intézményhálózat szakmai programját minden évben aktualizáljuk, a program célja, hogy a nevelő-gondozó munka alapelveit figyelembe véve a kisgyermeknevelőknek legyen egy alap, ami köré a saját kreativitásukkal kiegészítve az intézményük adottságait, csoportjuk jellemzőit beépítve nevelési programot készítsenek.

A „Nevelési tervek, programok” a játékon alapulnak, tartalmuk elősegíti a gyermekek értelmi, érzelmi fejlődését, gondolkodásra készítetnek, elősegítik a nyelvi kommunikáció, a társas kapcsolatok kialakulását.

A bölcsődék nevelő-gondozó munkájának célja, hogy a szakmai alapelvek figyelembe vétele mellett a kisgyermek olyan környezetben töltsen mindennapjait, ahol az egészséges személyiségfejlődésének, testi, lelki, szociális jólétének kialakítása biztosított, figyelembe véve az ő egyéni és életkori sajátosságait.

A 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet mellékletében megjelent „A Bölcsődei nevelés alapelvei” című dokumentum. Bölcsődéinkben a benne megfogalmazott alapelvek szerint végezték a nevelő-gondozó munkát:

- a család rendszerszemléletű megközelítése,
- a kora gyermekkori intervenciók szemlélet befogadása,
- a családi nevelés elsődleges tisztelete,
- a kisgyermeki személyiség tisztelete,
- a kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe,
- a biztonság és a stabilitás megteremtése,
- fokozatosság megvalósítása,
- az egyéni bánásmód érvényesítése,
- gondozási helyzetek kiemelt jelentősége,

- a gyermeki kompetenciakésztetés támogatása,
- az egységes nevelő hatások elve.

A bölcsődék elkészítették a 2017. évi tevékenységükről szóló beszámolót. Egységes elvek, előírások szerint végezték munkájukat, mégis kialakították egyéni arculatukat, változatos színes programokat szerveztek, kielégítve a partnerek igényeit:

f.) gyermekvédelem;

A gyermekeket fenyegető közvetlen és súlyos veszély esetén a család- és gyermekjóléti szolgálat haladéktalanul, a család- és a gyermekjóléti központ értesítése mellett, közvetlenül tesz javaslatot a hatóságnak az intézkedésre.

Az esetjelentések okai			
érintett	Útkeresés Segítő Szolgálatnak	Gyámhivatalnak	Érintett gyermekek/várandósok száma
Fiatalkorú várandós	3		3
Alulgondozott várandós (nem együttműködő)	1	1	1
Családi konfliktus	4		6
Szülő fogyatékosága			
Szülői elhanyagolás	6	1	12
Gyermeknevelési problémák			
Család életvitele	7		13
Családon belüli bántalmazás	3		6
Szülők szenvedély betegsége			
Gyermek fogyatékosága, retardációja			
Hajléktalan várandós			
Együttműködés hiánya	3		3
Összesen: (a lent felsorolttal együtt)	27	2	46

Magyarországon a gyermekvédelmi törvény, az egészségügyi jogszabályok, a védőnőkre vonatkozó szakmai protokoll adott. Ezen jogszabályok betartásának garantálnia kellene, hogy a gyermekek biztonságban és egészségesen fejlődjenek. Amennyiben ez mégsem történik meg, ott egyéni mulasztás történik, elsősorban a szülő részéről. A gyerekekkel kapcsolatba kerülő szakemberek (orvos, védőnő, bölcsődei gondozónő, óvodapedagógus, gyermekvédelmi szakemberek, gyámhivatal szakemberei, esetleg rendőrség) kell, hogy lássák (ha figyelnek), ha egy gyermek veszélyben van. Az ő eszköztáruk lenne érdemes bővíteni, esetleg a hatályos jogszabályokat átgondolni azért, hogy az elhanyagoló szülő ne árthasson a gyermekének.

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

Az intézmény által ellátandó család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait továbbra is a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) tartalmazza, a 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről, és az 1/2000. (I. 07.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről, továbbá a Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének önkormányzati rendeletei alapján végzi. Az új feladatmegosztás fokozott együttműködés kialakítását követeli meg a szolgálat és a központ között.

A család-és gyermekjóléti szolgálat önálló szakmai egységként végzi tevékenységét.

Illetékességi területe: Dunaújváros közigazgatási területe.

A szolgálat a központtól elkülönített nyilvántartási rendszert vezet. A 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet

alapján létrejövő „Gyermekeink védelmében” elnevezésű adatlap-rendszer használata kötelező.

2016. január óta a gyermekjóléti szolgálat és a családsegítés szakmai feladatait egy munkacsoport végzi. Fontos szempont maradt, hogy a szolgálathoz forduló családok igényeit lehetőségekhez képest is magas színvonalon tudják kielégíteni.

A szolgálat ügyfélkörének összetételében is megfigyelhető a folyamatos változás. Eddig inkább elszegényedett, szegregált társadalmi rétegek segítése volt jellemző, míg az elmúlt évben megjelentek közép és felső osztálybeli ügyfelek, családi-kapcsolati elakadásuk miatt, ahol minden esetben gyermekük volt az ügynevezett tünethordozó.

g.) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Az a települési önkormányzat, amelynek területén húszezernél több állandó lakos él, gyermekek átmeneti otthonát köteles működtetni, amely feladatait társulás útján más szervvel, vagy személlyel kötött ellátási szerződés útján is biztosíthatják.

Gyermekek Átmeneti Otthona

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata – kötelező feladatának eleget téve – a 375/2014. (XI. 13.) határozata alapján a gyermekek átmeneti otthona kötelező önkormányzati feladatot 2015. január 1. napjától a Fészek Gyermekvédő Egyesülettel (2030 Érd, Karolina u. 3.) kötött feladat-ellátási szerződéssel látja el. A Fészek Gyermekvédő Egyesület 2017. december 31-ig az alábbi szolgáltatást nyújtotta önkormányzatunk részére:

Év	ellátottak száma	Ellátás kezdete	Ellátás vége	Ellátási napok száma	Ellátási napok után fizetett díj Ft	Készenléti díj / év Ft	Szolgáltatási díj összesen Ft
2015.	2 fő (anya és gyermeke)	2015.09.02.	2015.11.05.	65	115.960.-	2.400.000	2.515.960
2016.	0				-	2.400.000	2.400.000
2017.	2 fő (anya és gyermeke)	2017. 02. 03.	2017. 05. 23.	140	196.240.-	2.409.600	2.741.424
	2 fő (anya és gyermeke)	2017. 08. 29.	2017. 11. 12.	76	135.584.-		

A bekerülési okot vizsgálva:

- 1 gyermeknél a szülő életvezetése adott okot a bekerülésre. Családi támasz hiányára hivatkozott az édesanya, amikor kérte az elhelyezésüket a 8 hónapos csecsemőjével.
- 1 csecsemőt a kórház újszülött osztályáról fogadtak be édesanyjával.

Mindkét esetben átlagosan három hónapot töltött a gyermek az édesanyjával az intézményben. Egyik esetben albérletbe költözött az édesanya a gyermekével, a másik esetben újból átmeneti gondozásba kerültek át a LEA intézménybe.

Az intézmény több esetben konzultált a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársaival az év folyamán, illetve rendszeres jó kapcsolatot igyekeznek ápolni a város szociális ellátó rendszerével, az önkormányzat és a gyámhivatal munkatársaival is.

h.) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Figyelemmel az Nkntv. rendelkezéseire a szabadidős diáksport klubok működését a városban található köznevelési intézmények biztosítják. A diák sportklubok a kosárlabdától a kézilabdáig, az íjásztattól az öttusáig, az önvédelmi sportokig a számos lehetősége van a fiataloknak a fizikai erőnlétük fejlesztésére. A helyi, megyei, vagy csak az intézmények közötti versenyek (diákolimpia) is lehetővé teszik az egymás előtti megmérettetést, és a korosztálybeli elismerés kivívását.

A különböző utánpótlás neveléssel foglalkozó sport klubok, folyamatos toborzást végeznek a fiatalok körében. Az ily módon kiválasztott gyerekekanyag biztosítja majd megfelelő fejlesztéssel neveléssel a felnőtt versenyzői állomány pótlását (pl. Kézilabda Akadémia).

i.) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata a Gyvt. 21/A. §. (3), (5) bekezdésében foglaltaknak eleget téve biztosítja a

- az általa fenntartott bölcsődében és óvodában,
- a közigazgatási területén a tankerületi központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben, továbbá
- a közigazgatási területén a köznevelési fenntartó által fenntartott kollégiumban elhelyezett gyermekek részére

az intézményi gyermekétkeztetést, valamint a 21/C. §-ban meghatározottak szerint a szünidei gyermekétkeztetést. Az önkormányzat fenntartásában lévő Bölcsődék Igazgatósága Dunaújváros intézmény mind az 5 bölcsődéje saját főzőkonyhával rendelkezik. A bölcsődékben 2017. évben az alábbiak szerint alakult a naponta gyermekétkeztetésben részesülők száma (átlagosan), illetve a kedvezményben, vagy ingyenes ellátásban részesülők száma:

Az önkormányzat fenntartásában lévő óvoda és a Dunaújvárosban működő, köznevelési fenntartók által működtetett nevelési-oktatási intézményekben, kollégiumokban a gyermekétkeztetést a Zalagast Kft.-től vásárolt élelmiszerrel biztosítjuk az alábbiak szerint:

Szünidei étkeztetés

Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 2. mellékletének III. „6. Rászoruló gyermekek szünidei étkeztetésének támogatása” alcímében szereplő táblázat alapján Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata a szünidei gyermekétkeztetés biztosítására a 2017. évre vonatkozóan 3.911.910.- Ft állami normatívára lenne jogosult, amennyiben az étkezést valamennyi hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek igénybe venné. Az állami normatíva kizárólag a hátrányos helyzetű, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek étkeztetésére használható fel, így azok a gyermekek, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, nem étkeztethetők a normatívából. Ezen gyermekek étkeztetése helyi költségvetési forrásból valósult meg.

2017. évben az első szünidei ingyenes étkeztetésre a tavaszi szünetben 2 munkanapon keresztül került sor. A nyári szünidő alatt 219 gyermek étkeztetéséről 54 munkanapon keresztül gondoskodott önkormányzatunk. A szülők az őszi szünidei étkeztetésre is benyújtották igényüket.

A téli szünidőre 91 gyermek téli szünidei étkeztetését kellett biztosítanunk 4 munkanapon keresztül. A téli szünidei étkeztetés költségvonzata 222.768.- Ft volt.

Dunaújváros Megyei Jogú Város Polgármestere (közgyűlési felhatalmazás alapján) háromoldalú szerződést kötött helyi vállalkozóval és a Dunaújvárosi Gazdasági Ellátó Szervezettel az étkezés lebonyolítására. A napi egyszeri meleg ételt (ebédet) a vállalkozó a szerződésben rögzítettek szerint helyben fogyasztással, illetve éthordós elvitellel biztosította.

Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlésének 822/2016. (XII. 15.) határozata 4. pontja alapján a **nyári napközis tábor** szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátását 2017-ben a Dunaújvárosi Gazdasági Ellátó Szervezet (a továbbiakban: GESZ) végezte.

A napközis tábor 2017. június 19-e és 2017. augusztus 11-e között fogadta a gyermekeket.

A GESZ a napközis tábor táborvezetői tisztségével Nándori Erika tanárnőt bízta meg. A tábor helyettes vezetőjét és a részt vevő pedagógusokat a táborvezető választotta ki. A GESZ mindegyikükkel megbízási szerződést kötött az eltöltött idő függvényében.

A napközis tábor helyszíne a Vasvári Pál Általános Iskola volt. A diákok nagyon élvezték a különleges programokat négy turnusban. A gyermekek napi háromszori étkeztetését a Zalagast Kft.-vel történt szerződéssel biztosították. Sem a gyerekektől, sem a szülőktől panasz az étkezésre nem érkezett.

Biztosítani tudták, hogy a Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben is működhessen tábor az arra rászoruló gyermekek részére.

j.) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

k.) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások nyújtása során, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről, hátrányos megkülönböztetésről az önkormányzat nem rendelkezik adattal.

l.) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

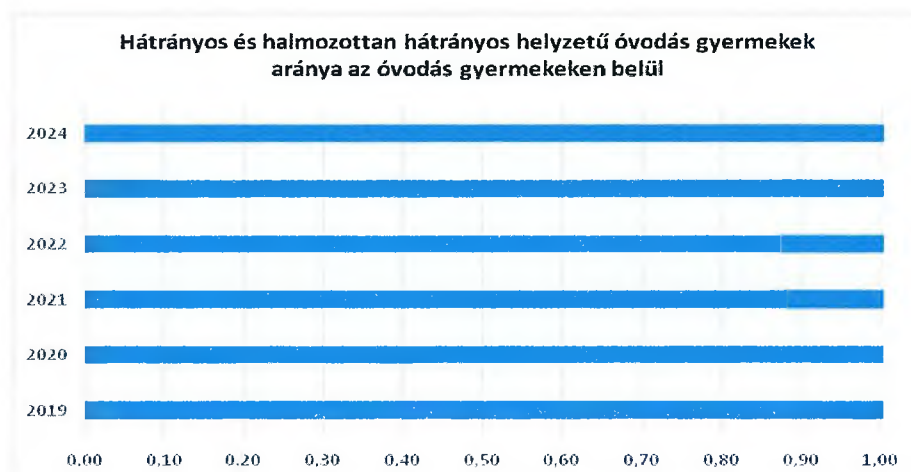
Az önkormányzat az intézményi térítési díjmentességgel, a hátrányos helyzetű középiskolások számára biztosít ösztöndíjprogramot felsőfokú tanulmányaik megkezdéséhez.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2019	1 308	24	1,83
2020	1 256	18	1,43
2021	1 199	16	1,33
2022	1 111	14	1,26
2023	1 062	12	1,13
2024	1 082	15	1,39

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 3. életévüket betöltött, önellátásra részben képes fogyatékosok napközbeni gondozása, foglalkoztatása és nevelése a fogyatékosok napközi otthonaiban zajlik. Az intézmény 2010-ig még 45 fő részére biztosította a napközbeni elhelyezést, személyes gondozást, alapvető szükségletek kielégítését, speciális, preventív, és korrektív egyéni fejlesztést. Az otthon a családban nevelkedő értelmi, érzékszervi és mozgásukban sérült emberek számára a mindennapi gyakorlati tapasztalatok mellé olyan elméleti tudást megszerzését biztosítja a folyamatos szinten tartó oktatással és neveléssel, amelyet otthon a család nem tud biztosítani. Az intézmény célja, hogy a fogyatékos állapot rosszabbodását megelőzze, illetőleg annak következményeit enyhítse. Más települési önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás esetén lehetőség van Dunaújváros közigazgatási területén kívül élő fogyatékos személy intézményi elhelyezésére is szabad férőhely esetén.

A hidroterápiás rehabilitációs gimnasztika (HRG) révén az ellátottak részére a helyi uszodában egyéni, illetve csoportos mozgásfejlesztést biztosítanak szakképzett terapeuta irányításával. Ezzel a módszerrel, nem csak mozgásuk, hanem értelmi és érzelmi funkciók is erősödnek, stabilabbá válnak. Az intézményben szociális munkás, és mentálhigiénés szakember, egészségügyi és szociális gondozó dolgozik. Rendszeres az egyéni esetmegbeszélés, csoportfoglalkozás, felvilágosító és problémamegoldó foglalkozás. Házi rendben szabályozott, hogy társadalmi kapcsolatokat, a hitéletet, hogyan, milyen időintervallumban gyakorolhatják az ellátottak. Lehetőség van munkaterápiás foglalkozásokon való részvételre is. Rehabilitációs munkavezető irányításával egyszerűbb munkafolyamatokat lehet elvégezni. Tevékenységükért munkaterápiás jutalomban részesülnek. Napi háromszori étkezést biztosított. Igény szerint lehetőség van választani kímélő, diabetikus, epe, lisztérzékeny diétát, és vegetáriánus, illetve más diétás étkezést is. Napi gyógyszerelésén kívül különböző egészségügyi feladatokat is ellát az intézmény. Ügyeik elintézésében is segítséget nyújtanak.

A fogyatékosok gondozóháza átmeneti ellátást nyújtó intézmény (Átmeneti Otthon). Itt azok a fogyatékosok helyezhetők el, akiknek gondozása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

Ezen ellátásnál is jelentős a várakozók száma.

Dunaújvárosban az óvodák esélyegyenlőségi programja nemes célokat fogalmaz meg a hátrányos helyzetű gyermekek érdekeit szem előtt tartva:

Az esélyegyenlőségi terv megvalósítását érintő fogalmak jelentése

Hátrányos helyzetű gyermek: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; e csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó *szülője* - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában *legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.*

Integrációs felkészítés: az esélyt teremtő nevelésnek és oktatásnak az oktatásért felelős miniszter által kiadott oktatási program alkalmazásával történő megszervezése, melyben a szociális helyzetükből és

fejlettségükből eredő hátrányok ellensúlyozása céljából részt vevő gyermekek, tanulók a többi gyermekkel, tanulóval együtt, azonos óvodai csoportban, iskolai osztályban, osztálybontás esetén azonos csoportban vesznek részt a foglalkozáson, illetve tanulnak, oly módon, hogy az érintett gyermekeknek, tanulóknak a többi gyermekekhez, tanulókhöz viszonyított aránya nem haladhatja meg a jogszabályban meghatározott mértéket;

A sajátos nevelési igényű neveléshez és oktatáshoz szükséges feltételek: a gyermek óvodai neveléséhez, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és más segédletek; magánoktatáshoz, integrált óvodai neveléshez, iskolai neveléshez és oktatáshoz, a fejlesztő felkészítéshez, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása; a foglalkozásokhoz szükséges speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök; a gyermek, tanuló részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása;

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Az Intézkedési Terv alapvető célja, etikai elvei, az érintettek köre

Az Óvoda Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a diszkrimináció- és szegregációmentesség, az egyenlő bánásmód, a gyermekközpontúság, a családorientáltság és a humánus elvnek teljes körű érvényesülését valamennyi gyermek és dolgozó számára. Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl célul tűzi ki az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyerekek, dolgozók, partnerek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az intézmény minden tevékenysége során:

- a gyermekek beiratkozásánál, felvételénél, jogviszony létesítésénél
- gyermekcsoportok kialakításában, szervezésében
- a gyermekek egyéni képességeinek mérése, nyomon követése során
- a gyerekek egyéni fejlesztésében
- a gyermekek beilleszkedésének segítésében, a közösség fejlesztésében
- a fejlesztést elősegítő ismeretanyag, módszer, eszköz kiválasztásában, alkalmazásában
- az óvodai programokban, lehetőségekben való részvételben
- a gyermekek beiskolázásában
- a dolgozók alkalmazásánál, foglalkoztatási jogviszony létesítésénél
- a dolgozók teljesítményértékelésének gyakorlatában
- a fegyelmezés, büntetés, jutalmazás gyakorlatában
- a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai képzésében, továbbképzésében
- nyugdíjazásnál, jogviszony megszüntetésénél
- a szülőkkel való együttműködésben
- a szülők tájékoztatásában (dokumentumok, döntések, értékelések, programok, lehetőségek, támogatások, a gyermek fejlődése)
- a szülői érdekképviselő megválasztásában, munkájában való részvételben
- a szülők számára az óvoda programjaiba, a gyermek nevelésébe való betekintésben
- a szülői vélemények kérésében, panaszkezelésben
- a partnerség-építésében és kapcsolattartásban a segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel

A hátrányos helyzetű gyerekek, dolgozók, partnerek hátrányainak kompenzálása **az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása** és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az intézmény minden tevékenysége során kötelezettséget vállal arra, hogy együttműködnek az érintetteket támogató intézkedések meghozatalában.

A megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elve nem alkalmas az összes esetleges egyenlőtlenség megszüntetésére (kivételt képeznek a nevelés, foglalkoztatás jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő, szükséges megkülönböztetés esetei), amely a gyermekeket, dolgozókat érheti az intézményben, ezért az intézmény kötelezettséget vállal arra, hogy az érintettekkel való egyeztetés során az intézkedési tervben olyan pozitív, méltányos és rugalmas intézkedéseket dolgoznak ki, amelyek elősegítik az érintettek nevelési, foglalkoztatási pozíciójának javulását, megőrzését.

Az óvoda a nevelés, foglalkoztatás, együttműködés során tiszteletben tartja minden partnere (gyermekek, szülők, dolgozók, egyéb partnerek) emberi értékeit, méltóságát, egyediségét, és olyan munkafeltételeket, munkakörülményeket alakít ki, amelyek hozzájárulnak ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzéséhez és megerősítéséhez.

Emellett a szülőnek is kötelessége, hogy tiszteletben tartsa az óvoda vezetőjének, pedagógusainak, alkalmazottainak emberi méltóságát és jogait.

Az óvoda az érintettekkel közösen keresi további kedvezmények bevezetésének és alkalmazásának lehetőségét, különösen a díjazás, egyéb juttatások, a munka-körülmények, az egészségmegőrzés terén, figyelembe véve a gyermekneveléssel és a szülői szereppel kapcsolatosan felmerülő nehézségeket.

A Dunaújvárosi Óvoda mind a 64 gyermekcsoportja befogadhatja a sajátos nevelési igényű gyermekeket, teljessé téve az integrált nevelést.

Az intézmény óvodai egységeinek elhelyezkedése a városrészek tagoltságához igazodik. Az óvodai egységek különbözősége megmutatkozik épületi struktúrájukban, alkalmazotti és gyermeklétszámaikban. Sem a sajátos nevelési igényű, sem a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szegregációjára nincs jel a csoportok adatai alapján. Az alapvető adatokból kitűnik, hogy az intézmény nem folytat szegregált oktatás - szervezési gyakorlatot.

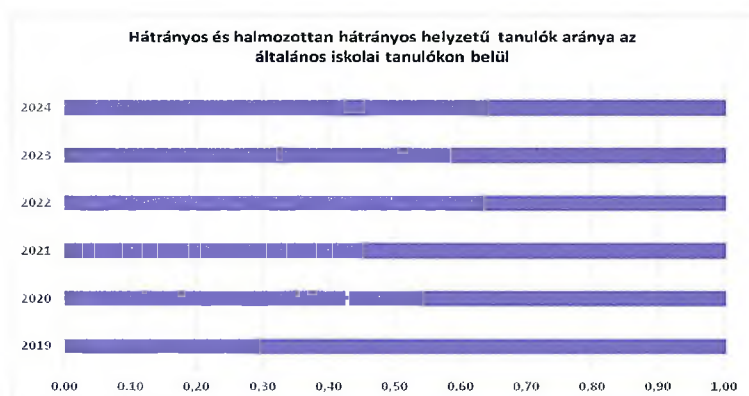
Az SNI gyermekek aránya a többi gyermekhez képest 3 %, ami az országos átlag, 7 % alatt van. A sajátos nevelési igényű gyermekek szükségleteinek kielégítése „Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek Óvodai nevelésének Irányelve”-i alapján, egyéni fejlesztési tervek szerint valósul meg. A rehabilitációs célú foglalkozások dokumentációja hivatalos formanyomtatványon történik.

A nevelési intézmény gyermeki összetételére, a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek arányának kiegyenlítetttségére vonatkozó adatok vizsgálata:

A gyerekek számához viszonyítva a HH gyermekek aránya 14 %, a HHH gyermekek aránya 1 %, (országos átlag HH 40%, ill. a HHH országos átlaga 25%), de ennek mértéke mindkét esetben az országos átlag alatt marad. A más településről bejáró gyermekek aránya 7 %, közöttük nincs HHH gyermek.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2019	n.a.	83	2,66
2020	n.a.	63	2,01
2021	n.a.	59	1,93
2022	n.a.	62	2,02
2023	n.a.	42	1,39
2024	n.a.	63	2,08

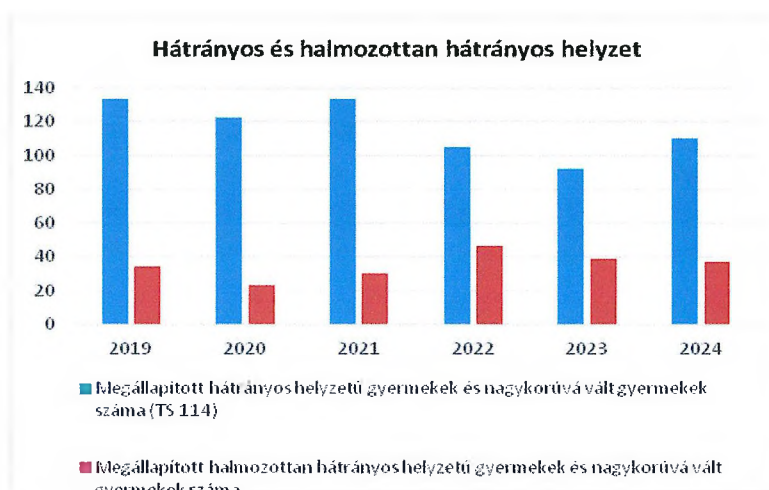
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Az önkormányzat nem rendelkezik a teljes tanulói állományra vonatkozó adatokkal. Ennek okán a kapott mutatók nem értékelhetők.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2019	133	34
2020	122	23
2021	133	30
2022	105	46
2023	92	39
2024	110	37

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Dunaújvárosban a Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény látja el az autizmussal élő gyermekek fejlesztését nevelését. Többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény, amely 8 évfolyamos általános iskola és az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény keretében gyógypedagógiai tanácsadást, korai fejlesztést és gondozást, konduktív pedagógiai, illetve gyógytestnevelési szakszolgálati feladatot lát el, utazó szakemberhálózatot működtet, továbbá pedagógiai szakmai szolgáltatást nyújt.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Dunaújvárosban az egészségnevelési, prevenciós tevékenységet az általános és középiskolákban az Egészségmegőrzési Központ által foglalkoztatott iskolai védőnők, és az Útkeresés Segítő Szolgálat mentálhigiénés szakemberei végzik.

Dunaújváros Megyei Jogú Város önkormányzata olyan prevenciós szakmai szolgáltatást nyújt az Egészségmegőrzési Központ és az Útkeresés Segítő Szolgálat munkatársai által a Dunaújvárosban tanuló diákoknak, mely Magyarországon egyedülálló. Szolgáltatásaink segítik, kiegészítik az oktatási intézmények részére a „nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról” szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 131. § és 132. § szerint előírt feladatok teljesítését. Az általuk nyújtott szolgáltatásokat iskolák számára átlátható módon tudják ajánlani. Megtartották a két szakmacsoport sajátosságait: az Egészségmegőrzési Központ iskolavédőnői csoportja, és az ÚTKER egészségügyi, mentálhigiénés csoportja pedig pszichológiai (személyiségfejlesztő) szempontok szerint végezte egészségnevelő tevékenységét Dunaújváros általános és középiskolaiban.

A fiatalok lelki egészségének megőrzése érdekében készítették el iskolai programjukat. Céljuk a prevenció. A diákok életkori sajátosságaihoz leginkább illeszkedő témákat dolgoznak fel a foglalkozásokon, ezért minden évfolyamon más a tematika. Így biztosítják, hogy a gyerekek iskolai életük során minden témával a lehető legmegfelelőbb időben találkozassanak.

Az alábbiakban bemutatott táblázatokban láthatók, hogy a témákat mely évfolyamokon, hány órában, milyen szakemberrel tervezték. Ezek az információk és a szakmai célok is megtalálhatók az osztályfőnökökhöz eljuttatott szakmai anyagban, melynek segítségével a diákok, pedagógusok és szülők tájékozódhattak programjaikról.

AZ ISKOLAI ÓRÁK TÉMAI ÉS ÓRASZÁMAI ÉVFOLYAMOK SZERINT

Általános iskola

	Osztály	Mentálhigiénés témakör	Óraszám	Védőnői témakör	Óraszám
alsó tagozat	1.	Mesecsoport I.	3x2	Napirend, tisztálkodás	2
	2.	Mesecsoport II.	3x2	Egészséges táplálkozás I.	2
	3.	Társas kapcsolatok I.	5	Balesetek megelőzése	2
	4.	Veszélyes helyzetek, ártalmas szokások	4	Serdülőkori változások I.	4
felső tagozat	5.	Önismeret, közösségépítés	5	Egészséges táplálkozás II.	2
	6.	Társas kapcsolatok II.	5	Káros szenvedélyek	2
	7.	Függőségek	4	Serdülőkori változások II.	2
	8.	Kamaszkori kapcsolatok	4	Felelősség a szerelemben	2

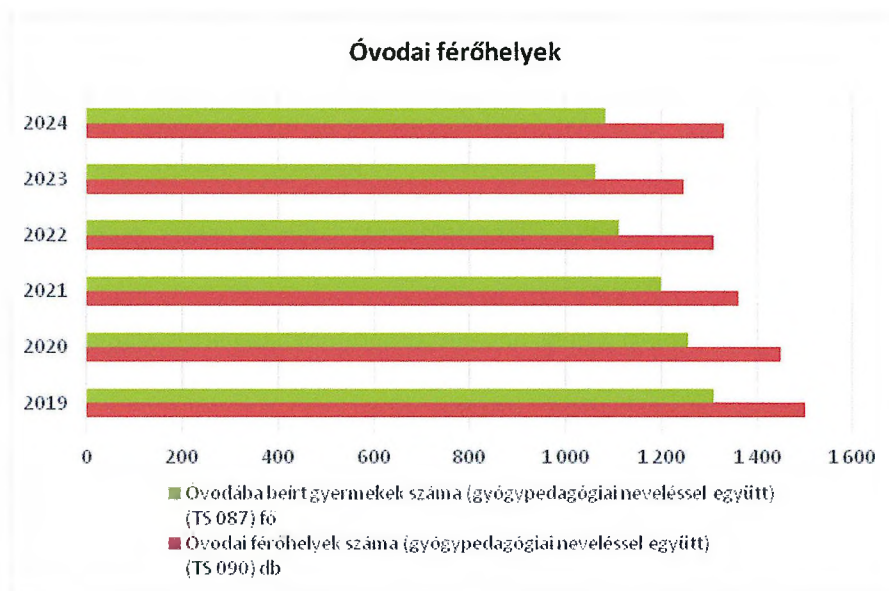
Középiskola

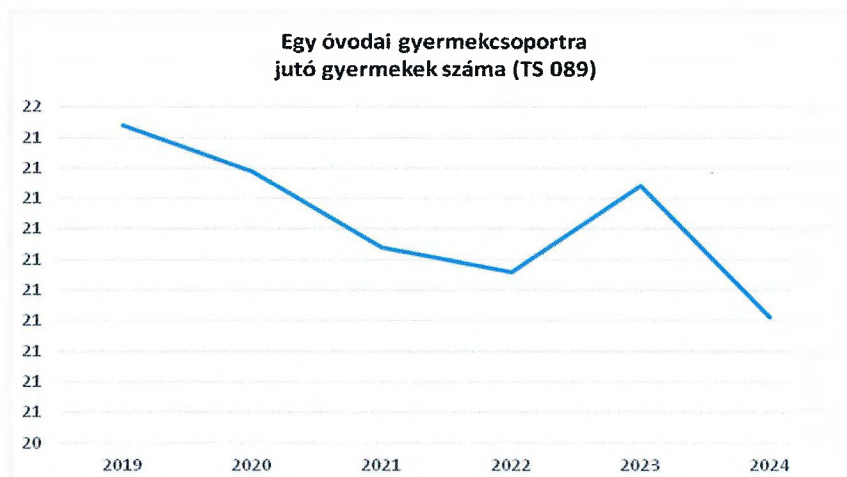
	Osztály	Mentálhigiénés témakör	Óraszám	Védőnői témakör	Óraszám
középiskola	9.	Közösségépítés	5	Káros szenvedélyek, vagy fogamzásgátlás	3
	10.	Függőségek	4	Fogamzásgátlás, vagy káros szenvedélyek	3
	11.	Szerelem, párkapcsolat	4	Abortusz- és daganatprevenció	4
	12.	Felnőtté válás	4	Szexuális úton terjedő betegségek, abortusz	1

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)
	fő	db	db	db	fő	db
2019	n.a.	61	1 500	14	1 308	0
2020	n.a.	59	1 449	14	1 256	0
2021	n.a.	57	1 361	14	1 199	0
2022	n.a.	53	1 309	12	1 111	0
2023	n.a.	50	1 245	12	1 062	0
2024	n.a.	52	1 329	12	1 082	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A szolgáltatott adatok alapján az oktatás infrastrukturális feltételei elégségesek, ugyanakkor fokozott forrásigényt követel az intézményegységek állagmegóvása, a modern igényeknek megfelelő nevelési környezet biztosítása. A feltételrendszer bővítése során megoldandó az épületek felújítása, valamint fejlesztő eszközök, oktatási eszközök, informatikai eszközök modernizálása, megújítása.

Az esélyegyenlőséget támogató pedagógiai munka jellemzői:

Minden óvodai egység saját önálló szakértett és a fenntartó által elfogadott nevelési programmal dolgozik. A program harmonizációban megfogalmazott nevelési elvek és célok teszik egységessé a 14 egység önálló nevelési programját. Az intézmény humán erőforrása biztosított. A nevelést végző óvodapedagógusok képzettsége a törvényi előírásoknak megfelel.

A nem pedagógus dolgozók száma az ellátandó feladatokhoz és a jogszabályi előírásokhoz igazodik. Minden óvodai csoporthoz biztosított egy dajka, többsége szakképzett.

Az óvodai neveléshez és napközbeni ellátáshoz a személyi feltételek hosszabb távon biztonságosan rendelkezésre állnak. Az óvodapedagógusi álláshelyek számának meghatározása az egységek nyitva tartásához, a gyermek csoportok számához, a kötelező óraszámhoz igazodik, és biztosítja a teljes nyitvatartási időben az óvodapedagógusok jelenlétét napi legalább két óra átfedési idővel.

A Dunaújvárosi Óvoda közgyűlési határozat alapján diétás étkeztetést is biztosít rászoruló gyermekeinek.

Az óvodai nevelőmunka kiemelt céljaként fogalmazza meg az ép és sajátos nevelési igényű gyermekek együttneveléséhez kapcsolódó értékek elfogadását, empátikus, toleráns nevelői attitűd biztosítását minden gyermek számára.

Anamnézis: Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést, szükség esetén részletes anamnézis felvételt valósítunk meg.

Beilleszkedés segítése: A beszoktatás, a gyermekeknek az intézményes nevelésbe való beilleszkedését elősegítő érzelmi és szociális nevelést a helyi nevelési programokban leírtak alapján valósítjuk meg.

A gyermekek egészséges életmódra nevelését, az egészségtudat kialakítását, az egészséges táplálkozást a helyi nevelési programokban leírtak alapján valósítjuk meg.

A társadalmi érzékenység tudatos fejlesztését a helyi nevelési programo. leírtak alapján valósítjuk meg.

A gyermekek egyéni képességeinek megismerését, mérését és személyre szabott fejlesztését a helyi nevelési programok szerint valósítjuk meg.

Kapcsolat és kommunikáció: Annak érdekében, a gyermekek igényeit, szükségleteit minél jobban megismerjük és kielégíthessük hatékony és egyénre szabott kommunikációs nevelést valósítunk meg: szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése.

A korszerű óvodapedagógiai módszerek közül az esélyegyenlőség elősegítése érdekében az alábbiakkal segítjük az egyénre szabott hatékony fejlesztést: differenciálás, kooperatív technikák, felzárkóztatás, mozgás, zene felhasználása, mentálhigiénés módszerek alkalmazása.

A nevelőtestület együttműködése: A SNI gyermekek fejlesztés érdekében megalakult a Gyógypedagógiai Szakmai Munkacsoport, melynek tagjai: gyógypedagógusok, pszichológus, gyógypedagógiai asszisztensek, gyógytestnevelők, fejlesztőpedagógusok, táncpedagógusok, mentálhigiénés asszisztensek. *Célja:*

összefogni az intézményben dolgozó segítő szakembereket és a speciális szükségletű gyermekeket. *Feladata:* az eltérő fejlődésmenetű gyermekek fejlesztése különböző pedagógiai módszerekkel – így a sajátos nevelési igényű gyermekek és a Nevelési Tanácsadó által megvizsgált és fejlesztésre szoruló gyermekek szakellátása – fejlesztési tervek készítése, a csoportos óvónők munkájának megsegítése. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében az intézmény szociális háló szerepét érvényesítve, minden óvodai egységben a gyermekvédelmi felelősök koordinálják az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét és tartják a társintézményekkel a kapcsolatot. Team munka során megbeszélik az esélyegyenlőség terén mutatkozó tapasztalatokat, teendőket, szükség esetén esetmegbeszéléseket valósítanak meg.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladat ellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2019	20	165	15	18,92	17,65
2020	14	163	15	19,27	19,17
2021	14	160	15	19,08	23,03
2022	15	160	15	19,14	25,33
2023	16	157	14	19,26	23,25
2024	16	155	15	19,50	17,57

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az óvodai ágazatban, a rendelkezésre álló információk szerint, 1070 kisgyermekből 200 érintett – nagyjából tehát minden ötödik fiatalot SNI-vel, vagy más nehézséggel diagnosztizáltak, ők pedig rengeteg

figyelmet és munkát igényelnek az óvodai dolgozóktól, akik persze eközben foglalkoznak a többi óvodással is.

„Jó gyakorlatként,, említendő, egy a 2025 év szeptemberétől megvalósított elképzelés. Sok-sok szervezés, és hatékony együttműködés eredményeként létrejött egy olyan intézmény, amely berkein belül megfelelő ellátásban részesülnek az SNI-s és más nehézséggel élő gyerekek. Ezekkel az óvodásokkal eddig kizárólag a Dunaújvárosi Óvoda tagintézményeiben foglalkoztak, az intézmény létrehozását megelőzően.

Az EGYMI óvoda 2 csoport fogadására alkalmas (16 gyermek), de a fenti számokból kitűnik, hogy a folyamatosan növekvő igény alapján jóval több csoportra lenne szükség.

Az előremutató kezdeményezés mellett, meg kell említeni azt is, hogy az SNI-s gyermekek problémája tovább gyűrűzik az általános iskolai, sőt a közép- és felsőoktatás berkeibe is.

A Dunaújvárosi Tankerület vezetője hozzászólásában, a felmerülő probléma jelenlétét és mértékének évről évre való jelentős növekedését igazolta. Az állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, a többségtől eltérő nevelési-oktatási szükséglettel rendelkező gyermekek létszámának növekedése folyamatosan formálja át, a hagyományos, osztályközösségekben történő oktatás lehetőségeit.

A szülők egy része, még mindig a tagadás állapotában van. A tanulási problémával küzdő gyermek nem jut hozzá a megfelelő fejlesztéshez, a kevés rendelkezésre álló fejlesztő pedagógus ellenére sem. Ugyanakkor a tanítás során keletkező hátrányok konfliktusok nemcsak őt magát, hanem az egész közösség fejlődését hátráltatják. Ennek okán az ún. egészséges gyermeket nevelő szülők a saját gyermekük szempontjából is akadályként értékelik az SNI-s gyermek/ek jelenlétét az osztályokban. Ami tovább növeli a keletkezett konfliktusok intenzitását.

Valamennyi, a gyermekek nevelését oktatását ellátó intézmény képviselője megerősítette az ismeretszerzés fontosságát, mind a szülők, és mind a kisgyermeknevelők, pedagógusok tekintetében.

Javaslat született a szülők, és szakemberek ismeretszerzése érdekében érzékenyítő tréningek megszervezésére, a szükséges szakemberek bevonásával. (védőnők – bölcsőde – óvoda – általános iskola – szakképzés)

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2019	416
2020	452
2021	479
2022	403
2023	430
2024	369

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az önkormányzatnak nincs tudomása az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségekről

d.) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A tanulók iskolai eredményességét, az oktatás hatékonyságát megfelelő módon szemléltetik az Országos Kompetencia-felmérések eredményei. A helyi közoktatási intézmények eredményéről nincs, jól értékelhető, megfelelő statisztikai mutatója az önkormányzatnak.

e.) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2019	n.a.	n.a.	n.a.	140
2020	n.a.	n.a.	n.a.	103
2021	n.a.	n.a.	n.a.	66
2022	n.a.	n.a.	n.a.	83
2023	n.a.	n.a.	n.a.	68
2024	n.a.	n.a.	n.a.	62

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a gyermekek egészségtudatosságának erősítése	már a korai gyermekkortól kezdődően figyelmet kell fordítani az egészségnevelésre a gyermekorvosok védőnők, köznevelési intézmények összefogásával –önkormányzat mindenkori költségvetésének függvényében
fokozott figyelmet kell fordítani a gyermekek ellátását végző intézmények (épületek) hosszú távú fenntarthatóságára (bölcsőde)	a gyermekeket ellátó intézmények épületeinek korszerűsítése, gyermekek érdekében (bővítés, korszerűsítés) pályázati lehetőségek
a magatartási, beilleszkedési, és mentális problémákkal küzdő gyermekek integrált nevelése fejlesztése (óvoda)	a megfelelő humán-erőforrás és anyagi eszközök biztosításával /önkormányzati támogatás az óvoda részére
A szülők és a pedagógusok sem rendelkeznek elég ismerettel az SNI problémával kapcsolatban	Tréningek, előadások szervezése a szülők és a szakemberek számára az ismeretszerzés n

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás előmozdítása elsősorban állami kötelezettség.

Az egyenlő bánásmód követelménye alapján Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.

A nemek közötti esélyegyenlőség jelentése, hogy a nők és férfiak azonos jogokkal kötelezettségekkel és lehetőségekkel rendelkeznek a társadalomban.

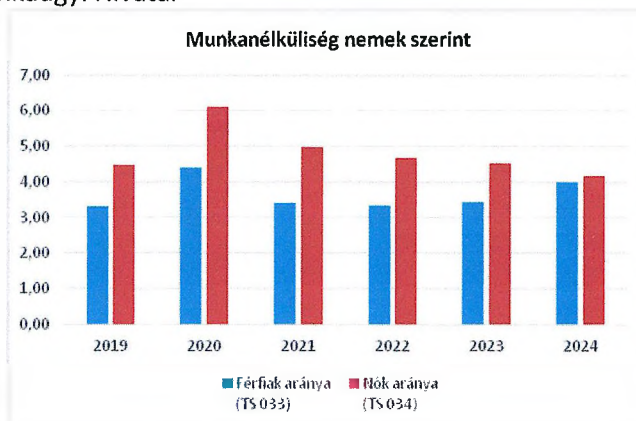
A foglalkoztatás során, különösen a munka díjazásával kapcsolatos egyenlő bánásmódra vonatkozó kötelezettséget a Munka törvénykönyve is deklarálja.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2019	3,29	4,45	3,87%
2020	4,38	6,1	5,24%
2021	3,4	4,96	4,18%
2022	3,32	4,66	3,99%
2023	3,42	4,5	3,96%
2024	3,97	4,17	4,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

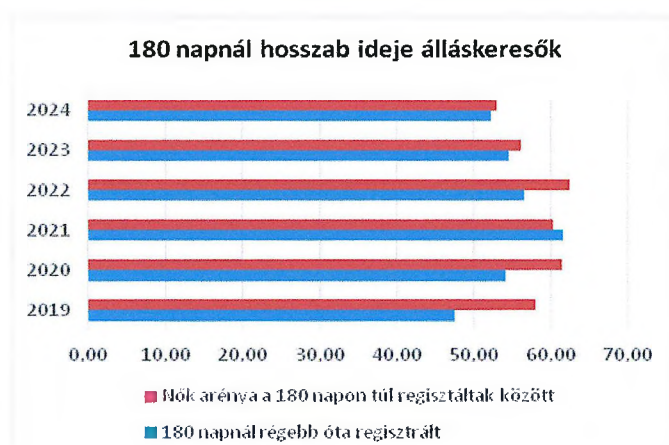
A népesség 15-64 év közötti aktív lakosságának körében nyilvántartott álláskereső nők aránya magasabb mint a férfi álláskeresőké. Az okok egyrészt a családban betöltött szerepükben keresendők – édesanyaként többségében ők maradnak otthon a csecsemővel, és vállalják az inaktív szerepet is – más részt kisgyermekes anyaként megnövekedett családi, háztartási feladataik mellett, akkor tudnak helytállni a munkahelyükön is, ha a munkáltatók a munkavégzéshez rugalmas lehetőségeket tudnak biztosítani, számukra, még a gyermek kicsi.

Sajnos Magyarország jelentős hátrányban van a többi Nyugat-európai országhoz képest az atipikus foglalkoztatási formák alkalmazása tekintetében. Annak ellenére, hogy a Covid világjárvány jelentősen átformálta a munkáltatói foglalkoztatási szokásokat (Homme office bevezetése). Részben a fenti okok magyarázzák azt is, hogy miért magasabb a 180 napon túl nyilvántartott nők aránya az álláskeresők körében.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkn belül (TS 058)
	%	%
2019	47,4	57,99
2020	54,03	61,44
2021	61,46	60,17
2022	56,52	62,44
2023	54,45	56,06
2024	52,17	52,89

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

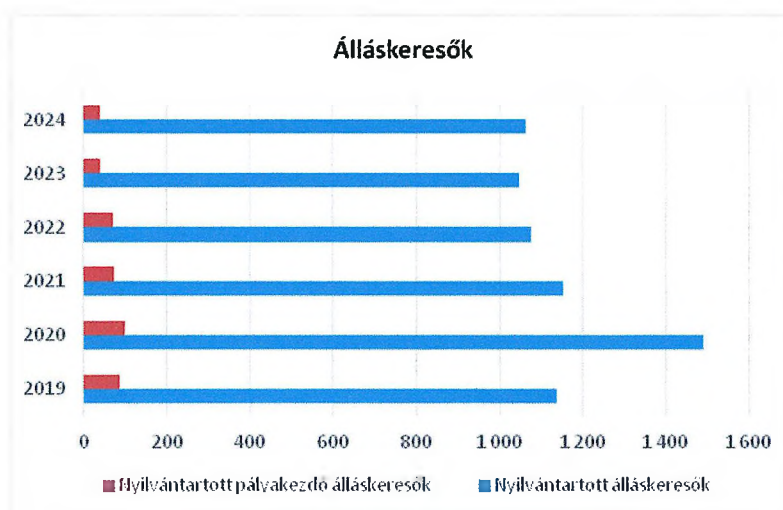

Pályakezdő munkanélkülinek minősül az az álláskereső, aki 25. életévét, felsőfokú végzettséggel rendelkező személy esetében a 30. életévét nem töltötte be, tanulmányainak befejezését követően munkanélküli ellátásra nem jogosult. A vizsgált öt éves időszakban a pályakezdők aránya az álláskeresők

körében jelentős mértékben csökkent. Az okok a piacképes tudásbank, és a megfelelő kompetenciákban keresendők.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2019	1135	84
2020	1488	98
2021	1152	73
2022	1074	69
2023	1045	39
2024	1062	39

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A Dunaújvárosi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett képzéseket bármelyik együttműködő állás kereső igénybe veheti. A képzési programok szervezésében jelentős szerepet tölt be a helyi Szakképzési Centrum, amely évente több térítésmentes képzést szervez az állás keresők számára.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettséggel, vagy általános iskolai végzettséggel nem rendelkező állás keresők nők száma is jelentősen csökkent az elmúlt öt évben. Ennek okán a nők munkanélküliségi rátája is egyenes arányban csökkent a másik mutatóhoz képest.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nemek közötti bérszakadék a nők és férfiak átlagos bruttó órabére közötti különbség. A jövedelemadó és a társadalombiztosítási járulékok levonása előtti, a munkavállalót megillető bruttó fizetés alapján számítják ki. A számítások során csak a tíz vagy több alkalmazottat foglalkoztató vállalkozásokat veszik

figyelembe. Az EU-ban a nemek közti bérszakadék átlagosan 12,7% volt 2021-ben. A nemek közti bérszakadék egyes okai a foglalkoztatás, az iskolai végzettség és a munkatapasztalat különbségeivel függenek össze. A többit a nemek közti kiigazított bérszakadéknak nevezik. Az EU-ban a bérszakadék jelentős eltéréseket mutat. 2021-ben a következő országokban volt a legmagasabb: Észtország (20,5%), Ausztria (18,8%), Németország (17,6%) és Magyarország (17,3%). Luxemburg megszüntette a nemek közötti bérszakadékot, míg más országok visszább szorították azt. A legalacsonyabb mutatók 2021-ben Romániában (3,6%), Szlovéniában (3,8%), Lengyelországban (4,5%), Olaszországban (5%) és Belgiumban (5%) voltak. Az egyenlő díjazás kérdését uniós irányelv szabályozza, de az EP már többször is kérte annak felülvizsgálatát, és további, szigorúbb intézkedéseket. Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke nemrég bejelentette, hogy dolgozni fog a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó új európai stratégián és a fizetések átláthatóságára irányuló szabályokon. A nők átlagosan több órányi fizetés nélküli munkát végeznek, mint a férfiak (gyermekgondozás vagy házimunka). Ez kevesebb időt hagy fizetett munkára: a 2022-es statisztikák szerint a nők csaknem egyharmada (30%) dolgozik részmunkaidőben, míg a férfiaknak csupán 8% -a. Ha pedig a fizetetlen és a fizetett munkát is figyelembe vesszük, a nők több órát dolgoznak hetente, mint a férfiak. Sokkal nagyobb a valószínűsége annak is, hogy a nők félbehagyják a karrierjüket gondozói vagy családi kötelezettségeik miatt. 2018-ban az EU-ban a foglalkoztatott nők egyharmada szakította meg a munkáját gyermekgondozási okok miatt, szemben a férfiak 1,3%-ával. A női munkavállalóknál már magát a pályaválasztását is befolyásolják a gondozási és családi kötelezettségek. A nők nagyobb része dolgozik alul fizetett ágazatokban. A nemek közötti teljes bérszakadék mintegy 24%-a azzal magyarázható, hogy a nők túlreprezentáltak az olyan viszonylag alacsony fizetésű ágazatokban, mint a gondozás, az egészségügy vagy az oktatás. Nőtt a női foglalkoztatottak száma a tudományos, a technológiai és a mérnöki szektorban. 2021-ben a munkaerő 41%-át ők alkották. A nők kevesebb vezetői pozíciót is betöltenek: 2020-ban a vezetők egyharmada (34%) volt nő az egész EU-ban. Ha a különböző foglalkozások közötti különbségeket nézzük, akkor a női vezetők vannak a legnagyobb hátrányban 23%-kal kevesebbet keresnek óránként, mint a férfi vezetők.

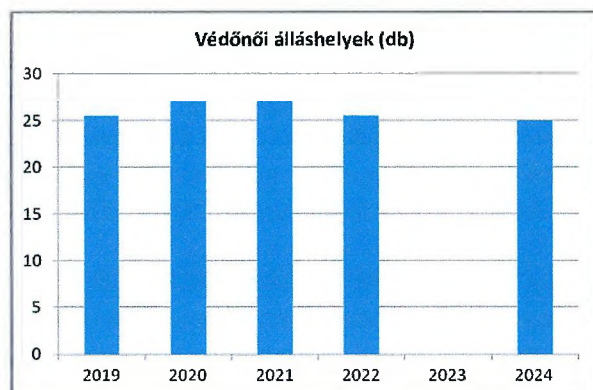
Összességében hátrányos megkülönböztetés érheti őket a munkahelyen is, kevesebb fizetést kapnak, mint az azonos foglalkozási kategóriákban dolgozó, ugyanolyan végzettséggel rendelkező férfi kollégáik, vagy a szülési szabadságról visszatérve lefokozzák őket. Tehát nemcsak óránként keresnek kevesebbet, hanem több fizetetlen munkát végeznek, és nagyobb eséllyel lesznek munkanélküliek, mint a férfiak. A nemek közötti bérszakadék az életkorral – a karrier során és a növekvő családi igényekkel együtt – nő, míg a nők munkaerő-piaci belépésekor még meglehetősen alacsony. Mivel kevesebb pénzt tudnak megtakarítani és befektetni, ezek a különbségek felhalmozódnak, és a nők idősebb korban jobban ki vannak téve a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatának. A nemek közötti nyugdíjszakadék körülbelül 28% volt az EU-ban 2020-ban. A nemek közötti bérszakadék csökkentése nagyobb egyenlőséget teremt a nemek között, miközben csökkenti a szegénységet és élénkíti a gazdaságot. Ha a nők többet költenének, az növelné az adóztatható jövedelmet is, és enyhítené a támogatási rendszerekre nehezedő terhek egy részét. Becslések szerint a nemek közötti bérszakadék 1%-os csökkentése a bruttó hazai termék 0,1%-os növekedését eredményezné.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A háztartással gyermekgondozással kapcsolatos feladatok a család, mint mikro egység életében is elsősorban a nőket terhelik. Ők látják el a gyermekek, és az idősek gondozása is rájuk hárul. Ennek okán munkaerő-piaci helyzetük szempontjából fontos tényező a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátások hozzáférhetősége. A napközbeni gyermekfelügyelet történhet bölcsődei, mini bölcsődei, munkahelyi bölcsődei ellátás, vagy más alternatív kerek között,

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2019	25,5	n.a.	-
2020	27	n.a.	-
2021	27	n.a.	-
2022	25,5	n.a.	-
2023	0	n.a.	-
2024	25	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az anya-, és gyermek ellátáshoz tartozó védőnők, az ellátott körzetekkel együtt 2023-tól a megyei kórház fennhatósága alá kerültek, és a továbbiakban így látják el a feladataikat. Az iskola-egészségügyi feladatokat Dunaújváros területén 22 általános és középiskolában 8 iskolavédőnő és 1 fő iskolaorvos végzi.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.
2024	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2019	35	32	0	0	0	0	376	366
2020	35	34	0	0	0	0	384	354
2021	35	39	0	0	0	0	384	318
2022	35	35	0	0	0	0	384	333
2023	35	34	0	0	0	0	384	349
2024	35	36	0	0	0	0	384	341

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Dunaújvárosban a 0-3 éves korosztály bölcsődei ellátását, valamint a 0-6 éves korú gyermekek speciális gondozását a Bölcsődék Igazgatósága intézmény 5 telephelyen 376 férőhellyel biztosítja.

Dunaújváros Bölcsődék Igazgatósága tagbölcsődéi		
Bölcsőde neve	férőhelyszám	Ellátott városrész
Zengő-Bongó Bölcsőde	78	Technikum, Dózsa
Napraforgó Bölcsőde	66	Belváros
Liszt F. Kerti Bölcsőde	66	Római, Óváros
Hétszínvirág Bölcsőde	32	Barátság (spec. ell. egész város)
Makk Marci Bölcsőde	134	Béke, Kertváros, Újtelep
összesen:	376	

Az intézmény kihasználtságának adatai

Dunaújvárosi állandó lakcímmel és a munkavégzésről szóló igazolással rendelkező valamennyi édesanya, család igényét ki tudta elégíteni az elmúlt évben az intézmény, gyermekeik számára bölcsődei férőhelyet biztosítottak.

Nagyon fontos szem előtt tartani azt, hogy a táblázatban szereplő adatok **éves átlagot** jelentenek, az őszi időszakban alacsonyabb a létszám egyrészt a fokozatos beszoktatás, másrészt az óvodába menők miatt, míg nyáron a szülők szabadsága befolyásolja a számokat. Januártól május végéig közel telt házzal üzemelt mindegyik tagintézmény, a nyári hónapok alacsonyabb mutatóit a Makk Marci Bölcsőde TOP – 6.2.11-2016-00001 pályázati projekt megvalósulásának is betudható, mert a felújítás három hónapja alatt a nevelt-gondozott gyermekek csökkentett létszámban a négy tagintézményben voltak elhelyezve, ellátva.

Bölcsődei férőhelyek száma 2017-2023							
egység	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Zengő-Bongó Bölcsőde	78	78	78	78	78	78	78
Napraforgó Bölcsőde	66	66	66	66	66	66	66
Liszt Ferenc kerti bölcsőde	66	66	66	66	66	66	66
Hétszínvirág bölcsőde	40	40	40	40	40	32	32
Makk Marci bölcsőde	134	134	134	134	134	134	134
Napfény bölcsőde	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	384	384	384	384	384	376	376

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben lévő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismertetése terén és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A diszkrimináció eszközrendszerének egyik – legfontosabb, leghatásosabb – eleme a nők elleni erőszak. Az erőszak maga is rendszer: a nőket a társadalom szinte minden színterén éri, s szinte minden nőt ilyen vagy olyan formában elér, életében többször is.

Az erőszak oly gyakori és szisztematikus jelenség, s oly fontos szerepet játszik a nők hátrányos helyzetének fenntartásában, hogy szembe kell néznünk a ténnyel: a nők elleni erőszak rendszere biztosítja a férfiak nőkhöz képest előnyös társadalmi helyzetét. Azok a férfiak is részesülnek a más férfiak által az évszázadok során kiharcolt előnyökből, akik soha nem alkalmaznának erőszakot, s azokat a nőket is érik hátrányok, akik ellen történetesen még senki nem vetette be az erőszak fegyverét. **A nők elleni erőszak a férfiak és nők közötti egyenlőtlen hatalommegosztás fennmaradásának záloga.**

A nők elleni erőszak rendszere, a magánszférától a közösségi terekig több szinten és többféle elemből épül össze, közülük nem is mindegyik esetében nyilvánvaló – még az erőszak közvetlen kárvallottjai számára sem – hogy erőszakra van szó.

Főbb típusai: a párkapcsolati erőszak, az utcai, közterületi erőszak, a munkahelyi erőszak vagy szexuális zaklatás, a média erőszak, a prostitúció és az emberkereskedelem

Kapcsolati erőszak

Ezt a jelenséget – hibásan – többnyire családon belüli erőszak néven szokták emlegetni, ami azonban pontatlan elnevezés. Az az erőszak, amely nagy arányban sújtja a nőket (nemzetközi kutatások szerint akár 10%-ukat is) tipikusan (volt) férjüktől, (volt) élettársuktól, (volt) barátjuktól, alkalmi férfi-ismerősüktől éri őket. Előfordul természetesen a nővérét bántalmazó fivér, a lányát bántalmazó apa (nagyapa), az anyját bántalmazó fú is, és sógorok, unokatestvérek, egyebek is gyakran feljogosítva érzik magukat a környezetükben élő nők, lányok bántalmazására. A kapcsolati erőszak kifejezést azért tartjuk jobbnak, mint a családon belüli erőszakot, mert ráirányítja a figyelmünket arra, hogy számításba kell vennünk a családi kapcsolaton kívüli kapcsolatokat (udvarló, volt társ) is.

A nők elleni kapcsolati erőszak áldozatainak ellátása sajátos feladat elé állítja a szakembereket, ugyanis az ügyfél helyzete is sajátos. A nők elleni (kapcsolati) erőszak különös helyzetbe hozza a sértetteket: más bűncselekmények tipikus áldozataikhoz képest ők jobban függenek az elkövetőtől, kevésbé képesek átlátni, milyen helyzetben vannak, elszigeteltebbek, gyengébb a társadalmi támogatottságuk, és rosszabb az érdekérvényesítő képességük. A nők elleni erőszak áldozatainak szakszerű ellátása megköveteli a különféle (egészségügyi, szociális, igazságszolgáltatási stb.) szakemberek át- és továbbképzését annak érdekében, hogy ismereteik kiterjedjenek a nők elleni erőszak társadalmi, politikai, gazdasági, szociális és lélektani összefüggéseire is.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az Útkeresés Segítő Szolgálat intézmény telephelyén működteti a gyermekek átmeneti gondozása keretébe tartozó családok átmeneti otthonát.

Összefoglalóan elmondható, hogy a Családok Átmeneti Otthona folyamatosan nagy kihasználtsággal működik. Az éves kihasználtság átlaga minden évben eléri a 100%-ot.

A felvételre várakozók száma, valamint a bekerülő és várakozó listán szereplő családok helyzete, valamint az otthonból történő kilépés „esélytelensége” – mint albérlés egyetlen lehetőség – szükségessé tenné az ellátó rendszer áttekintését a városban.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők részvétele a helyi közéletben nem azért fontos, mert más lenne a munkastílusuk és ettől hatékonyabban működne egy politikai, vagy más szervezet. Hanem azért, mert ez az egyetlen módja annak, hogy azok a témák és szempontok is terítékre kerülhessenek, amik nekik fontosak, és őket érintik. Másrészt fontos, hogy azoknál a döntéseknél, amelyek őket érintik, hatást gyakorolhassanak a döntések kimenetelére. Egyes kutatások szerint a nők közéletben való részvételük által csökken a korrupció mértéke, ha közel egyenlő arányban vannak férfiak és nők egy szervezet vezetésében.

Az önkormányzat Közgyűlésében a női képviselők aránya 1 a 14-hez.

A korábban már említett viszonylag alacsony fizetésű ágazatokban, mint a gondozás, az egészségügy vagy az oktatás, mégis magasabb a női vezetők aránya.

Nem meglepő módon a civil kezdeményezések jelentős hányada is nőktől származik, és az adott szervezetek vezetői is nő neműek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A magyar családok életében folyamatos gondot okoz a munka-magánélet-család viszonyrendszer egyensúlyban tartása. A társadalmunkban elfogadott életvezetési hagyományok, a családon belüli munkamegosztás, a kétkeresős családmodell kialakulását követően, már nem tartható fenn. Szükséges a család háztartási, gyermeknevelési, gondozási, az idős szülők gondozási feladatait ésszerűbb, a család minden tagja számára optimális módon felosztani. Az ún. családi közteherviselés eredményeként már nem kell a családnak egyensúlyozni a munka-család között, munkahelyi helytállásukat nem akadályozza a korábbiakhoz mérten ez a probléma.

A munkáltatók szintén segítséget adhatnak a kettősség kiküszöbölésére, az atipikus foglalkoztatási formák meghonosításával, a munkahelyi napközik bevezetésével, az otthoni munkavégzés lehetőségének megtartásával jelentős könnyebbséget biztosítanak, min a maguk, mind a női, sőt minden munkavállaló számára (stressz helyzetek, munkahelyi konfliktusok csökkenése, motiváltabb kiegyensúlyozottabb, hatékony munkaerő).

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Krízis helyzetbe kerülő nők gyermekek elhelyezésének megoldása a Családok Átmeneti Otthonában	A Családok Átmeneti Otthona kapacitásának bővítése mind tárgyi, mind férőhely tekintetében pályázatok források igénybevétele
A családi munkamegosztás miatt a nőkre nehezedő terhek nagyobb mértékűek	gyermekjóléti szolgáltatások biztosítása, pályázati lehetőségek munkahelyi napközi megteremtésére
Nők elleni erőszak (munkahelyi)	a város szociális intézményeinek segítségével előadás sorozat a probléma azonosítására – megoldására

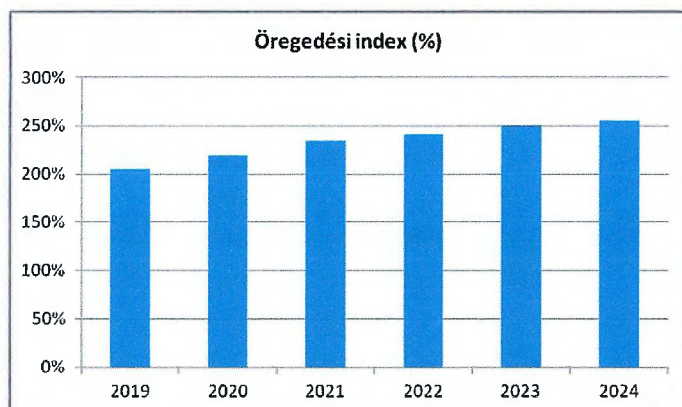
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A mai magyar társadalom előregedő társadalom, így az idősök helyzete, társadalmi jólléte, a társadalomban betöltött szerepe fokozott figyelmet érdemel. Mind a hazai, mind a nemzetközi megfigyelések azt mutatják, hogy az idősök életkor alapon való megkülönböztetése olyan jelenség, amelyre választ kell nyújtania társadalmunknak. Az idősökre, mint életkori diszkriminációt elszenvedő csoportra kiemelten „az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény” nem tér ki, de külön nevesíti és tiltja általában az életkor alapú diszkriminációt. Magyarország 2009- ben megalkotta és elfogadta az Időügyi Nemzeti Stratégiát, amelynek segítségével a nemzedékek közötti párbeszédet szándékozik előmozdítani a magyar társadalomban. Tanulmányunkban az idősök társadalmi esélyegyenlőségét érintően értekeztünk az életkori megkülönböztetés fogalmáról, bemutatásra kerültek az időskorúakra irányuló egyenlőtlenségek, valamint a civil szervezetek szerepei az egyenlőtlenségek csökkentésében a teljesség igénye nélkül.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2019	10 247	5 014	204,37%
2020	10 485	4 791	218,85%
2021	10 486	4 473	234,43%
2022	10 458	4 352	240,30%
2023	10 463	4 204	248,88%
2024	10 432	4 089	255,12%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az idősök társadalmi helyzete a modern társadalmakban bizonytalanabbá vált, mint az számos korábbi kultúrában ismeretes, ahol az időskor együtt járt a presztízs, a vagyon, és a hatalom megnövekedésével mind a közösség, mind a szűkebb család körében. A mai modern társadalomban a korábbiakhoz képest az idős embereket sem a tágabb közösséget, sem a családi köteléket érintően nem övezi tisztelet, nem

rendelkeznek az aktív korokban kivívott tekintéllyel. A munkájuktól visszavonult idős emberek gyakran szegényebbek, mint addig bármikor életük során. Napjainkban az idős emberekkel szemben fokozottan figyelhető meg a hátrányos megkülönböztetés, amely számos területen okoz egyenlőtlen esélyeket az idős emberek számára.

Demográfiai változások

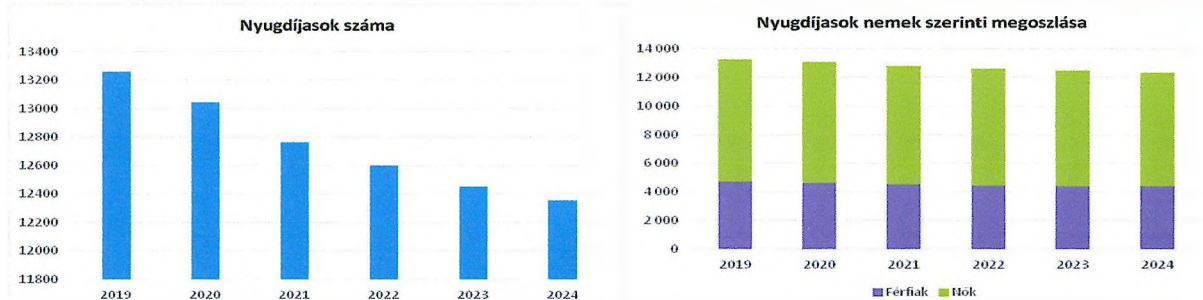
A nyugati típusú társadalmakban megfigyelhető demográfiai trendeknek köszönhetően az idős népességben belüli aránya megnőtt, így a nyugati típusú társadalmak előregedő társadalmak, az idős emberek száma folyamatosan nő, hazánkban is. 2002 és 2013 között a 65-79 évesek aránya népességben belül 12,3 %-ról 13,1 %-ra, a 80 évesek és az idősebbek aránya 2,9 %-ról 4,1 %-ra nőtt. Ugyanakkor a magyar társadalom népessége folyamatosan csökken, a 2022. évi népszámlálási adatok szerint hazánk népességszáma: 9 603 634 fő volt.

Jellemző az idősödés elnőiesedése, jóval több az idős nő, mint a férfi. A születéskor várható élettartam a férfiak és a nők esetében is emelkedett, ugyanakkor a születéskor várható élettartam Magyarországon öt-hat évvel rövidebb, mint az Európai Unió tagállamaiban. A várható élettartamra vonatkozóan fontos az egészségesben eltöltött várható élettartam fogalma. Hazai kutatások feltárták, hogy az iskolai végzettség, és a település nagyság befolyással van a hosszabb várható élettartamra, az egészségesben eltöltött évek számára, a betegség időszakának kezdetére nemtől függetlenül. A magasabb iskolai végzettséghez hosszabb várható élettartam, és rövidebb betegségben leélt időszak tartozik. Megfigyelhető, hogy a magasabb iskolai végzettségűek nagyobb arányban élnek városokban, ahol az egészségügyi ellátás is könnyebben elérhető. Magyarországon, a 65 éven felüli férfiak és nők várhatóan csupán 30-40%-a számíthat hátralévő életéveiben korlátozásmentes évekre, 22- 30%-uk éveit lesznek tartós/krónikus betegségtől mentesek és csupán 6-7% számíthat, jó " vagy „nagyon jó” állapotban eltöltött évekre. (Időügyi nemzeti Stratégia) Egyenlőtlenségek a gazdasági aktivitás, a jövedelem szempontjából A magyar nyugdíjrendszer változásai nagy befolyást gyakoroltak az idős népesség gazdasági aktivitására. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvényt módosító 2009. évi XL. törvény értelmében a 65 évben meghatározott egységes nyugdíjkorhatárt lépcsőzetesen vezetik be. A 60-64 évesek, illetve a 65-69 évesek között csökkent az inaktív keresők aránya.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2019	4 718	8 540	13258
2020	4 623	8 418	13041
2021	4 503	8 259	12762
2022	4 443	8 156	12599
2023	4 404	8 046	12450
2024	4 374	7 977	12351

Forrás: TeIR, KSH Tstar

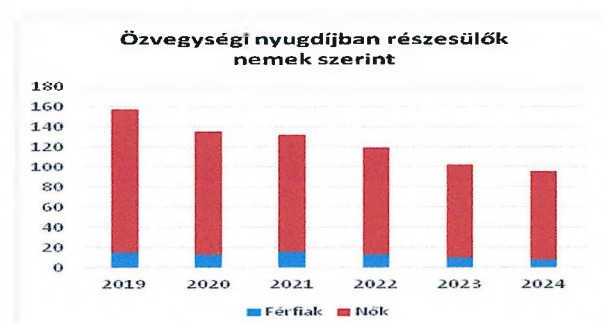
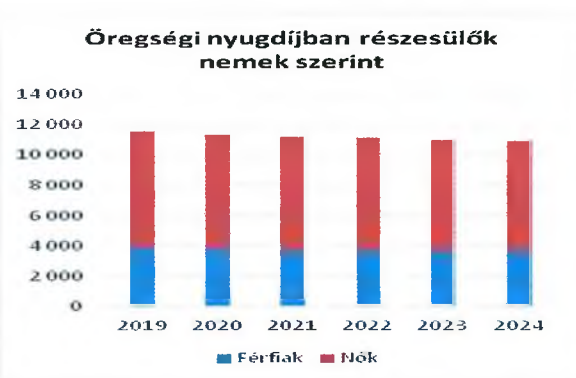
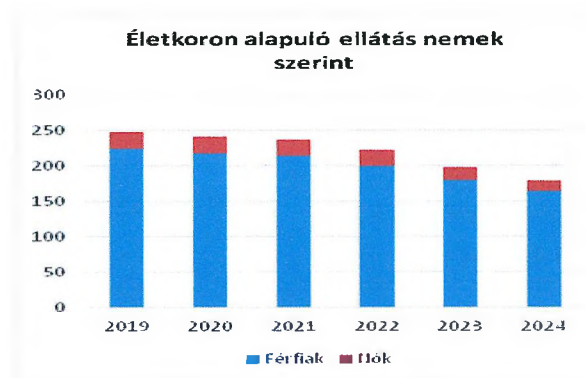
Az adatok vizsgálatakor megállapítható, hogy a nyugellátst igénybe vevő nők száma magasabb a férfiakénál. Míg a férfiak csak a rájuk irányadó, jelenleg érvényben lévő 65. életévük betöltésével vehetik igénybe az öregségi nyugdíjat, addig a nők az életkortól függetlenül kérhetik a 40 év jogosító idő után a nők kedvezményes nyugdíját.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2019	224	24	3 852	7 656	15	142	11
2020	218	23	3 789	7 574	13	122	12
2021	214	22	3 681	7 460	16	116	12
2022	200	22	3 649	7 412	13	106	13
2023	180	18	3 639	7 312	10	92	11
2024	164	15	3 622	7 260	8	87	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjszerű ellátások táblájából jól látható, hogy az időskorúak megélhetését elsősorban az életkoron alapuló ellátások, és az öregségi nyugdíj biztosítja. A többi ellátási forma elenyésző az életkoron alapuló, és az öregségi nyugdíjhoz képest.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen	1 135	1488	1152	1074	1045	1062
41-45 év (TS 042)	Fő	148	187	134	95	111	91
	%	13,04%	12,57%	11,63%	8,85%	10,62%	8,57%
46-50 év (TS 043)	Fő	130	168	137	136	121	146
	%	11,45%	11,29%	11,89%	12,66%	11,58%	13,75%
51-55 év (TS 044)	Fő	122	160	119	132	113	121
	%	10,75%	10,75%	10,33%	12,29%	10,81%	11,39%
56-60 év (TS 045)	Fő	127	152	133	125	118	135
	%	11,19%	10,22%	11,55%	11,64%	11,29%	12,71%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	138	188	205	187	213	213
	%	12,16%	12,63%	17,80%	17,41%	20,38%	20,06%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2019	4718	8540	13258
2020	4623	8418	13041
2021	4503	8259	12762
2022	4443	8156	12599
2023	4404	8046	12450
2024	4374	7977	12351

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősorok, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az önkormányzat újra életre hívta az Időügyi Tanácsot, amely jelentős segítséget nyújt, az e témát érintő önkormányzati munkában, ugyanakkor segítséget is nyújt a különböző idősorokat tömörítő civilszervezetek működésében.

A városban megszervezésre kerülő ismeretterjesztő/kulturális előadások, tanfolyamok hozzáférhetőek a település minden lakója számára.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A rendelkezésre álló információk alapján az idősorokat érintő hátrányos megkülönböztetés nem jellemző a településre.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

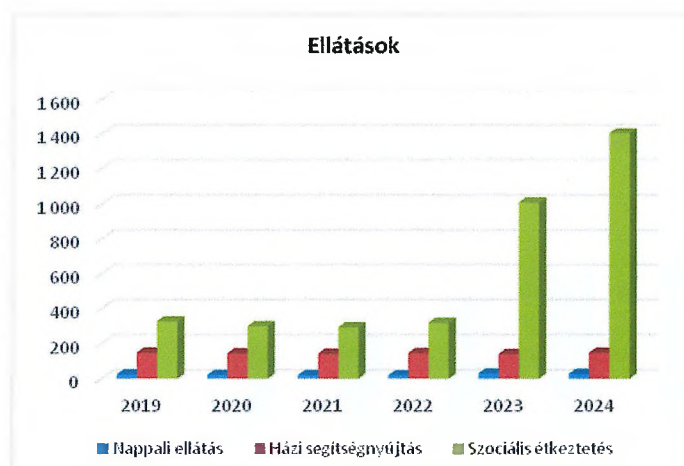
a) az idősorok egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülőek száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülőek száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2019	10 247	22	146	325
2020	10 485	18	142	298
2021	10 486	18	140	291
2022	10 458	17	144	317
2023	10 463	27	138	1 006
2024	10 432	25	146	1 402

Forrás: TelR, KSH

Tstar

- b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;
- c) idősök informatikai jártassága;
- d) a generációk közötti programok.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A nappali ellátás, mint alapszolgáltatás

Fontos az idősek számára, hogy életkoruk mentális fizikai állapotuknak megfelelően gondozást, ellátást és segítséget kapjanak, annak érdekében, hogy testi-lelki hanyatlásukat megakadályozzuk, ezzel elősegítve a tartalmas, hosszú és kiegyensúlyozott életüket.

A szociális alapszolgáltatásokon belül több szolgáltatást is igénybe vehetnek az arra rászoruló ellátottak, idősek. Dunaújvárosban az alapszolgáltatásokon belül több szolgáltatás áll az ellátottak rendelkezésére, melyeket demenciával élő ellátottak is igénybe vehetnek.

Ezek a következők lehetnek:

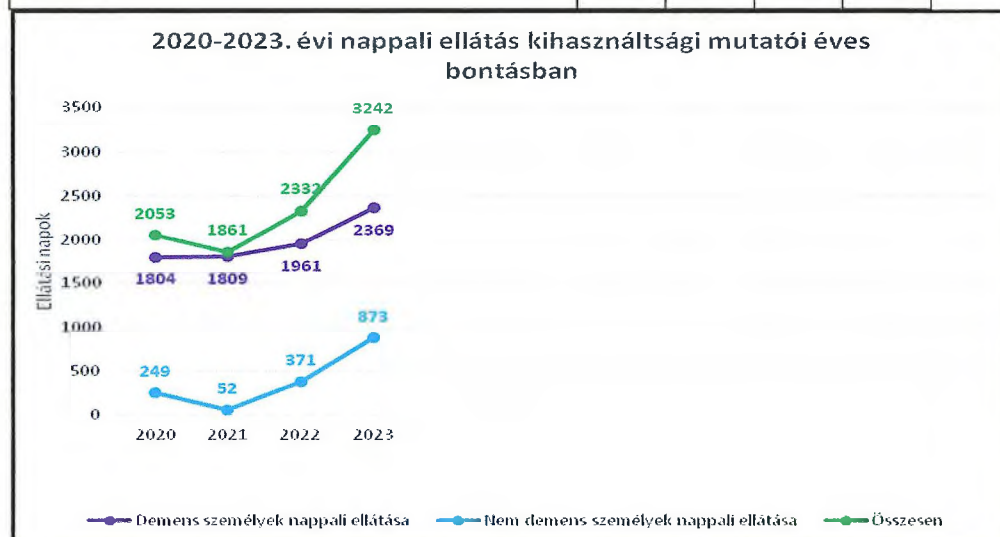
A nappali ellátás elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Az ellátási forma keretében működő idősek klubja elsősorban az idősebb korosztályhoz tartozók részére biztosít a nappali órákban hasznos időtöltést. Enyhíti az egyedüllét és a magány érzését, segítséget nyújt a társas kapcsolatok ápolásában, a tartalmas időtöltésben. Hozzájárul a napi életritmus megtartásához.

Az idősek ellátásában a humanisztikus modell, valamint a közösségi modell alkalmazása a cél, amikor is a szakember arra törekszik, hogy az egész embert szolgálja, illetve hogy az adott személyt vagy problémát az eredeti közösségben kezelje. Az idős ember védelme és jólétének elősegítése nem korlátozódik alapszükségleteinek kielégítésére, hanem kiterjed lelki egészségének védelmére, szociális kapcsolatainak támogatására, valamint személyes, családi és társas kapcsolataiban való egyensúlyának megőrzésére is.

A nappali ellátás kihasználtsági mutatói

Év	2020	2021	2022	2023
Demens személyek nappali ellátása	1804	1809	1961	2369
Nem demens személyek nappali ellátása	249	52	371	873
Összesen	2053	1861	2332	3242

A dunaújvárosi intézményünk a gondozott egészségi állapotát figyelembe véve biztosítja az egyéni gondozási terv keretei közötti lehető legnagyobb mértékű önrendelkezést, mozgásszabadságot és önálló döntéshozatalt.

Az intézmény az alapidokumentumaiban és szakmai munkatervében megfogalmazott szolgáltatási tevékenységekkel segíti az ellátott önállóságának fenntartását. Az ellátott csak az egyéni szükségleteihez mért támogatást kell megadni.

Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell, az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniaiás körülményeinek megtartásában való közreműködést, a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Az ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője írásbeli kérelmére, indítványára történik, melyet az intézményvezetőnek, vagy az általa kijelölt személynek kell benyújtani.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A házi segítségnyújtást a szakvéleményben meghatározott napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről.

A dunaújvárosi gondozónők a napi tevékenységeiket egy gondozási naplóba rögzítik, mely tartalmazza, hogy kinél – melyik ellátottnál mikor jártak, milyen tevékenységet végeztek illetve rögzítik benne, hogy mennyi volt a megtett idő. Fontos megjegyezni, hogy minden esetben az ellátottak aláírásukkal igazolják az aznap végrehajtott tevékenységeket; ezzel könnyen ellenőrizhető a ténylegesen igénybe vett idő.

A gondozási naplók személyre szólóak, minden gondozónő saját naplót kap.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A segélyhívót lehet nyakban hordani, vagy ruhára rögzítve. A készülék kommunikációra alkalmas, mely az egész országon belül bárhol használható, GPS alapú. Régebben ezeket a készülékeket csak a lakásban lehetett használni. Cseppálló – nem vízálló, érzékeli, ha az ellátott elesik. Elesés következtében a diszpécserszolgálat azonnal felhívja az ellátottat, megkérdezi, hogy mi történt, fáj-e valami. Az eset súlyosságának felmérése után a diszpécserszolgálat vagy azonnal mentőt küld az ellátott lakására, plusz a gondozónőt is értesíti, ha nem szükséges mentő, akkor csak a gondozónőt értesíti. Segélyhívás esetén a gondozónők taxiszolgálat segítségével 30 percen belül kiérkeznek a segélyhívás helyszínére, amely nagymértékben segíti a gyors és biztonságos helyszínre érkezést. A gondozók megteszik a szükséges intézkedéseket, illetve további egészségügyi vagy szociális ellátást kezdeményeznek. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 24 órás ügyeleti szolgálat. A gondozónőknek van készenléti táskájuk, melyek a legalapvetőbb gyógyszereket tartalmazzák, ezen kívül vércukormérőt, vérnyomásmérőt, kötszert és lázmérőt.

Dunaújvárosban 40 ilyen készülék áll az arra rászorulóknak rendelkezésére.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kontra gondosóra:

- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele is nagy segítség lehet az idősek részére, abban az esetben, ha nem demens. Megmondom őszintén, demens ellátottnak azért nem szoktunk jelző készüléket kiadni, mivel a demens ellátottak ok nélkül is megnyomják a készüléket, téves riasztások érkeznek be az SOS központba, így a jelzős kollégánál is "feleslegesen" megy ki a

helyszínre. A vezető gondozónő már a kérelem benyújtása előtt érzékeli/tapasztalatából fogva, hogy a leendő ellátott demens-e vagy sem, de igazából a környezettanulmánykor bizonyosodik meg állításában. A 40 készülék dunaújvárosi viszonylatban kevésnek tekinthető, hiszen lenne rá nagyobb igény - várólista van.

- Gondosóra ez is egyfajta segítséget nyújt az időseknek, biztonságérzetet ad az ellátottnak, viszont jó, ha tudjuk, hogy nem egyenlő a jelzőrendszeres házi segítségnyújtással. A gondosóra tekintetében pl. nem jön ki 30 percen belül gondozónő, hogy felmérje az adott vészhelyzetet és aszerint értesítsen mentőt - orvost, hogy mennyire súlyos az adott ellátott állapota.
- Míg a gondosóránál a legközelebbi hozzátartozó, akár szomszéd van megadva vész esetére értesítendő személyként, úgy a jelzőrendszer esetében a gondozónő, akinek kötelessége az értesítéstől számított 30 percen belül kimenni a gondozotthoz, őt ellátni, értesíteni vész esetén az orvost-mentőt-tűzoltókat, továbbá a legközelebbi hozzátartozót. Sokan elfelejtik a gondosóránál, hogy abban az esetben, ha a megadott kontaktszemély nem elérhető, a központ mentőt küld...ez téves riasztás esetében az egészségügyi ellátórendszernek nagyon megterhelő.

Nappali ellátás demens és nem demens ellátottak részére:

Demens ellátottak esetében 2019.02.09-ig 7 fő volt az engedélyezett létszám, melyet 17 fő (jelenleg) engedélyezett létszámmra emeltünk.

Nem demens ellátottak jelenlegi engedélyezett létszáma 20 fő, korábban, 2019. februárjáig 30 fő volt.

Mint a diagramok is mutatják, a Covid teljesen tönkre tette a kihasználtsági mutatókat. 2023. évnél már látványos a javulás.

Demencia előadás sorozat:

2023. év májusában indult, az önkormányzat épületének „C” szárnyában található előadó termében, az intézmény akkori vezetője, Bölcskei Anna kezdte el az előadássorozatot. (3 előadás)

A támogató csoportot elsősorban demens hozzátartozót ápoló, gondozók részére hozta létre az intézmény jelenlegi vezetője, 2023. tavaszán, mely nyáron szünetelt, de ősszel újra indult.

Szociális étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, miatt. A jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg.

A dunaújvárosi állandó lakcímmel rendelkező ellátottak esetében 75 év felett alanyi jogon jár a szociális étkeztetés. 75 év alatt házi orvosi vagy szakorvosi igazolás szükséges az étkeztetés igénybeviteléhez.

Kiszállítással történő étkeztetés azon személy részére biztosítható, aki egészségi állapota miatt az ételért nem tud elmenni a tálalóhelyre, és nincs olyan vele együtt élő személy, aki számára az ételt házhoz tudja szállítani. Ahhoz, hogy az ellátott kiszállítással történő étkeztetése biztosított legyen, szükség van a házi orvostól egy igazolásra, melyen a házi orvos nyilatkozik arról, hogy a beteg otthonát a betegségéből eredően nem tudja elhagyni. Jelenleg Dunaújvárosban a szociális étkeztetés kiszállításánál várólista van. 45 fő étkeztetésének kiszállítására van engedélyünk. Ez az intézmény plusz szolgáltatása, melynek bevétele az intézményé.

Minden alapszolgáltatásnál, úgy itt is fontosnak tartom, hogy munkánk során a „Legjobb Barát modell” szerint cselekedjünk. A „Legjobb Barát modell” Virginia Bell lexingtoni amerikai orvos nevéhez fűződik, az első demenciaspecifikus napközi programot (Helping Hand Adult Center) ő dolgozta ki. Bell hozzáállása pedig a következő: a munkánk során nem az ész a legfontosabb, hanem a szív. A hangsúly azon van, hogy amit teszünk hogyan tesszük. Az empátia és a jó kommunikáció a legfontosabb, hiszen az együttérzés személyesebb kapcsolatot eredményez az ellátott és a gondozó között. Az állandó odafigyelés során figyelemmel kísérhetjük, hogy például a demens ellátás során mi az, ami működik és mi az, ami nem. A non-verbális kommunikációval ugyancsak sok érzést fejezhetünk ki, hiszen néha többet érünk el egy-egy mosollyal, mint szavakkal. A pozitív hozzáállás és az empátia segíti az emberi méltóságot helyre állítani, csökkenti a negatív, pesszimista hozzáállást.

Nálunk, a dunaújvárosi nappali demens ellátásban bevezettük - segítségül, hogy a nappali ellátás iránt érdeklődő leendő ellátottaknak próba délelőtti biztosítunk. Ez arra ad lehetőséget, hogy az érdeklődők a megállapodás megkötése előtt betekinthesek nyerhessenek a nappali ellátás mindennapjaiba. Sok esetben már ilyenkor eldől, hogy valaki beiratkozik –e a napközibe vagy sem. A próba délelőtti alkalmával a leendő ellátottak viselkedése sokat elárul, hiszen, ha nincs körülöttük hozzátartozó, teljesen másként viselkednek idegenek előtt. A demens személyek nappali ellátása biztosítása során alapvető célunk, hogy a foglalkozások elősegítsék az ellátottak meglévő képességeinek megőrzését, a lehetséges mértékig fejlesztését, esetleg a már elmaradt képességek újbóli felszínre hozását a különböző fejlesztési programok segítségével. Mozgás-, zene-, tánc-, játék-, biblio- és művészetterápia segítheti a fejlesztési programokban résztvevőket.

A foglalkozások célja ezen kívül a még megmaradt képességek, ép funkciók erősítése, a demencia okozta veszteségek mérséklése, és a további állapotromlás elkerülése.

A 2020-as Covid- 19 járványhelyzet nagy hatással volt a nappali ellátás kihasználtságára. Sok színes programmal készültünk az időseknek, és az évszakoknak megfelelően mindig igyekeztünk a legmegfelelőbb programokat nyújtani úgy, hogy hagyományainkat megőrizzük. Sajnos azonban sok mindenben újra kellett terveznünk a Covid-19 járvány miatt.

Többen maradtak otthon, vagy kisebb időre szüneteltették ellátásaikat. „Kiugróbb” hónapok: március (tél vége), július, illetve szeptember. A 2021-es évben többen megbetegedtek, elhunytak. A korlátozások ellenére is igyekeztünk az idősek mindennapjait kicsit színesebbé, tartalmasabbá tenni. A 2022-es év talán a legnehezebb volt, hiszen a 2021-es év hatására a nappali demens ellátásban aktívan résztvevők száma lecsökkent.

Úgy gondolom, az idősek szívesen járnak a nappali ellátásba, szeretik a társaságot, a különböző programokat. Ebben a nehéz időszakban fokozottan szükségessé válik idős hozzátartozóink, embertársaink segítése, elmagányosodásuk megelőzése. Lehetőségeinkhez mérten és a szabályokat maximálisan betartva mindent megtettünk annak érdekében, hogy ellátottaink egy kis időre elfelejtsék a körülöttük elhatalmasodó zűrzavart és szorongástól, félelemtől mentesen töltsék nálunk a hétköznapijait. Az idősek több, mint fele a nappali ellátásba érkezéskor már az intézményi elhelyezésen is gondolkodik.

A különböző demenciával élő ellátottak milyen akadályokkal néznek szembe nap mint nap. Nem mindegy a demencia súlyossága, hiszen a betegség előre haladtával egyre több problémával kell szembenéznie a demenciát érintő személynek.

Rengetegszer találkozom olyan problémával, hogy a demens beteg elfelejt enni – inni, nem szedi rendszeresen az orvos által előírt gyógyszereket, sőt higiéniailag sem megfelelően gondoskodik már önmagáról. A napközi – tehát a nappali ellátás nagy segítség lehet ilyen esetekben. Mint tudjuk, egy demens beteg életében nagyon fontos a napirend, az állandóság, illetve az sem elhanyagolható, hogy a demenciával élő beteg környezete milyen. Ebben nyújt segítséget a nappali ellátás. Rendszerességet visz az ellátott életébe, mely hosszú távon segítséget nyújt mind a demens beteg életében, mind pedig a hozzátartozók tekintetében. Nagyon fontos az egyenlő bánásmód, valamint az empátia. A diszkrimináció érzése a napközibe járással elkerülhető. A biztonságos, nyugodt környezet hatással van a demencia lefolyására is.

A modern kor népbetegsége (a demencia)

Maga a szó egyfajta gyűjtőfogalom, mely nem egyetlen egy betegségre utal. A demencia az időskor betegsége, korunk egyik kevésbé közismert népbetegsége. A demencia sokféle, leépüléssel járó tünetekkel, legismertebben emlékezetzavarral járó betegség gyűjtőfogalma. A demencia különböző változásokat aktivál az érintett személyben: mely lehet magatartásbeli és pszichológiai.

Ezek a következő tüneteket eredményezik:

- ingerültség,
- hangulatváltozások,

- apátia,
- depresszió,
- sok eseten agresszió,
- alvásproblémák,
- bolyongás,
- pszichózis,
- viselkedészavarok,
- állandó kérdések (amikre már többször válaszoltunk a demenciával élő betegek).
- A fent említett felsorolás tájékoztató jellegű, melyhez természetesen más egyéb tünetek is társulhatnak.

A demencia életünk során leginkább felnőttkorban jelentkezhet, a kiváltó okokat mélyebb szinten kell keresnünk. Több tényező is kihat ennek a betegségnek az okaira.

Ezek a következőkre vezethetők vissza:

- Az Alzheimer-kórhoz hasonlóan szintén - gömbszerű, sejten belüli - fehérjelerakódások következménye az úgynevezett **Lewy-testes demencia, továbbá megkülönböztetünk homloklebenyi eredetű demenciát is**, amely a homloklebenyi agysejtek pusztulásával járó betegségek összefoglaló neve.
- vaszkuláris demencia, amely esetén az agyi vérellátás zavarai eredményeznek sejtkárosodást akár szélütés (stroke) következtében, akár egyéb módon.
- agyi idegsejtek és a köztük kiépült kapcsolatok sérülése, elvesztése. Ennek **leggyakoribb kiváltó oka az Alzheimer-kór**, mely az esetek mintegy háromnegyedéért felelős. Jelenlegi ismereteink szerint a betegség során kétféle fehérje halmozódik fel és rakódik le az agysejtekben és azok körül: tau és amiloid fehérjék.
- a túlzott alkoholfogyasztás nagyban befolyásolja az agy működését, tartós – hosszabb idejű fogyasztása: agykárosodáshoz vezethet. Az agykárosodás visszafordíthatatlan folyamat.
- bármilyen fejsérülés, illetve agyi történések is megváltoztatja az agy gondolkodási képességét. Ez a későbbiekben kihat mind a viselkedésünkre, mind pedig a személyiségünkre.
- különböző fertőzések következtében is kialakulhat maga a demencia (pl. HIV eredetű demencia AIDS-es betegekénél).
- A felsorolt kórképek közül sok esetben több is fennáll egyszerre a demens betegekénél, ilyenkor tehát kevert demenciáról beszélhetünk. Mindezekon felül pedig ugyancsak hozzájárulhat a kognitív hanyatláshoz a Huntington kór, Creutzfeld-Jakob-betegség, Parkinson-kór, illetve traumatikus agysérülések.

Tünetei

- A demencia több tünetcsoportból tevődik össze:
- I. Memóriazavar: rövid és hosszú távú memóriát különböztetünk meg. A memória zavarai tulajdonképpen három területen jelentkezhetnek. Például: az emlékezés felidézése, az információk megjegyzése és az emlékek megtartása. Ezek már árulkodójelek lehetnek a memóriazavar felismerésében.
- II. Kognitív tünetek: lebenytünetek – melyek a memóriazavarhoz társulnak.
- Agnosia: a felismerés zavara. Oka az érzékszervi funkciók károsodása. Ha a betegnek vizuális agnosiaja, akkor a tárgyat ugyan látja, de nem ismeri fel – tapintással felismerheti, ha például az adott tárgyat a kezébe adjuk.
- A beteg prospagnosia esetében nem tudja felismerni az ismerős arcokat, ám hangjuk alapján be tudja azonosítani őket.
- Neglect agnosziáról akkor beszélünk, ha a beteg egy térben (helyiségben) nem ismeri fel a tárgyakat, vagy nem érzékeli azon személyeket, akik vele együtt egy térben vannak. Ennél a betegségnél nem áll semmilyen érzékszervi sérülés.
- B, Aphasia:-nak nevezzük a beszédfunkciók kérgi eredetű károsodásait. Szenzoros aphasia esetén a beszéd nem érthető, annak ellenére, hogy a beteg folyamatosan beszélni próbál hozzánk; sokszor értelmetlen szavakat akar mondatokba helyezni. A kommunikáció sérül.

- Motoros aphasiás beteg esetén jellemző, hogy a beteg nem tudja magát kifejezni, beszéde akadozó, nem folyamatos - nyelvtani szabályokkal teli; azonban a verbális utasításokat végrehajtja, a beszédet megérti.
- Természetesen előfordul az is, hogy ez a két fajta aphasia keveredik- ezt hívjuk globális aphasiának, ilyenkor a beteg nem tud folyamatosan beszélni és a beszédet sem érti meg.
- C, Apraxia: ez egy úgynevezett akaratlagos mozgás és az összetett cselekvés végrehajtásának a zavara, mely kiváltó oka nem ügyetlenség vagy izomgyengeség. Főbb jellegzetessége, hogy a beteg ügyetlen próbálkozó mozgásokat végez; valamint az érintettek: a tárgyak és saját testrészeik között nem tudnak különbséget tenni.
- D, Agraphia: az írás képességének szerzett zavarát jelenti. Nem a kéz gyengesége vagy ügyetlensége miatt alakul ki, hanem fő kiváltó oka: az agykérgi központok és azok kapcsolatainak zavara.
- E, Alexia: -nak nevezzük az olvasás képességének szerzett zavarát.
- III. Mindennapi tevékenységek zavara: ezen életvitű tünetek együttesen a beteget a mindennapi tevékenységeiben akadályoznak. Ezek lehetnek például: tisztálkodás, munkában való aktív részvétel, étkezés, Tv bekapcsolása vagy bármilyen olyan tevékenység, ami alap esetben másnak a napi rutinjában nem okoz gondot.
- IV. A demencia nem kognitív tünetei: alapjában véve a demencia kognitív tüneteken alapszik, bár szinte mindig megjelenhetnek neuropszichiátriai tünetek is. Ebben az esetben magatartási és pszichológiai tünetek összességére kell gondolnunk. A betegnek megváltoznak az érzelmei, amit azelőtt szeretett, az mostanra érvényét veszíti; ez nagyban kihat a hangulatváltozásokra, érzékelésekre és a gondolkodásra is. A tünetek megjelenésekor az egyén olyan kihívásokkal szemben találja magát, amelyek számára már sok esetben nem egyszerűek – egyre több konfliktus veszi őket körül, konfrontálódnak másokkal, ezekben a helyzetekben többnyire konfliktussal reagálnak. Ezeknek a tünetegyütteseknek magyar megfelelője nincsen, ezért a „BPSD tünetek” kifejezést használjuk – behavioural and psychological symptoms of dementia = a demencia magatartási és pszichológiai tünetei.
- A BPSD tünetei kihatnak a demencia kimenetelére, rontják azokat; illetve szövődményekhez vezetnek. Általában a hozzátartozók sajnos csak ezeket a tüneteket veszik észre, ugyancsak jellemző ez a gondozókra is – már már akkor kerülnek gondozásba a betegek, amikor például az Alzheimer -kórban a betegség előrehaladottabb, ez már sok esetben a középsúlyos szakaszt is jelentheti.

A demencia legenyhébb formája tulajdonképpen nem más, mint egy enyhe kognitív zavar, amikor a beteg mindennapi tevékenységeit még képes ellátni segítség nélkül – ide beleértve az egyén munkáját, feladatait is; azonban itt egy enyhe memóriazavar már jelen van.

Legismertebb formája az Alzheimer-kór, de ide tartozik a keringési eredetű (vaszkuláris) demencia, a Pick-betegség, a Lewy-testes demencia, vagy például a Parkinson-kórhoz társuló demenciálódás is. Előfordul a demenciák kevert formákban történő jelentkezése is.

A demencia szakaszai:

1. szakasz: A betegség kezdetét nehezen tudjuk körül határolni, pontosan nem tudjuk megállapítani, hogy mikor kezdődik. Általában az első jelek abban mutatkoznak, hogy az egyén kicsit „szórakozottabb”, mint azelőtt, legtöbbször ez az állapot csak rövid ideig – esetleg pár hónapig van jelen. A későbbiekben a korábban már említett enyhe kognitív zavar tünetegyütteseit vehetjük észre. Az egyén hozzátartozói ezt az állapotot ráfogják valamire, például: időjárás változásra, vagy, hogy az érintett személy csak „szimplán” öregszik, feledékennyé válik. Egyes betegeknél a tevékenységek lendületének lelassulása, késztetések, esetleg hangulatzavar is intő jel lehet, ezen kívül depresszió tünetei is észrevehetőek. Kutatások bizonyítják, hogy a depresszió megjelenésével szuicid veszély is felléphet, valamint a szagélmények megváltozása. Nehéz felismerni ezeket a korai jeleket, de fontos, hogy ne hagyjuk figyelmen kívül sem.

2. szakasz: Az enyhe demencia stádiuma. Ebben a szakaszban a memóriazavar a mindennapi aktivitás fennakadásához vezet. Az egyén szellemi képességének összerendezettségére sérül, az emlékezet úgynevezett hézagjai az egyes részfeladatok során még kitölthetőek (bevásárlási listák, jegyzetek készítése, családtagok bevonása a feladatok elvégzésének megkönnyítéséhez). Az enyhe demencia stádiumában

lévő egyén a korábbi feladatait automatikusan végre tudta hajtani, ám ebben a szakaszban a rutinos feladatok elvégzésében az összpontosítási szint csökken, megjelennek kisebb hibák, pontatlanság, felületesség alakul ki. Egyre inkább jelen van a türelmetlenség is, így a feladatok elvégzésénél nagyobb erőfeszítésre van szüksége a betegnek, amely a fizikai aktivitás csökkenését is eredményezi. A napi teendőkben sok hiba keletkezik; előfordul, hogy találkozásokat – időpontokat, üzenetek átadását felejt el az illető. Ezután megjelenhetnek az első olyan feltűnő jelek: mint például: ismerős nevek tévesztése, térben és időben történő dezorientáltság, melyek sokszor nem olyan lényegesek, ám a beteg hozzátartozói, környezete; sőt maga a beteg ezt elbagatellizálja. Előfordulhatnak beszédhibák, a nyelvhelyesség feltűnő romlása, az ápoltsági szint romlása (frizura, szájhigiéne, ruházat elhanyagolása), valamint az ügyesség váratlan romlása, annak elvesztése. Ezen jelenlévő állapotok viselkedésváltozást eredményezhetnek, a részletek elégtelensége nem csak az egyénre vannak már hatással, hanem már a környezetére is. Összességében már a szociális érzékenység csökkenése is jelen van a beteg életében. A hozzátartozóknak ez jelentheti a legnagyobb terhet, hiszen a betegek önzővé, tapintatlanná válnak, ugyanakkor még önellátóak. A beteg saját magát helyezi előtérbe, mások problémái számára nem fontosak, megszűnik az együttérzés, a közös értékek ápolása sem elsődleges számukra. A betegek az amúgy egyszerű feladatok elvégzéséhez már segítséget kérnek; itt olyan feladatokra gondoljunk, amelyeket például a szellemi és fizikai állapotuk még egyértelműen lehetővé tenne. Ezzel a cselekvéssel már az egészséges hozzátartozók sejthetik, hogy gond van, betegségről van szó.

3. szakasz: A demencia középsúlyos állapota. Itt már tulajdonképpen a napi tevékenységekben már-már zavar keletkezik, a betegség fokozódik. A gyakorlatban már gondot jelent az írás, olvasás, számolás. Az azelőtt egyszerű feladatok elvégzése nem lehetséges, gondot okoz a pénzzel való bánás- bevásárlás, az autóvezetés; a mindennapi önellátó tevékenységek elvégzése is. A higiénikus étkezés, tisztálkodás, WC használata nem megfelelő, a beteg nem tudja ezen feladatokat hibátlanul elvégezni. A szellemi hanyatlásnak legfőbb jele, hogy a közelmúltra vonatkozóan is hiányos a beteg emlékezőképessége, a térben és időben való tájékozottság jóval előrehaladottabb. A középsúlyos szakaszban már megjelennek a személytévesztések, emiatt a beteg gyanakvóan áll hozzátartozóihoz, illetve bizonyos helyzetekben tévesen megvádolja őket. A mozgásbeli finom szabályozás is eltűnik, az izmok merevsége, csoszogó járás, reszketés (a Parkinson-betegség jelei) mutatkozik. Sajnos az imént említett jelek mellett mozgáskésztetések (elkóborlás, állandó pakolás), agitált magatartás, állandó nyugtalan állapot, érzelmi labilitás (például: ok nélkül megharagudnak ránk), agresszivitás, emocionális inkontinencia is jellemző. A betegségbelátás elvész, a beteg tagadja, hogy bárminemű baj lenne.; ezen kívül vizelet és székletartási inkontinencia párosul. A középsúlyos betegek ápolása nagy terhet ró a hozzátartozókra vagy akár az őket ápoló egészségügyi, szociális személyzetre. Az otthon ápoló betegek hozzátartozói között egyre gyakoribb a depresszió, a szorongás, koncentrációzavar – hisz félnek, hogy velük is ez fog történni, ők is ilyen betegek lesznek.

4. szakasz: -nak nevezzük a súlyos demencia fázisát. Ennél a szakasznál a beteg már 24 órás felügyeletre, teljes ellátásra szorul.; teljes mentális és testi leépülés következik. A beteg gondozása nagy kihívást jelent a család részére, ez esetben már a bentlakásos szociális – egészségügyi intézményben lenne helye az egyénnek. Sajnos Magyarországon a bentlakásos intézményekben szinte mindenhol várólista van. A súlyos demens beteg kommunikációja elégtelen –érthetetlen, a beszéde beszűkül, mondattöredékek, szavak ismételtetése korlátozódik, néha kiabálás, jajgatás formájában. A mozgások céltalanok, ismétlődőek – legtöbbször segítséggel képesek a helyváltoztatásra, rendszerint a spontán tevékenységek minimalizálódnak. Sokszor előfordul, hogy a beteg sem éhségérzetet, szomjúságot sem jelez. A legmegterhelőbb szakasz, hisz a betegek halálozásának nagy százaléka rendszerint valamilyen külső tényező (például: felfekvés, fertőzés) miatt következik be.

A demencia és a társadalom

A demencia ma egy olyan betegségnek számít, amit nem szívesen emlegetünk a körülöttünk lévő embereknek, nem beszélünk róla, ha nem kell. Attól, hogy próbálunk elsiklani ennek a betegségnek a tudomásulvétele fölött, vagy éppen nem beszélünk róla, tagadjuk a létezését – mégis körbevesz minket és létezik. Nagyon nehéz azt mondani mások előtt, hogy „Igen, az édesanyám vagy édesapám demens beteg”. A demencia sokak számára előítéleteket generál, hiszen a társadalom nagy százaléka nincs

tisztában magával a demenciával, mint betegséggel. Sokak a demencia hallatán a demens beteget egy pszichiátriai beteggel azonosítják, ami miatt stigmatizálunk, és segítség helyett az elutasítás, a lekezelő bánásmód és a rosszindulat találkozási pontja fog körülvenni minket. A rengeteg családi veszekedés, a munkahelyi stressz, az alkoholizmus – droghasználat is választ adhat erre a társadalmi helyzetre. A legfőbb problémát véleményem szerint az okozza, hogy a mai társadalom nincs felkészülve magára a demenciára, nem fogadják el a demenciát, mint létező kórképet; ami arra készteti a demenciában élőket, hogy maguk sem merik felvállalni betegségüket. A félelem a stigmatizálástól kialakít a demenciával élő emberekben egyfajta természetes önizolációt a társadalomból. Ma már lassacskán egyre több internetes fórum, könyv foglalkozik a demenciával – ezek segíthetnek a demencia feldolgozásában és elfogadásában; valamint az együttélés megkönnyebbítésében. Ennek ellenére úgy gondolom: még mindig társadalmi szintű problémáról beszélhetünk, hiszen a tájékoztatás hiánya nagyon nagy problémát jelent.

Természetesen a segítségre szoruló demens betegek ellátását Magyarországon is törvények teszik lehetővé.

Magyarországon az alapvető jogokat Magyarország Alaptörvénye szabályozza, melyből különösen hangsúlyos az emberi méltósághoz való jog. Nagyon fontos még az Egészségügyi törvényben² rögzített általános betegjogon túl, az egészségügyi ellátáshoz való jog, a kapcsolattartás joga, a gyógyintézet elhagyásának joga, a tájékoztatáshoz való jog, az ellátás visszautasításának joga, az egészségügyi dokumentáció megismerésének joga, az orvosi titoktartáshoz való jog. Tulajdonképpen a személyiségünk valódi védelmének érdekében figyelniünk kell a méltósághoz való jogunkhoz, legfőbb célunk ennek deklarálása.

Mit tehetünk a demencia ellen?

Tulajdonképpen az első és legfontosabb, amit tehetünk: az egészségünk megőrzése. Számos olyan tényező van, ami nagyban befolyásolja a demencia kialakulását, ám mégis kijelenthetem, hogy az egészséges életmód már egyfajta prevenciót jelenthet a demencia kialakulásában. Nyilván rengeteg olyan dolog is befolyásolhatja a szellemi hanyatlásunkat, melyeken nem tudunk változtatni (ez lehet genetikai hajlam, kor, Down- szindróma stb.), de mégis tehetünk valamit az ellen, hogy ezt a folyamatot lassítsuk.

A rendszeres testmozgás nem csak a fizikai egészségünkre van jótékony hatással, hanem a szellemi állapotunkra is. A szervezet pozitívan reagál minden testmozgás alkalmával, mivel a testmozgás kedvező hatást gyakorol a keringésre, így biztosíthatjuk az idegsejtek jobb oxigénellátását, ezáltal lassabb az idegsejtek kimerülésének kockázata, tehát működésük megfelelővé válik. A rendszeres testmozgással megelőzhető az elhízás, a magas vérnyomás, és a koleszterinszintet is javítja.

A fizikai aktivitás – testmozgás – mellett nagyon fontos a szellemi aktivitásunk megőrzése. A rendszeres „agytorna” késlelteti a betegség kialakulását. Ezek lehetnek például: olvasás, rejtvényfejtés, memóriajátékok, társasjátékok, nyelvtanulás stb. Fontos, hogy olyasfajta szellemi tevékenységet válasszunk, mely fokozott szellemi koncentrációt igényel.

A helyes táplálkozás csökkenti a demencia kialakulását. Fogyasszunk sok gyümölcsöt, zöldséget, halat – kövessük a mediterrán étrendet- telítetlen zsírsavakban és antioxidánsokban gazdag ételeket preferáljunk. Idős korban ajánlott plusz vitaminokat fogyasztani, ezek hiányát tabletták formájában is pótolhatjuk. Itt elsősorban C, D, E-vitaminokra gondolok. A megfelelő folyadékbevitel hatással van a szellemi, és testi épségünkre.

Kerüljük a cukros, zsíros ételeket, csökkentsük minimálisra az alkoholfogyasztást és mozogjunk minél többet! A dohányzás is rizikófaktor a demencia esetében.

A fent említettek figyelembevétele kulcsfontosságú, hiszen, ha már fiatal korunkban odafigyelünk magunkra, egészséges életmódot élünk, ez később hatással lesz a szellemi épségünkre. A demencia ma nagyon nagy szerepet ró a társadalomra és az egészségügyi ellátásra, hiszen a prevenció egy része a mi kezünkben van.

Sok esetben a nappali ellátásba érkező személyek már az intézményi elhelyezésen is gondolkodnak. Minden esetben ilyenkor ajánlani szoktam, hogy igen, járjanak utána, adják be a szükséges dokumentációkat, mivel sajnos országos szinten mindenhol várólista van. A dokumentumok beadását követően a nappali ellátáson kívül a házi segítségnyújtás adhat számukra még plusz segítséget, hiszen

például egy mozgásában korlátozott idős személy már kevésbé tudja magát egyedül ellátni, itt gondolok például a fürdetésre, gyógyszerek adagolására stb. – ezért is jelenthet a bentlakásos intézményi elhelyezés előtt egy átmeneti segítséget a házi segítségnyújtás. Nyilván minden esetben az a célunk, hogy az idősek az egészségi állapotuknak megfelelően legyenek ellátva, valamint a kiegyensúlyozott napi rutin kialakításában segítsük őket.

A gyakorló szakemberek álláspontja szerint, azok az idősek, akik családtagjaikkal, valamilyen hozzátartozójukkal együtt élnek, kevésbé magányosak és pozitívabban vélekednek az élet értelméről, mint azok az idősek, akik egyedül élnek egy háztartásban, vagy családtagjaikkal nem tartják a kapcsolatot. Az élet kihívásai minden téren jelen vannak az életünkben. Ma a demencia szempontjából a legfontosabb a személyközpontú ellátás. A személyiségünk a kor előrehaladtával változik, ami természetesen egy normális folyamat. Minden kornak megvan a maga előnye és hátránya.

Azok az idősek, akik családtagjaikkal, valamilyen hozzátartozójukkal élnek, kevésbé magányosak és pozitívabban vélekednek az élet értelméről, mint azok az idősek, akik egyedül élnek egy háztartásban, vagy családtagjaikkal nem tartják a kapcsolatot. Ma a demencia szempontjából a legfontosabb a személyközpontú ellátás. A személyiségünk a kor előrehaladtával változik, ami természetesen egy normális folyamat. Minden kornak megvan a maga előnye és hátránya. Tulajdonképpen Erik H. Erickson identitásmodellje is arra az álláspontra alapoz, mely szerint az embernek különböző életszakaszai vannak más -és más kihívásokkal, és ezeket a feladatokat a fejlődési szakaszainkban is meg kell, hogy oldjuk, és fontos, hogy az esetlegesen felmerülő veszélyeket elkerüljük. Erikson szerint ezek a folyamatok bármikor megtörténhetnek az életünk során, de ezeket a fázisokat azért emeli ki, mert minden szakasznak megvannak a maga krízisei, kihívásai; melyek leküzdése a célunk. A demencia is ilyen, nem válogat, és csak jön egy meghatározott életciklusunkban és célba talál. Merjünk a kríziseinkkel szembe nézni, és ne szégyelljük ezeket!

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a városban élő demens lakosok feltérképezése, a családtagok megfelelő felvilágosítása támogatása	a szociális intézmények szakembereinek tájékoztatása előadások folyamatos szervezése
az idősek körében kiemelt figyelmet kell fordítani az egészségmegőrzésre	szűrőprogramok szervezése, a korcsoportnak megfelelő mozgási lehetőség gyógytornásszal önkormányzati költségvetés, vagy pályázati forrás
az önálló életvitel megvalósítása idős korban	a civil szervezetek segítségével az idős személyek mindennapjainak segítése önkormányzati támogatással
generációk közötti szakadék	a fiatalabb generációk bevonása az idősek mindennapjaiba közös programok

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy az, aki tartósan vagy részlegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással –illetve ezek bármilyen halmozódásával –él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja (2013. évi LXII.tv.)

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A 2022. évi népszámlálás adatai szerint Magyarországon a fogyatékos személyek 16,2%-a valamilyen speciális általános iskolában végezte tanulmányait. Az általános iskolánál magasabb fokú végzettséggel általában a mozgássérültek rendelkeznek, ennél kisebb arányban a vakok és a hallássérültek, az értelmi fogyatékos tanulók pedig ebből szinte teljesen kirekesztődnek. A fogyatékos személyek iskolai végzettsége összességében alacsonyabb, mint a népesség egészéé. A népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 32%-a nem fejezte be az általános iskolát, s befejezett alapkú iskolázottsággal csak 39%-uk rendelkezett.

Szakképesítéssel, illetve érettségivel 25%-uk rendelkezik, míg egyetemi, főiskolai végzettsége a fogyatékos személyek 5%-ának van.

A magyarországi oktatáskutatók véleménye szerint a hátrányos helyzetű gyermekek később is kisebb eséllyel maradnak bent az alapkú oktatásban, majd kerülnek be a közép- és felsőoktatásba. A roma fiataloknak csak kevesebb, mint 5 százaléka tesz érettségi vizsgát, s munkaerő-piaci esélyeiket ez jelentősen korlátozza. Viszonylag magas a hátrányos helyzetű rétegek iskolai lemorzsolódása, és az átlagosnál gyengébb tanulmányi teljesítményük is.

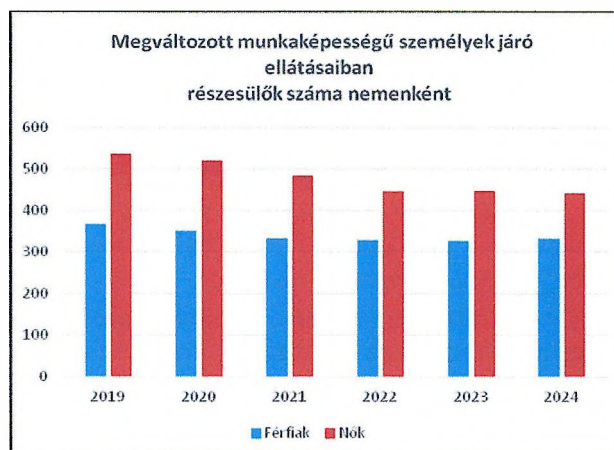
Nemzetközi összehasonlításban alacsony a fogyatékkal élő fiatalok körében az integrált oktatásban résztvevők aránya.

Dunaújvárosban a fogyatékkal élők számára az oktatási/nevelési intézményi struktúra nagyon jól megoldott, az általános iskolai akadálymentesítés tekintetében van még tennivaló, hogy az akadálymentesítés komplex legyen.

A városban bárminemű fogyatékkal élő gyermek speciális ellátása, tanítása teljes mértékben államilag finanszírozottan biztosított. A nappali ellátásban azonban nagy gondot jelent a kis létszámú férőhely. Éppen ezért megoldást kell találni a férőhelyek bővítésének lehetőségére, mely azonban kormányzati hatáskör, és majdnem 10 éve nincs kiírva ilyen pályázat.

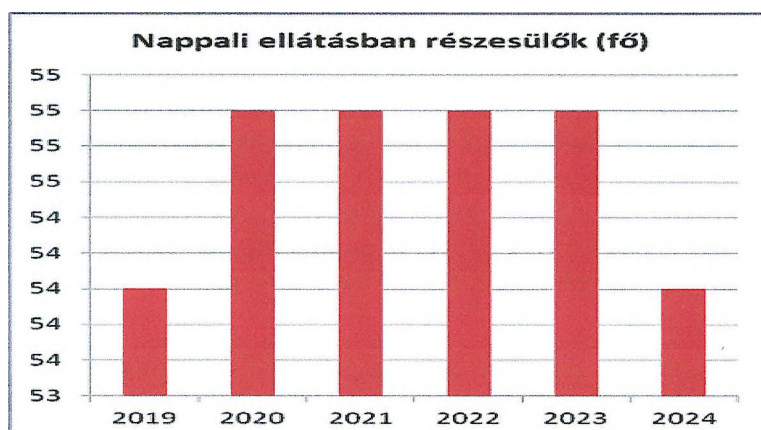
7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2019	366	536	902
2020	351	519	870
2021	332	483	815
2022	327	445	772
2023	326	447	773
2024	333	442	775

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2019	54
2020	55
2021	55
2022	55
2023	55
2024	54

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága,. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékkal élők esetében a foglalkoztatás egyik legnagyobb problematikája, hogy az akadálymentesítés csak részleges a városban, bár kétségtelen tény, hogy több helyen megoldott az akadálymentes közlekedés. Ennek hiányában egy mozgássérült nehezen jut el a munkahelyéig. Nagyon fontos lenne, hogy a mozgáskorlátozottak értékkeremtő munkát tudjanak végezni egy olyan

munkahelyen, ahol akár csak az illemhely látogatása sem ütközik nehézségekbe, tehát minden használatba kerülő helyiség akadálymentesítettsége biztosított.

A városban nincs civil foglalkoztató, aki a fogyatékkal élőknek munkalehetőséget biztosít, azonban néhány cég igen, sőt van, aki kifejezetten megváltozott munkaképességűeket alkalmaz.

A fogyatékkal élők foglalkoztatását tekintve nagyon jó megoldás lenne egy olyan civil szervezet vagy cég jelenléte a városban, amely csoportosan foglalkoztatja őket. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a fogyatékkal élők foglalkoztatása elsősorban a kapcsolati tőke függvénye, ennek hiányában a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nem könnyű.

A látás sérülteket gyakran alkalmazzák az egészségügyben, mint gyógymasször, de más munkakörökben is. A fogyatékkal élőknek lehetőséget nyújt az önkéntes munkavállalás lehetősége, melynek kiszélesítése fontos feladat.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Dunaújvárosban a fogyatékkal rendelkező emberek számára megfelelő munkalehetőségről nincs információnk Eseti jelleggel, pályázatok segítségével, a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával való együttműködéssel lehetséges mielőbbi megoldás a problémára

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az önkormányzatnak nincs tudomása, és nem rendelkezik a foglalkoztatás területén a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó semmilyen adattal.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A fogyatékos emberek munkavállalási lehetőségeit egyértelműen befolyásolja az össznépszerűsége alacsonyabb iskolai végzettség. A fogyatékos emberek közül nagyobb az aránya azoknak, akik rövidebb, illetve kötetlen munkaidőben dolgoznak.

Az önálló életvitelt támogató 2 intézmény működik a városban: a Máltai Szeretetszolgálat és a Jószolgálati Otthon.

Segítséget nyújtottunk a „Mindannyian Mások Vagyunk” Értelmi és Halmazottan Értelmi Sérültek Egyesületének az „Ez Vagyok Én” kiállítás megrendezéséhez. A kiállításra nagyon sok szép munka (kézimunka, falfaragás, festmény, rajz, stb.) érkezett, melyek alkotói már nem csak az országban élő fogyatékos társadalom tagjai.

Már hagyomány a karácsonyi ünnepség megrendezése, ahol a résztvevő fiatalok és családjaik szociális és mentális helyzete a legkritikább esetben engedi meg, hogy együtt részt vehessenek bárhol valamilyen közös ünnepségen. Ezek a fiatalok felszabadultan tudnak szórakozni az ünnepségen, élvezik annak minden percét. Az Ünnepség elérte célját, hogy a közös karácsonyon résztvevő családok egymással megismerkedjenek, gondolatokat, tapasztalatokat cseréljenek. Az egymás iránti toleranciának, egymás elfogadásának, egymás élete jobbítási, könnyebbítési szándékával rendezik meg minden évben ezt az ünnepséget.

Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy rendezvényeinken jelen legyenek a sérült emberek mellett az egészséges emberek is. Hiszen a mai világban csak most kezd kialakulni az emberek közötti tolerancia

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A helyi önkormányzat rendeletében számos támogatási formát jelöl meg, és biztosít a fogyatékkal élők számára.

Fogyatékkal élők szociális ellátása:

- Étkeztetést, házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő Egyesített Szociális Intézmény és Árpád-házi Szent Erzsébet Idősek Otthona (Dunaújváros, Duna sor 15.) intézmény nyújt. Az étkeztetés és házi

segítségnyújtás két telephelyen működik: a Dunaújváros, Batsányi u. 15/a. és a Dunaújváros Magyar út 32. szám alatt. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a Batsányi u. 15/a. szám alatti telephelyen lehet kérelmezni.

- Családsegítést Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő Útkeresés Segítő Szolgálat (Dunaújváros, Bartók B. út 6/b.) működtet.
- Támogató szolgáltatást a városban a Jószolgálati Otthon Közalapítvány (Dunaújváros, Liget köz 6.) és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat (Dunaújváros, Kőrös u. 13. fsz. 7.) működtet.
- Értelmi fogyatékos személyek részére nappali ellátás, átmeneti otthoni valamint ápolást, gondozást nyújtó intézmény Dunaújvárosban a Jószolgálati Otthon Közalapítvány fenntartásában működik, a nappali ellátás a Liget köz 6. szám alatt, az átmeneti otthon és az ápoló-gondozó otthon a Bercsényi u. 5/a. szám alatti telephelyen.
- A nappali ellátásban részesülők között vannak, akiknek értelmi fogyatékoságuk mellett mozgás, hallás, vagy látás fogyatékoságuk is van, illetve autista, a bentlakásos ellátásban részesülők között is vannak halmozottan sérült emberek.
- A városban fogyatékkal élő gyermekek ellátását a Bölcsődék Igazgatósága Dunaújváros (Dunaújváros, Bólyai u. 2.) intézmény Hétszínvirág tagintézménye (Dunaújváros, Barátság útja 1.) biztosítja, a Dunaújvárosi Óvoda a fogyatékos gyermekek ellátását integráltan biztosítja. Az értelmi fogyatékos gyermekek iskolai oktatását, nevelését a Móra Ferenc Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Logopédiai Intézet és Nevelési Tanácsadó Intézet (Dunaújváros, Fáy A. u. 14.) látja el, más fogyatékkal élő gyermek esetében a többi általános iskola integrált oktatást biztosít.

Jószolgálati Otthon Közalapítvány

A közalapítvány a fogyatékos személyek nappali ellátásával, tartós elhelyezésével, ápolásával, gondozásával foglalkozik.

Fogyatékos személyek nappali ellátása, támogató szolgáltatás:

Csalásban élő értelmi, érzékszervi és mozgásukban sérült emberek számára nappali ellátás keretében biztosítanak fejlesztő és szinten tartó foglalkozásokat, testmozgást (pl. úszást), munkaterápiás foglalkozásokat, szabadidős programokat, továbbá napi háromszori étkezést. Ezáltal a családok számára lehetőség nyílik munkavégzésre, társadalmi szerepvállalásra.

Támogató szolgáltatás keretében fogyatékossgal élő személyek számára biztosítanak szállítási szolgáltatást, személyes segítséget az életviteli, életfenntartási, személyi higiéniai szükségletek kielégítésében információadást, mentális gondozást.

A munkatársak magas szintű szakmai munkát végeznek és gondoskodnak az ellátást igénybe vevő személyek emberi és állampolgári jogainak érvényesítéséről.

Az épületek akadálymentesek, infrastrukturális felszereltségük az előírásoknak megfelelő.

A szolgáltatások dunaújvárosi lakosok számára elérhetők, de a nappali ellátást az önkormányzat jóváhagyásával más településen élő fogyatékos személy is igénybe veheti.

Fogyatékos személyek tartós elhelyezése, ápolása, gondozása:

Önellátásra nem, vagy csak részben képes fogyatékos személyek számára biztosít az intézmény tartós elhelyezést, ápolást, gondozást.

Tartósan 38 fő elhelyezésére van lehetőség. Párok fogadására is van mód.

Jól felszerelt otthonos környezetben, személyre szabott ápolással, gondozással segítséget nyújtanak a lakók egészségi és mentális állapotának megőrzésében, lehetséges fejlesztésében, támogatva őket a minél önállóbb életvitelben is.

Az ellátás keretében napi négyeszi étkezést és orvosi, szakorvosi ellátást is biztosítanak.

Az épületek akadálymentesek, infrastrukturális felszereltségük az előírásoknak megfelelő.

A szobák négy, illetve háromágyasak, előtérrel, beépített szekrényekkel és két szobára jutó zuhanyozó, mosdó, WC blokkal felszereltek. Társalgó és tanuló szoba is található az intézményben.

Magyar Mentőszolgálat Alapítvány Hajléktalan Ellátó Centrum

A Magyar Mentőszolgálat Alapítvány 2005. óta foglalkozik hátrányos helyzetű, lakhatási és egyéb krízishelyzetben lévő rászoruló emberekkel. Az alapítvány Utcai Szociális Szolgálat 2 fő főállású utcai szociális munkással 2005-től 2015-ig látta el Dunaújváros Megyei Jogú Város területén az utcai szociális munka feladatait. Ügyfelei tartózkodási helyei a város különböző területein voltak megtalálhatóak: a Duna-parti, a környező erdőkben vagy parkokban felhúzott sátrakban, csatornaaknában, kukatárolókban, lépcsőházakban, pincékben, bérelt fűthető vagy nem fűthető garázsokban, a város külterületén található rossz állapotban lévő hétfégi házakban, átmeneti megoldást nyújtó szívésségből biztosított lakóhelyeken.

Az utcai hajléktalanság reménytelen és kilátástalan helyzetéből való kiút érdekében az alapítvány több szociális intézményt nyitott Dunaújvárosban. 2009-ben a Dunaújváros, Papírgyári út 11-ben 100 férőhelyes hajléktalan személyek nappali melegedőjét, 80 férőhelyes éjjeli menedékhelyét, illetve egy 70 férőhelyes hajléktalanok átmeneti szállását. E szolgáltatások új telephelyeként a Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján 2018. 01. 01-től kibővítette a Dunaújváros, Kandó Kálmán tér 4. szám alatti Hajléktalan Ellátó Centrum ellátásaival, ahol egy 30 férőhelyes hajléktalan személyek nappali melegedője, egy 45 férőhelyes éjjeli menedékhely, illetve egy 29 férőhelyes hajléktalanok átmeneti szállása található.

A hajléktalanná vált emberek életminőségének nagyfokú romlása, egészségi állapotának folyamatos leépülése, az időjárás viszonyosságainak való kiszolgáltatottsága, a fizikai, mentális, érzelmi gyengesége, a társadalmi és társas kapcsolatok leépülése, nagyfokú beszűkülése nehezen kezelhető összetett krízishelyzetet eredményez. Ezzel együtt ugyanakkor elmondható, hogy a több mint egy évtizedes munka és Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatával lévő szoros partneri együttműködésnek köszönhetően 2018-2019-ben a Dunaújvárosban lévő hajléktalansággal sújtott vagy annak peremére szorult embertársaink intézményes keretek közötti ellátása és ezzel együtt háziorvosi ellátása nagyrészt megoldható feladattá válhat.

Hajléktalanok Nappali Melegedője

A szociális alapszolgáltatások keretében segítséget nyújt a hajléktalanná vált vagy a hajléktalanság veszélyzónájában élő személyek életviteléhez. A nappali melegedő lehetőséget biztosít a hajléktalan személyek részére a közösségi együttlétre, a pihenésre, a személyi tisztálkodásra, a ruházat tisztítására, az étel melegítésére, tállására és elfogyasztására.

Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye

Szociális szakosított ellátási formák keretében este, illetve éjszaka legalább napi tizennégy órát tart nyitva. Az éjjeli menedékhely biztosítja az éjszakai pihenésre, a személyi tisztálkodásra, az étel melegítésére, étkezésre, a betegek elkülönítésére, a közösségi együttlétre szolgáló helyiségeket. Egy lakószobában legfeljebb húsz személy helyezhető el, és nem szükséges ágynemű biztosítása. A berendezési tárgyak könnyen tisztíthatóak, illetve fertőtleníthetőek, tizenöt ellátottra legalább egy zuhanyzó és nemenkénti illemhely jut, a fűtés, világítás és a meleg vízzel való ellátás folyamatosan biztosított. Ezen túlmenően az intézmény biztosítja az ellátást igénybe vevő tisztálkodásához szükséges textíliát, személyes ruházatának tisztításához szükséges feltételeket, személyes használati tárgyainak biztonságos megőrzését, részére nyújtandó elsősegélyhez szükséges felszerelést. **Az éjjeli menedékhely nem kötelező feladatként legalább napi négy órában szociális munkás alkalmazásával szociális munkát végez.** A szociális munka körébe tartozik különösen a szociális információk biztosítása, az ellátást igénybe vevő jogosultságaira vonatkozó tanácsadás.

Hajléktalanok Átmeneti Szállása

Biztosítja az éjszakai pihenésre, a személyi tisztálkodásra, az étel melegítésére, étkezésre, a betegek elkülönítésére, a közösségi együttlétre szolgáló helyiségeket. Egy lakószobában legfeljebb tizenöt

személy helyezhető el, a berendezési tárgyak könnyen tisztíthatók, illetve fertőtleníthetők, tizenöt ellátottra legalább egy zuhanyzó és nemenkénti illemhely és a lakószobában egy ellátottra legalább négy négyzetméter nagyságú lakóterület kell, hogy jusson. A fűtés, világítás és a meleg vízzel való ellátás folyamatosan biztosított. Biztosítja az ellátást igénybe vevő ágyneműjét, tisztálkodásához szükséges textíliát, személyes ruházatának tisztításához szükséges feltételeket, személyes használati tárgyainak biztonságos megőrzését, részére nyújtandó elsősegélyhez szükséges felszerelését. Az átmeneti szállás nyitva tartása gondozási tevékenységének megfelelően napi 24 óra. A szociális és mentális gondozás körébe tartozik különösen az egyéni esetkezelés, szociális csoportmunka, közösségi szociális munka az átmeneti szállóról történő továbblépéshez nyújtott személyre szabott segítség, az intézményen belüli közösségi élet szervezése, a szocioterápia, a családi és társadalmi kapcsolatok ápolásának segítése, a hivatalos ügyek intézésének segítése.

Utcai szociális munka

Dunaújvárosban 2015-től az utcai szociális munkát az intézmény együttműködő partnere, a Fidelis&Altus Nonprofit Kft. látja el. Az utcai szociális szolgálat célja az intézményesült ellátásból kiszorult, vagy az azzal szemben bizalmatlan, az utcán, közterületen, nem lakás céljára szolgáló helyiségben életvitelszerűen tartózkodó egyének, csoportok szociális és mentális segítése, elsődleges feladata az életmentés, megelőzés, integrálás. Tevékenységének fő iránya a Magyar Mentőszolgálat Alapítvány háttérintézményeire való támaszkodás lehetőségeit kihasználva a lakhatásukat veszített, hajléktalanná vált emberek gyors és hatékony felderítése, segítése, megfelelő elhelyezést biztosító intézménybe juttatása, a tartós utcai fedél nélküli hajléktalanság megelőzése, illetve kezelése.

Útkeresés Segítő Szolgálat

Az Útkeresés Segítő Szolgálat az önkormányzat integrált szociális intézménye. Az intézmény családsegítés keretében mindig kiemelt figyelmet fordított a településen alacsony jövedelemből élő idősekre, nyugdíjasokra. A szolgálat 2006. óta áll szerződéses kapcsolatban a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel. Szerződés keretében történik az országban felhalmozódó élelmiszer-feleslegek eljuttatása az arra rászorulókhhoz. A programban dolgozó szociális munkások kiemelten juttatnak adományokat a kisnyugdíjasoknak, az egyedül élő alacsony nyugdíjból gazdálkodóknak.

A létminimum alatt, vagy annak közelében élő természetes személyek (munkanélküliek, hajléktalanok, idősek, hátrányos helyzetűek), illetve családok részére az élelmiszerbank azon élelmiszereket, melyeket gyűjtött vagy kapott, a szétszétosztásban vele együttműködő szervezeteknek ingyenesen adja át.

Az élelmiszerbank az elosztás során az egyenletes és méltányos elosztás elveit követi.

A szolgálat a részére lejtuttatott élelmiszereket közvetlenül csomag vagy étkeztetés formájában juttatja el a legrászorulóbb személyeknek. Az élelmiszerek szétszétosztása során törekednek az egyenlő bánásmódra.

A kiosztás nyomon követhetősége érdekében a Szolgálat nyilvántartást vezet az élelmiszerek kiosztásáról.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A városban az egészségügyi és rehabilitációs ellátások széleskörű elérhetősége biztosított. (szakrendelések –akadálymentesített szakrendelő). A Szent Pantaleon Kórház és a városi egészségfejlesztési Iroda ellátja a hozzá fordulókat.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettség;

Dunaújvárosban a középületek jelentős hányadánál csak részben megoldott az akadálymentesítés. Ha rendelkeznek is, megfelelő technológiával, gyakorlat hiányában nem képesek a felmerülő igény jelentkezésekor használni azokat. Az önkormányzat a saját és a pályázatok által lehetővé vált új beruházások esetében is törekszik az épületek akadálymentesítésnek megoldására.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat kiemelt célja, hogy az egészségügyi, szociális intézményeken, kívül a település valamennyi középülete setében az akadálymentesítés megoldásra kerüljön.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A célok azonosak a fenti pontban említettekkel.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

2023. év végén jelezte a helyi közlekedési vállalat, hogy több süllyesztett padlós autóbust helyeznek üzembe a közel jövőben, ezzel is segítve a mozgáskorlátozottak helyi közlekedését.

A településen pályázati forrásból megvalósuló teljes kerékpárút hálózat kivitelezési munkálatai során elvégzik az akadálymentesítést a teljes útszakaszon.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Segítséget nyújtottunk a „Mindannyian Mások Vagyunk” Értelmi és Halmozottan Értelmi Sérültek Egyesületének az „Ez Vagyok Én” kiállítás megrendezéséhez. A kiállításhoz nagyon sok szép munka (kézimunka, fafaragás, festmény, rajz, stb.) érkezett, melyek alkotói már nem csak az országban élő fogyatékos társadalom tagjai.

Már hagyomány a karácsonyi ünnepség megrendezése, ahol a résztvevő fiatalok és családjaik szociális és mentális helyzete a legkritikább esetben engedi meg, hogy együtt részt vehessenek bárhol valamilyen közös ünnepségen. Ezek a fiatalok felszabadultan tudnak szórakozni az ünnepségen, élvezik annak minden percét. Az Ünnepség elérte célját, hogy a közös karácsonyon résztvevő családok egymással megismerkedjenek, gondolatokat, tapasztalatokat cseréljenek. Az egymás iránti toleranciának, egymás elfogadásának, egymás élete jobbítási, könnyebbítési szándékával rendezik meg minden évben ezt az ünnepséget.

7.5 A fogyatékossgal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékossgal élők segítésére vonatkozó számos jó kezdeményezés született az önkormányzat által működtetett intézmények, szociális segítők és civilszervezetek segítségével. Az önkormányzat nagy súlyt fektet a közintézmények akadálymentesítésére. Az elmúlt öt évben számos középület akadálymentesítése valósult meg pályázati forrásból. Az építetők nemcsak a szakmai előírásoknak kívánt eleget tenni, hanem az érintettek véleményét is kikérte a megvalósuló beruházások kivitelezésénél.

Az önkormányzat a helyi közlekedés szervezésénél fokozott figyelmet fordít olyan tömegközlekedési eszközök beszerzésére, amelyek lehetővé teszik a mozgáskorlátozottak, egyéb

fogyatékkal élők közlekedését. A közlekedési lámpák, okos zebrák elhelyezése, fény, hangjelzéssel való ellátása folyamatos.

Jelentős probléma forrása lehet, ha az akadálymentesített középületekben az e célt szolgáló eszközök, vagy épületi elemek, nem a célnak megfelelően töltik be funkciójukat - I a kialakított rámpák, ajtók nem, vagy nem jól működnek - ezért szükséges a működésük folyamatos ellenőrzésük, és a szükségessé vált javítások elvégzése.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a középületek teljes körű akadálymentesítése	az önkormányzati beruházások során biztosítani a költségvetés terhére a teljes körű akadálymentesítést (siketek, vakok, mozgáskorlátozottak)
a fogyatékkal élők megfelelő munkahely hiányában szociális támogatásra szorúlnak	a helyi munkaerő-piac frissítése rehab., foglalkoztatással
a társadalom nem ismeri megfelelő mélységgel a fogyatékosok problémáit	érzékenyítő programok lebonyolítása, rendezvények megszervezése

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a közösségi közlekedés nem akadálymentesített	olyan közlekedési eszközök beszerzése, amelyek alkalmasak a fogyatékkal élők utaztatására is
középületek nem teljes mértékben akadálymentesítettek	az önkormányzati projektek esetében költségvetés pályázat terhére
a településen a szociális intézmények férőhelyei nem elégségesek	férőhely szám bővítése pályázatok útján
a helyi civil szervezetek működési feltételeinek biztosítása	önkormányzati támogatás
kevés a mozgáskorlátozott segítő	adatbázist szükséges létrehozni a mozgáskorlátozottak segítségnyújtásának megszervezésére

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Idősügyi Tanács

Az idősök tiszteletének, megbecsülésének és biztonságának elősegítése, valamint szükségleteik feltárása, javaslataik összegyűjtése és figyelembevétele, továbbá az időskorúak és az önkormányzat közötti kommunikáció elősegítése érdekében 2017 októberében városunkban is megalakult az Idősügyi Tanács, mely egy konzultatív, véleményező, javaslattevő munkacsoport. A tanács tagjai a városban működő időskori és nyugdíjas egyesületek, az egyházak és az ESZI képviselői. A tanács elnöke az önkormányzat idősügyi tanácsnoka.

A Covid világjárvány utáni apátia után, az Idősügyi Tanácsban bekövetkező tisztújítást követően, az új idősügyi tanácsnok vezetésével kezdte meg a munkát. Új tagként lépett a szervezetbe a Vasas Nyugdíjas Szakszervezet, a PDSZ Nyugdíjas Csoport, és a Pentele Baráti Kör Egyesület. A Tanács tervbe vette az Ügyrendjének aktualizálását, a városi 50 éves házaspárok köszöntésének kezdeményezését, a "Hagyd otthon az unokád" rendezvény 2026 évi megrendezésének kezdeményezését, lélekharang elhelyezésének kezdeményezését a temetőben. A Tanács örömmel lát tagjai sorában minden, olyan szervezetet, közösséget, akik támogatják a korosztály érdekvédelmi, kulturális, közösségi képviseletét.

A települési önkormányzat és a civil szervezetek

A szociális szférához tartozó civil szervezetek: értelmi és halmozottan sérült emberek "Mindannyian Mások Vagyunk" Egyesülete

Nagycsaládosok Egyesülete,

Vakok és Gyengénlátók dunaújvárosi csoportja

Mozgáskorlátozottak "Együtt Egymásért" Egyesülete,

Siketek és Nagyothallók SINOSZ helyi szervezete

Esőemberek Szüleinek Dunaújvárosi Egyesülete

A dunaújvárosi fiatalok szabadidős programjainak szervezésében, életkori sajátosságaiból fakadó problémáik kezelésében az alábbi szervezetek nyújtanak segítséget:

További programok szervezésével foglalkozik a Munkásművelődési Központ, az Intercisa Múzeum;

- Dunaújvárosi Egyetem Hallgatói Önkormányzata: selmeci hagyományok, szakestek, önképző körök, egyetemi napok;

- Természetesen az oktatási intézmények is élen járnak a szervezésben, de elsősorban saját tanulóik, hallgatóik számára.

- Dunaiferr Ifjúsági Szervezet: kirándulások, sport- és kulturális programok szervezése;

- Regionális Népfőiskola szervezésében programok

A problémás fiatalok gondozásában, mentális megerősítésében az **Egészségmegőrzési Központ** munkatársai végeznek kiemelkedő munkát.

A gyermekjóléti és oktatási intézmények többsége már a korábbi években létrehozta alapítványát, közalapítványát, mely az alapító okiratokban megfogalmazott céloknak megfelelően támogatják az egyes intézményeket alapfeladataik ellátásában.

Dunaújvárosi Református Egyházközség és az idősök csoportja

Gyülekezetükben évek óta működik egy idős csoport, akik heti rendszerességgel találkoznak gyülekezetük belvárosi otthonában.

Az alkalmak áhítattal kezdődnek, majd beszélgetéssel folytatódnak. Rendszeresen olvasnak egy-egy érdekes cikket, ami foglalkoztatja őket: család, egészség, kultúra témakörben. Olvasnak verseket, irodalmi műveket. A beszélgetések során szóba kerülnek az élet örömei, gondjai. Így lehet lelki, mentális vagy valamilyen gyakorlati segítséget nyújtani nekik. Fontos terület a vigasztalás, a magánnyal szembeni erősítés. Szintén fontos terület számukra a biztonság, hogy ne engedjenek be idegent, vigyázzanak értékeikre. Elengedhetetlen az egészség-betegség kérdése: orvoshoz, szakellátásra irányítás. A csoport többsége betöltötte a 70. életévét.

Dunaújváros-Kisapostag Társult Evangélikus Egyházközség és az idősök csoportja

Dunaújvárosban rendszeres látogatások alkalmával keresik fel idős testvéreiket. Aki kórházba kerül és jelzi, rögtön felkeresik. A városban hetente van nyugdíjas bibliaóra, ahol szintén az idősök lelki gondozása áll a középpontban. Ezen alkalmak kiterjednek a régióra is, leginkább Kisapostagra. A városban a József Otthonban rendszeresen tartanak a fogyatékkal élők számára énekes-játékos bibliaórákat, foglalkozásokat. Évente többször, különösen karácsony előtt az Evangélikus Egyház és a Dunaújvárosi Evangélikus Centrumért Alapítvány segítségével idős testvéreiket felkeresik és rászorultsági alapon karácsonyi segélyben, anyagi támogatásban részesítik őket. Az esztendő során számos szeretetvendégséget szerveznek idős testvéreik számára, ahol az ő örömeikkel és nehézségeikkel foglalkoznak. Autóbuszos kirándulásokkal, múzeumlátogatásokkal igyekeznek a nyugdíjasok számára további lehetőségeket biztosítani szépkorú életük minőségének megőrzéséhez. Az országos egyház szervezésében ingyenes továbbképzéseken vehetnek részt. Dunaújvárosból is, akik ezt követően aktívabban tudnak segíteni. Evangélikus gyülekezetük viszi immáron 25 éve a „Kék Kereszt Iszákos Mentő Misszió” munkáját a környéken. A hitéleti tevékenységük számos ponton találkozik az idősök élethelyzetével, de mindemellett egyéb kulturális alkalmak során, jótékonyági és egyéb koncerteken, kiállításokon és előadásokon is kapcsolatba kerülnek a városban élő idősökkel. Bízunk benne, hogy ezzel segíteni tudnak azokon, akik koruknál fogva talán több nehézség előtt állnak.

Dunaújvárosi Görög Katolikus Egyházközség és az idősök csoportja

A Hajdúdorogi Görög Katolikus Egyházmegye az 1970-es években kezdte el a dunaújvárosi szóróvány szervezését. A kelet-magyarországi egyházközségekben kihirdették, hogy a hívek írják össze a Dunaújvárosban letelepedett hozzátartozóik nevét és címét. Az 1980-as évek elején a dunaújvárosi római katolikus templomban már évente kétszer végeztek görög katolikus szent liturgiát. A 2002-ben megalapított egyházközség legfontosabb teendői közé sorolta a hívek megtalálását, a még „rejtőzködő”, lelkileg alvó görög katolikusok és leszármazottaik közül. Ezek az emberek az 50-es években ideköltöző hívek és gyermekeik. Szeretettel látogatják meg a kórházban levő krónikus és más idős betegeket lelki segély és szentség kiszolgáltatás lehetőségével, és „első pénteken” azokat, akik nem tudnak elmenni a templomba, szívesen meglátogatják otthonaikban, hogy szentgyónásukat és szentáldozásukat elvégezhessék. Hittantermi beszélgetéseket, érzékenyítő beszélgetéseket tartanak a parókián. Kialakították a „Szegények konyháját”, melynek keretében két éve havi rendszerességgel meleg ételt osztanak a mozi előtti téren.

Dunaújvárosi Római Katolikus Egyházközség és az idősök csoportja

A dunaújvárosi egyházközségen belül is jelentős szegmensen képvisel az idősök csoportja. Részt vesznek a liturgikus eseményeken, a képviselő testület tagjaiként döntéshozó pozícióban képviselik érdekeiket, jelen vannak az imacsoportokban és a közösség szeretetszolgálatában. A katolikus karitás önkéntesei minden pénteken délután az ESZI és Árpád-házi Szent Erzsébet Idősök Otthonaiban (Dunaújváros, Duna sor 15.) imaórára kísérik a lakókat, első pénteken a lelkipásztorok szentmisét tartanak, majd lelkipásztori kisegítővel áldoztatnak. Kérés esetén meglátogatják az idős mozgásképtelen embereket, gyóntatnak és kiszolgáltatják a betegek szentségét nem csak a szociális intézményekben és a kórházban, hanem az otthonaikban is.

Az egyházakhoz való tartozás és a vallásgyakorlásnak fontos szerepe van az idősök életében.

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít az illetékességi területén működő történelmi egyházak tevékenységére, mindent megtesz annak érdekében, hogy segítse és támogassa őket. Minden évben egyenlő mértékű anyagi támogatást nyújt a dunaújvárosi illetékességi egyházközségek számára egyházi nyári táboroztatásra, a rendkívüli téli időjárás következtében végzett karitatív tevékenységük ellátásához.

Dunaújvárosi Rendőrkapitányság

A Dunaújvárosi Rendőrkapitányság áldozatvédelmi és bűnmegelőzési tevékenységének egyik kiemelt célcsoportja az illetékességi területén élő időskorúak. A nyugdíjas klubok, egyesületek bevonásával előadások és beszélgetések formájában történik az idős emberek részére a veszélyeztetett korosztályra jellemző bűncselekmények előfordulásának, elkövetési magatartásoknak, a megelőzés lehetőségeinek és az áldozattá válás elkerülése technikáinak bemutatása.

Az időskorúak életkori, fizikai helyzetükből adódóan az átlagnál veszélyeztetettebbek, kiszolgáltatottabbak bizonyos bűncselekményekkel szemben. Főként az egyedülállók tartoznak a potenciálisan veszélyeztetett csoportba a bűncselekmények elkövetése szempontjából.

Az időskorúak áldozattá válásában a naivitás, a hiszékenységek, az „egészséges bizalmatlanság” hiánya a jellemző közreható magatartás, továbbá az, hogy sokan még mindig otthonaikban tartják megtakarításaikat.

Sérelmekre leggyakrabban ún. „trükkös” lopásokat követnek el, amikor az elkövetők különböző ürügyekkel bekéredzkednek lakásukba és a figyelmet elterelve tulajdonítanak el a lakásból értékeket, valamint hiszékenységüket kihasználva tévedésbe ejtik őket és értéktelen termékért fizettetnek velük aránytalanul magas összegeket.

A dunaújvárosi polgárok és kiemelten az időskorúak szubjektív biztonságérzetének javítása érdekében Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata támogatásával, Dunaújváros és Környéke Közbiztonságáért Közalapítványán keresztül a Dunaújvárosi Rendőrkapitányság és a városban működő polgárőrségek (Pannon Polgárőrség, Dupont Polgárőr Egyesület, Dunaújvárosi Táborállási Polgárőrség, Dunaújvárosi Városvédő Polgárőrség) segítségével folyamatosan szerelték be az ablaknyitást érzékelő vagyonvédelmi eszközöket.

Elsődlegesen a földszinten található lakásoknál, illetőleg azon lakásoknál, melyek nyílászárói az utcaszintről könnyen elérhetőek, továbbá az egyedül élő idősebb korosztálynál.

Fontos szempont volt, hogy minél több idős ember biztonságban érezze magát és minél szélesebb körben bűnmegelőzési és áldozatvédelmi tájékoztató szóróanyagokkal lássák el a lakosságot. Érezzék, hogy a város, a rendőrség és a polgárőrség figyel rájuk, törődik velük.

A tanyákon élő idős emberekre is kiemelt figyelmet fordít az önkormányzat a rendőrség és a polgárőrség. A körzeti megbízott és a polgárőrség képviselője felkeresi a tanyákon élő idős embereket és segítséget nyújt számukra. Főleg a téli, hideg időjárási viszonyok között a bevásárlás, a tüzelő behordása, az egészségi állapotuk megtartásához orvosi segítség biztosítása, jó időben a ház körüli munka terén.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Együttműködés a fenntartási költségek fedezetére, a hagyomány- és a nyelvi identitás megőrzése érdekében.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Dunaújvárosban 5 nemzetiségi önkormányzat, a szerb, a ruszin, a horvát, a lengyel és a roma nemzetiségi önkormányzat működik.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 80. §-a alapján a helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról. A helyi önkormányzat a feltételek biztosítására és a feladatok ellátására vonatkozóan megállapodást kötött a helyi nemzetiségi önkormányzatokkal. Ezen feltételek biztosításáról Dunaújváros Megyei Jogú Város minden évben, folyamatosan gondoskodik. Az önkormányzat nemzetiségi ügyekkel foglalkozó ügyintézője segíti a nemzetiségi önkormányzatokat bármilyen problémájuk megoldásában. A költségvetési és pénzügyi osztály figyelemmel kíséri a támogatási összegek folyósítását, határidőket. Az önkormányzat nem gördít akadályt bármely nemzetiségi önkormányzat a nemzeti hovatartozás érzését erősítő bármilyen programjának megrendezése elé.

Az 5 nemzetiségi önkormányzat közül a Roma Nemzetiségi Önkormányzat saját, 5 évre szóló programmal rendelkezik.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A településen működő civil szervezetek többsége kapcsolódik, illetve részt vesz a közfeladatok ellátásában. A településen működő önszerveződő nyugdíjas klubok az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére töreksenek. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, támogatják lehetőségükhöz mérten a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait. Önszerveződő Nyugdíjas klubok feladatai a következők: az idős korosztályok életminőségét javítva, hozzájárulni az emberi jogok minél szélesebb körű megvalósításához; ösztönző rendezvényeinek megszervezése a rendezvények utazások lebonyolításához szükséges erőforrások megszervezése (pályázatok írása, szponzorok támogatása, együttműködési megállapodások révén); Minél szélesebb körben kedvezmények elérése szolgáltatóknál és az egészség megőrzés területén Legfontosabb célunk, hogy megőrizzük a nyugdíjas Klub idős korosztályok körében kialakult elismertségét, aktivitásra ösztönző erejét, társadalmi elismertségünket növeljük, továbbá a hagyományok ápolása a felnövekvő generáció részére.

A városban működő időskori és nyugdíjas egyesületek:

- Pentelei Nyugdíjas Klub
- Pentelei Kék Nefelejcs Nyugdíjas Énekkar
- Dunaújvárosi Nyugdíjas Köztisztviselők Klubja
- Nyugdíjas Pedagógus Klub
- Őszirózsa Kulturális Nyugdíjas Egyesületek
- Búzavirág Nyugdíjas Dalkör
- Honvéd Klub Civiltársaság
- Aranydaru Szállítómű Nyugdíjas Egyesület

Az egyesületek megalakulásának egyik célja volt az elmagányosodás megelőzése, a szabadidő hasznos eltöltése, ismerkedés, szórakozás, az otthoni tevékenységek mindennapjaiból kimozdulva beszélgetésekkel, előadások meghallgatásával, rendezvények, kirándulások szervezésével egymásnak és maguknak is kellemes és hasznos időtöltést megvalósítani.

A másik fontos cél a kulturális élet hagyományőrző területe. Színi előadások megtartása, májusfa-állítás, Szent István-napi ünnep, kenyérbéke, nőnap, idősek napja megünneplése.

PENTELE életével, hagyományaival kapcsolatos énekek, versek, mondák összegyűjtése.

Folyamatosan kapcsolatot tartanak más települések idős szervezeteivel, kölcsönösen meghívják egymást a kistérségi rendezvényeikre.

Részt vesznek különböző énekkari fesztiválokon, vetélkedőkön, falunapokon.

Az időskori életminőséget döntően befolyásolja az, hogy az idős emberek részt tudjanak venni olyan közösségekben, programokon, amelyek alkalmasak a szellemi, fizikai, pszichikai aktivitásuk megőrzésében és az elmagányosodás enyhítésében.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Dunaújváros önkormányzata számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a település érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában,

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;**

A HEP készítése során felhasznált táblázatok diagramok A TelR adatbázisából kerültek legyűjtésre. Az önkormányzat településsel kapcsolatos információit az érintett területről beérkezett beszámolók biztosították. A területi fejlesztésre vonatkozó adatok az Integrált Városfejlesztési Stratégiából kerültek beemelésre.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.**

A HEP előkészítése során az önkormányzat területén működő nemzetiségi önkormányzatok, az önkormányzat fenntartásában működő költségvetési intézmények, a helyi Tankerületi Központ, Szakképzési Centrum, és a fogyatékkal élőket képviselő civil szervezetek tettek javaslatot a HEP megfogalmazására.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.**

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	a krízishelyzetbe került családok nehezen oldják meg átmenetileg a lakhatásukat	a Családok átmeneti Otthonában külső férőhelyek telepítése pályázati forrás igénybevételével
	Folyamatosan növekszik az igény élelmiszer- és ruházati segélyekre, adományokra	Az élelmiszerbank kapacitásának növelése, újabb adományozók felkutatása a jótékonyági tevékenység hatékonyságának növelése érdekében
	az emelkedő élelmiszer és energiaárak egyre nehezebb helyzetbe hozzák az alacsony jövedelemmel rendelkező családokat	A pénzbeli és természetbeni támogatási rendszer folyamatos monitorozása az önkormányzat költségvetési lehetőségeinek függvényében
Gyermekek	a gyermekek egészségtudatosságának erősítése	már a korai gyermekkortól kezdődően figyelmet kell fordítani az egészségnevelésre a gyermekorvosok védőnők, köznevelési intézmények összefogásával –önkormányzat mindenkori költségvetésének függvényében
	fokozott figyelmet kell fordítani a gyermekek ellátását végző intézmények (épületek) hosszú távú fenntarthatóságára (bölcsőde)	a gyermekeket ellátó intézmények épületeinek korszerűsítése, gyermekek érdekében (bővítés, korszerűsítés) pályázati lehetőségek
	a magatartási, beilleszkedési, és mentális problémákkal küzdő gyermekek integrált nevelése fejlesztése (óvoda)	a megfelelő humán-erőforrás és anyagi eszközök biztosításával /önkormányzati támogatás az óvoda részére
	a helyi tankerülettel szakképzési centrummal létrejött együttműködés folyamatos fejlesztése az érintett korcsoportok tekintetében	az általános és középiskolás korosztály formálása érdekében, több önkormányzat által szervezett program / az önkormányzat mindenkori költségvetése
Nők	Krízis helyzetbe kerülő nők gyermekek elhelyezésének megoldása a Családok Átmeneti Otthonában	A Családok Átmeneti Otthona kapacitásának bővítése mind tárgyi, mind férőhely tekintetében pályázatok források igénybevételével

	A családi munkamegosztás miatt a nőkre nehezedő terhek nagyobb mértékűek	gyermekjóléti szolgáltatások biztosítása, pályázati lehetőségek munkahelyi napközi megteremtésére
	Nők elleni erőszak (munkahelyi)	a város szociális intézményeinek segítségével előadás sorozat a probléma azonosítására –megoldására
	Krízis helyzetbe kerülő nők gyermekek elhelyezésének megoldása a Családok Átmeneti Otthonában	A Családok Átmeneti Otthona kapacitásának bővítése mind tárgyi, mind férőhely tekintetében pályázatok források igénybevételeivel
Idősek	a városban élő demens lakosok feltérképezése, a családtagok megfelelő felvilágosítása támogatása	a szociális intézmények szakembereinek tájékoztatása előadások folyamatos szervezése
	az idősek körében kiemelt figyelmet kell fordítani az egészségmegőrzésre	szűrőprogramok szervezése, a korcsoportnak megfelelő mozgási lehetőség gyógytornással önkormányzati költségvetés, vagy pályázati forrás
	az önálló életvitel megvalósítása idős korban	a civil szervezetek segítségével az idős személyek mindennapjainak segítése önkormányzati támogatással
	generációk közötti szakadék	a fiatalabb generációk bevonása az idősek mindennapjaiba közös programok
Fogyatékkal élők	a középületek teljes körű akadálymentesítése	az önkormányzati beruházások során biztosítani a költségvetés terhére a teljes körű akadálymentesítést (siketek, vakok, mozgáskorlátozottak)
	a fogyatékkal élők megfelelő munkahely hiányában szociális támogatásra szorulnak	a helyi munkaerő-piac frissítése rehab., foglalkoztatással
	a társadalom nem ismeri megfelelő mélységgel a fogyatékosok problémáit	érzékenyítő programok lebonyolítása, rendezvények megszervezése
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	a közösségi közlekedés nem akadálymentesített	olyan közlekedési eszközök beszerzése, amelyek alkalmasak a fogyatékkal élők utaztatására is
	középületek nem teljes mértékben akadálymentesítettek	az önkormányzati projektek esetében költségvetés pályázat terhére
	a településen a szociális intézmények férőhelyei nem elégségesek	férőhely szám bővítése pályázatok útján
	a helyi civil szervezetek működési feltételeinek biztosítása	önkormányzati támogatás
	kevés a mozgáskorlátozott segítő	adatbázist szükséges létrehozni a mozgáskorlátozottak segítségnyújtásának megszervezésére

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák életmódjuk alakításával megtalálják helyüket a társadalmunkban-

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életminőségének javulása.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészségnevelését, akik a jövőnk zálogai, fizikai és mentális egészségük a legfontosabbak a számunkra.

Folyamatosan odafigyelünk az idősekre, akik ismerik a múltat, de nélkülük a jövőnk az ő tudásuk, segítségük nélkül elképzelhetetlen.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a családi és munkahelyi terhek enyhítését, feladataik optimalizálását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élőkre, mert általuk megtanulhatjuk, hogyan kell „akarni”.

. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Intézkedés sorszáma	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Építési vállalkozások bevonásával a középületek akadálymentesítése	A középületek nem teljes mértékben akadálymentesítettek	Minden középület akadálymentes legyen	Helyi koncepció	Országos Fogyműködési Program (2015-2025)	Együttműködés az építővel, a fogatékkel élők bevonása (kipróbálni a kész feljárt, rámpát stb.) megvalósítás	Önkormányzat, a az építési vállalkozó, a középület használója	2029. 12. 31. (hétfő)	Növekedjen a teljesen akadálymentesített középületek száma	Önkormányzati és pályázati források, építetők, és a kész építmény funkcionalitását ellenőrző fogatékkel élők	5 év	
2	Alacsony padlós akadálymentesített járművek beszerzése	A közösségi közlekedés nem akadálymentesített	Az összes közlekedési eszköz akadálymentesített legyen	Települési koncepció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Közbeszerzés lefolytatása, és szerződés kötés, járművek megvásárlása, gépjárművezetők alkalmazása	Önkormányzat, MÁV	2029. 12. 31. (hétfő)	Minél több mozgáskorlátozott tudjon utazni a járművek, tömegközlekedéssel járművezetők	Önkormányzati költségvetés, járművezetők	5 év	
3	Férőhelyek számának növelése a szociális intézményekben	a településen a szociális férőhelyei nem elégségesek	A férőhelyszám növekedése	Városfejlesztési koncepció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Önkormányzati és pályázati forrásból új intézmények építtetése	Önkormányzat, a polgármester, szociális intézmények vezetői	2029. 12. 31. (hétfő)	Több ember jusson férőhelyhez a szociális intézményekben	Az önkormányzat és a pályázati forrás biztosítja a költségek fedezetét, a közbeszerzést, az építési kivitelező a beruházáshoz	5 év	
4	Pénz vagy természetbeni juttatás a civil szervezeteknek	helyi civil szervezetek működésének biztosítása	A szervezetek tudják biztosítani a napi működést	helyi rendelet	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Együttműködés a civil szervezetekkel, anyagi támogatás nyújtása évi rendszerességgel a működésre	Polgármester, a civil szervezetek vezetői	2029. 12. 31. (hétfő)	Jól működő civil szervezetek	Önkormányzati költségvetés	5 év	
5	Önkéntes segítők toborzása lakossági felhívással	Kevés az önkéntes segítők	Megfelelő létszámú és képesítésű önkéntes segítők	Helyi Integrált Városfejlesztési Stratégia	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Toborzási felhívás elkészítése, jelentkezők	Szociális intézmények vezetői, segítők	2029. 12. 31. (hétfő)	Emelkedik a segítők létszáma	Média felületet biztosítja az önkormányzat, a	5 év	

			álljon rendelkezésre		Koncepció	kiválasztása szociális szervezetek által	szervezetek vezetői			kiválasztást elvégzik a szociális szervezetek, civil szervezet adatbázist hoz létre, és háttér ellenőrzi a jelentkezőket		
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Közfoglalkoztatás nyújtotta lehetőségek fokozottabb kihasználása	Kevés hátrányos helyzetű tud részt venni a közfoglalkoztatásban	Minél több ember bevonása a közfoglalkoztatásba	Együttműködési megállapodás a Járási Hivatal Szociális Osztályával és Roma Nemzetiségi Önkormányzattal	---	Kapcsolatfelvétel	Polgármester	2023. 12. 31. (vasárnap)	31. A megállapodásban szereplők száma	Kommunikációs költségek	5 év	---
2	Képzések indítása általános iskolai végzettség megszerzéséhez	Magas az alacsony iskolai végzettségűek száma, 8 általánosnál kevesebb	A 8 általános iskolai végzettség megszerzése	Együttműködési megállapodás a Járási Hivatal Szociális Osztályával és a képzést indító oktatási intézménnyel	---	Felnőttképzés beindítása esti iskola keretében	Polgármester	2023. 12. 31. (vasárnap)	31. Nő az általános iskolai végzettséget megszerzettek száma	A Járási Hivatal Szociális Osztály általi finanszírozás	5 év	---
3	Élelmiszer adományozók felkutatása	Az élelmiszerbank által biztosított élelmiszer számszerűleg kevésbé tudják kielégíteni a rászorulóknak igényeit	Az adományozók számának növelésével arányban növekszik a rászorulóknak kiadható élelmiszerek mennyisége	Gazdasági Program 2025-2030	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia	A városban működő élelmiszert forgalmazó üzletek felkeresése. Együttműködés kialakítása a maradék élelmiszer átadására.	Útkeresés Segítő Szolgálat	2029. 12. 31. (hétfő)	31. A rászorulóknak megfelelő mennyiségű élelmiszerhez jussanak	Az Útkeresést Segítő Szolgálat biztosítja a beszerzéshez erre célra gépjárművet. Az Önkormányzat biztosítja a gépjármű megvételéhez a pénzügyi erőforrást.		
4	A lakhatási krízishelyzetbe került családok számának felmérése	A krízishelyzetbe került családok nehezen oldják meg átmenetileg lakhatásukat.	Számszerű adatnyerése a problémák megoldása érdekében.	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia	Kapcsolatfelvétel a rászoruló családokkal.	Útkeresés Segítő Szolgálat vezetője, Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	31. A hajléktalan családok száma csökkenjen	Az Útkeresést Segítő Szolgálat részéről megfelelő szakember álljon rendelkezésre. Az önkormányzat biztosítson megfelelő	5 év	

										lakhatási lehetőséget, vagy nyújtson pénzügyi támogatást a Családok Átmeneti Otthonába való elhelyezéséhez.		
5	Önkormányzati támogatás nyújtása az alacsony jövedelmű családoknak	Az emelkedő élelmiszerárak és energiaárak egyre nehezebb helyzetbe hozzák az alacsony jövedelemmel rendelkező családokat.	Csökkenjen a rászoruló családok száma	Helyi Önkormányzati Rendelet	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia	Együttműködés az Útkeresés Segítő Szolgálat, a kérelmek bekérése, a szükséges anyagi forrás biztosítása	Önkormányzat Szociális Osztály	2029. 12. 31. (hétfő)	Csökken a rászoruló családok száma	Önkormányzati költségvetésből biztosított keret	5 év	
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Krízishelyzetben lévő Családok Átmeneti Otthonában férőhely biztosítása	Kérés a férőhely a Családok Átmeneti Otthonában	Szükség esetén szabad férőhely biztosítása	Összhangban az önkormányzati rendelettel	---	Krízishelyzetben lévő családok segítése	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Több férőhely	Saját önkormányzati és pályázati erőforrás	5 év	---
2	Egészségnap megszervezése	Sok az egészségtelenül étkező és élő gyermek	Egészséges életmódra és élelmezési szoktatás	Összhang az óvodai, iskolai egészségnap programokkal	---	Kapcsolatfelvétel, szponzorok, szakemberek	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Egyre több gyermek részvétele az egészségnapon	Saját humán erőforrás, kommunikáció	5 év	---
3	A bölcsődék, óvodák épületének korszerűsítése	A gyermekek ellátását végző intézmények korszerűtlenek	Korszerű intézmények kialakítása	Integrált Városfejlesztési Stratégia	"Legyen jobb gyermekeknek" Nemzeti Stratégia	Az épületek állagának javítása, bővítése épületgépészeti fejlesztése	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Jó minőségű, korszerű intézmények	EU-s és hazai pályázati források, az önkormányzat költségvetése	Az épületek állagának folyamatos ellenőrzése,	
4	Tájékoztató előadás fejlesztő pedagógusok bevonásával az SNI-ről	A gyakorló szülők sem ismerik pontosan mit takar a fogalom	A szülők ismeretszerzésének növelése	Óvodai program	"Legyen jobb gyermekeknek" Nemzeti Stratégia	Együttműködés a Tankerülettel, Óvodával, a szülők meghívása, szakember előadó biztosítása, megvalósítás	Dunaújvárosi Óvoda, Tankerületi Központ	2029. 12. 31. (hétfő)	Növekedjenek a szülők SNI-vel kapcsolatos ismeretei	Előadót biztosítja a Tankerületi Központ, a helyiséget az önkormányzat, az óvoda meghívja a szülőket	Folyamatos tájékoztatás a meg szervezése az ismeretszerzés miatt.	
5	A képzőintézmények és az önkormányzat kapcsolatának erősítése	A helyi tankerülettel szakképzési centrummal létrejött egyúttműködés folyamatos fejlesztése az érintett	Az általános és középiskolák korosztály formálása	Oktatási koncepció	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Önkormányzati programok szervezése az általános és középiskolák korosztályt érintő	Önkormányzat Humán Szolgáltatási Főosztály, Városi Tankerületi	2029. 12. 31. (hétfő)	A korcsoportok közötti elszakadás feloldódjon	Önkormányzat költségvetése, pályázati források, közösségi terek kialakítása	Az érintett korosztállyal való kapcsolat folyamatos fenntartása	

		korcsoportok tekintetében.				témákban	Központ, Szakképzési Centrum						
III. A nők esélyegyenlősége													
1	Munkahely család összehangolása	és Nőkre nehezedő teher	Fokozottabb figyelem a nők és család összehangolását tartalmazó pályázatokra	Munkahely, család összehangolására irányuló pályázatok	---	Pályázatfigyelés, felvilágosítás	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Több szabadidős program	Humán erőforrás és pályázati	5 év	---	
2	Gyermekeit egyedül nevelő nők célzott támogatása	Szegénység kockázata nagyobb napi megélhetési gondok	Megélhetési problémák enyhítése	Önkormányzati rendelet	---	Felvilágosítás, segítségnyújtás	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Támogatottak száma	Önkormányzati támogatás, humán erőforrás	5 év	---	
IV. Az idősek esélyegyenlősége													
1	Áldozattá válás megelőzése	Gyakran válnak áldozattá az idősek	Nyugodt öregkor	Rendőrségi beszámoló, polgárőrség jelentése	---	Felvilágosítás, meggyőzés, járőrözés, észlelés	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Csökken az esetek, áldozattá váltak száma	Reklámok, újságok, kommunikációs költségek, önkormányzati és pályázati erőforrás	5 év	---	
2	Elmagányosodás megelőzése	Magas az egyedül magányosan élő idősek aránya	Társas kapcsolatok kialakítása		---	Programok szervezése, ismerkedési estek	polgármester	2023. 12. 31. (vasárnap)	A programokon megjelentek száma nő	Humán erőforrások, felajánlások	5 év	---	
3	Lakossági figyelemfelhívás	Az egyedül élő demenciában szenvedő lakosok áldozattá válnak	A városban élő demens lakosok feltérképezése	Időügyi Stratégia	Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Számszerű adatnyerése	Egyesített Szociális Intézmény, Rendőrség, Önkormányzat	2029. 12. 31. (hétfő)	Az érintett lakosság biztonsága növekedjen	A város lakossága, a segítő civilszervezetek, Rendőrség, Szociális Intézmények	5 év		
4	Tájékoztató előadás a geriatríai szakember segítségével	Az emberek információ hiányában nem ismerik fel a betegséget	A demencia tüneteinek felismerése	Időügyi Stratégia	Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	A lakosság meghívása, a segítő szervezetek bevonása, helyiség biztosítása, megvalósítás	Egyesített Szociális Intézmény vezetője	2029. 12. 31. (hétfő)	A hozzátartozók és az idős lakosság tájékozottsága növekedjen	A geriatríai szakembert biztosítja a szociális intézmény, a helyiséget biztosítja az önkormányzat, a figyelemfelhívást az önkormányzat honlapján, és a Dunaújváros újságban közlése	5 év		

5	Szűrőprogramok szervezése a kórház szakrendelői és egészségügyi iroda bevonásával	Az idős emberek nagy része rossz egészségi állapotú	Az egészség megőrzése idős korban	Idősügyi Stratégia	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Az időskorú népesség meghívása, együttműködés a Kórházzal, civil szervezetekkel, technikai feltételek biztosítása, megvalósítás	Kórház, Egészségügyi Iroda	2029. 12. 31. (hétfő)	Az időskorú népesség megőrzése az egészségét	Orvosi, ápolói, gyógytornász személyzet, önkormányzati költségvetésből pályázati forrásból a költségek biztosítása, megfelelő tér, helyiség a program megvalósítására	5 év	
6	Segítségnyújtás a civil szervezetek bevonásával	Az idős emberek nem tudják magukat önállóan fogva tartani	Az idős emberek önállóan tudják megvalósítani napjaikat	Idősügyi Stratégia	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Igények felmérése, segítségnyújtás módjának megszervezése, eszközök biztosítása, megvalósítás	Önkormányzat, Utkezesés Segítő Szolgálat, civil szervezetek	2029. 12. 31. (hétfő)	Az idős lakosság önállóan intézi az ügyeit	Önkormányzat, Utkezesés S. SZ. biztosítja a járművet, a civil szervezet biztosítja a segítőket	5 év	
7	Idős-fiatal közös programok szociális intézmények bevonásával	Eltávolodtak egymástól az idősök és a fiatalok	A nemzedéki ellentétek feloldása	Idősügyi Stratégia	Nemzeti Idősügyi Stratégia (2023-2024)	A fiatalok bevonása az idősök életébe, segítségnyújtással, közös programokkal	Szociális Intézmény vezetője, önkormányzat, humán alpolgármester,	2029. 12. 31. (hétfő)	Az idősök és fiatalok jó kapcsolata	Fiatal önkéntesek, aktív idős korúak, helyiség a közös programhoz	5 év	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Munkahelyteremtés a fogyatékkal élők csoportok részére	A fogyatékkal élő társadalmi csoportok nem találhatnak munkahelyet, ezért vesznek igénybe a szociális támogatásokat	Foglalkoztatók létrehozása a fogyatékkal élők számára	Önkormányzat koncepciója	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	A munkáltatók ösztönzése (pénzügyi támogatása) foglalkoztató helyek létrehozására	Foglalkoztatási szervek, önkormányzat	2029. 12. 31. (hétfő)	Növekedjen a fogyatékkal élők száma az elsődleges munkaerőpiacon	Területet, helyiséget biztosít az önkormányzat, pénzügyi ösztönzést adnak az Állami foglalkoztatási szervek, a foglalkoztató alkalmazza az érintett munkavállalót.	5 év	
2	Érzékenyítő tréningek a fogyatékkal élőkkel foglalkozó szakemberek	A társadalom más csoportjai ismerik a fogyatékkal élő mélységgel a fogyatékkal élőkkel	A társadalom megértse a fogyatékkal élők problémáit	Helyi koncepció	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	A lakosság érzékenyítése, tájékoztatás	Önkormányzat, szociális intézmények	2029. 12. 31. (hétfő)	Az együttműködés mértéke növekedjen a fogyatékkal élőkkel	A szociális intézmény biztosítja az eszközöket, az önkormányzat	5 év	

	bevonásával	problémáit									biztosítja a helyszínt és a lakosság értesítését, megvalósítás		
--	-------------	------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

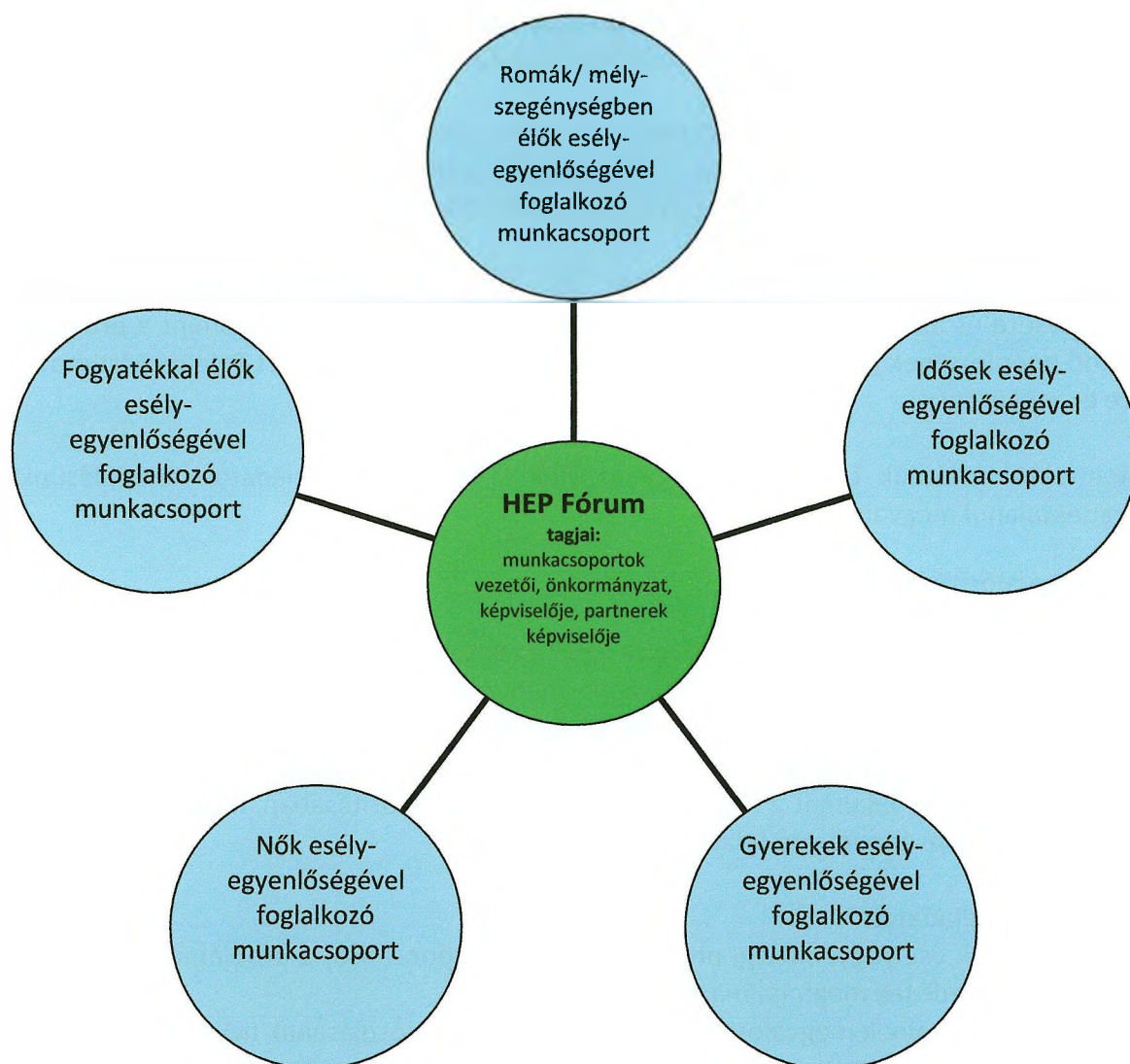
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása

- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.

- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Dunaújváros város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Dunaújváros város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és **36/2024. (I.25.) számú határozatával elfogadta.**

Csatolt melléklet:

--

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Kelt: Dunaújváros, 2026. február 5.

Pintér Tamás
polgármester